

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svoje izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petdnevna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 15—
četrt leta 6:50	četrt leta 8:30
na mesec 2:30	na mesec 3:30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto K 24—	Četrt leta K 6—
Pol leta 12—	En mesec 2—

V upravnistvu prejemani na mesec K 1:90.

Splošnim po pošti v Avstriji velja:
Vse leto K 25— | Četrt leta K 6:50
Pol leta 13— | En mesec 2:30
Za Nemčijo vse leto 30 K. Za Ameriko in druge države vse leto 35 K.

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se nastavlja 10. dan po poteku naročnine brez oziroma vsakega, kdor je ne vplača o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“

Uspehi nemškega hujskanja.

Češki poslanec dr. Rašin je dne 26. novembra v državnem zboru izpregovoril umestno besedo o nezakonskem počenjanju nemškega časopisa dunajskega. Ožigosal je lažljivost tega časopisa in ožigosal je vse meje presežajoče hujskanje tega časopisa proti slovenskim narodom. V tem oziru se odlikujejo zlasti dunajski „ljudski“ listi.

Uspeh tega divjega hujskanja ni izostal. Sad tega hujskanja je, da je v velikem delu dunajskega prebivalstva zavladala prava besnost in da se dogajajo napadi in izgredi, večinoma zgolj zaradi tega, kar govore napadenci v kakem slovenskem jeziku.

Služaj slovenkega visokošolca Goloba je bil včeraj v našem listu popisan. Ta služaj osvetljuje mišljenje in razpoloženje dunajskega prebivalstva na tak način, da je vsaka nadaljnja beseda odveč.

Zivimo v resnih časih. Mednarodni položaj je napet in ni izključeno, da pride celo do vojske. Dan na

dan slišimo apele na slovensko prebivalstvo v tej monarhiji in dan na dan se obeta temu prebivalstvu, da bodo njegove pravice vpoštevane in da se mu bodo vstvarili vsi pogoji za srečno življenje v tej državi. Tako govore oficijelne osebe in mislejo od njih izpuščani organi.

A kako se izjemajo te besede z dejstvom, da trpe ravno tisti oficijelni krogi naravnost zverinsko hujskanje dunajskega časopisa zoper Slovence vobče in tudi zoper Slovence avstrijsko - ogrske monarhije? Tista vlada, ki kruto zatira vse slovensko časopisje, dovoljuje dunajskemu časopisu pravo petrolersko pisanje. Tista vlada, ki je po svojih državnih pravdnih preskrbela, da je slovenskim časopisom postala nemogoča vsaka kritika javnih razmer in zadev, dovoljuje dunajskemu časopisu največjo svobodo.

Služaj napadenega visokošolca je tak, da bi zaslužil najostrejši komentar. V teh resnih časih ga ne bomo pisali nego prepustimo to parlamentarnim zastopnikom slovenskega naroda, da ga bodo po potrebi podali v državnem zboru.

Eno pa stoji: V teh kritičnih dnevih ni avstrijski državi nič tako potrebno, kakor složnost med narodi. Monarhija bo le tedaj krepka, če narodi vsaj za trenotek pozabijo med njimi obstoječa nasprotja. Slovensko časopisje je prav v tem oziru sijajen izglej in slovenski narodi so pokazali, kako znajo sami sebe vladati. Nikjer v slovenskih krajih se še nobenega Nemca ni užalilo zaradi njegove narodnosti in se še nobenemu ni skrivil niti en las zaradi tega, ker je nemški govoril. Tako bo tudi ostalo, ker vlada v vseh slovenskih krogih prepričanje, da se je treba vsemu izogibati, kar bi otežkočilo javne razmere in dajalo povod prepričanju in homatijam.

Slovani so mirni — dunajski Nemci pa napadajo Slovence samo, ker med seboj slovenski govore. V koliko je te dunajske besnosti sokrivna vlada v tem, ker dopušča tako hujskanje dunajskega časopisa, kakor ga svet še ni videl, to je že približno dr. Rašin. Ali bo vlada sedaj vpoštevvala besede dr. Rašina in na intervencijo slovenskih poslancev storila, kar je njena dolžnost, da bo konec hujskanju dunajskega časopisa? Čas bi pač bil!

Državni zbor.

Brambne postave. — Heindolova izjava. — Dr. Tresić o vojni.

Dunaj, 29. novembra.

Brzobjavno smo že podali nekatere najvažnejše točke novih predlog, ki jih je vlada danes izročila parlamentu. Omenili smo, da se skriva zlasti za predlogo o službah za slučaj mobilizacije zakon najdalekosežnejšega pomena. Zakon, ki z ozirom na nejasno definicijo teh »služb« (nemški izraz Kriegseintugungen) pripuščja najširšo interpretacijo pravic, katere pripadajo vojni upravi v slučaju mobilizacije. Poslanci so mnenja, da vsebuje ta predloga pravcato kodifikacijo vojnega prava za civilno prebivalstvo. Zlasti one določbe, ki urejajo osebne službe prebivalstva so zadele na odpor. Meja vojaške obveznosti je segala dosedaj do 42. leta, po novem zakonu je razširjena faktično do 50. leta. § 4. novega zakona določa, da se smejo pritegniti službi v vojne namene v kolikor ne zadostujejo moči, ki jih daje vojaški upravi na razpolago črnovojniški zakon in § 7. nove brambne postave tudi vse ostale duševno in telesno zdrave moške osebe, ki še niso prekorale 50. leta.

V prvi vrsti se nanaša ta § pač res na faktično izvrševanje raznih pomožnih del z motiko in sekro, z bičem in peresom, in ne morda s puško. Toda nikjer ni to jasno in odločno povedano in nekako upravičeno je torej izrek nekega poslanca, ki smatra, da uvaža ta § novo kategorijo vojaških obveznikov četrtega poziva.

Kadar je domovina v nevarnosti, takrat ne sme biti razločka kedo da naj se žrtvuje. Zato je napravilo v parlamentu mučen vtisk, da določa predloga v § 5:

Vojnih služb, ki bi trajale dalj časa in ki bi jih bilo vršiti izven domače občine, so oproščeni: samostojni kmetovalci, lastniki tovarov in obrtniki podjetij. Le radi lepšega pristavlja točka 2. tega paragrafa: v posebnega obzira vrednih slučajih tudi taki, katerih odsotnost bi ogrozila eksistenco njihovih rodbin. V parlamentarnih krogih se izraža bo-

jazen, da bodo ugodnosti, ki jih vsebuje § 5. predvsem le v korist velekapitalistom in graščakom.

Na podlagi tega zakona bo torej mogoče poklicati na tisoče recimo slovenskih ali italijanskih ljudi v Galicijo — med tem, ko bodo tamkajšnji mnogoštevilni gospodje graščaki lahko mirno sedeli doma. To je le primer, ki pa bi se prav lahko zgodil. Novi zakon bo ustvaril posebno za delavstvo izjemno stanje. § 9. je izjemni zakon proti stavki, ker z njim so podvržene vse v smislu zakona zaposlene civilne osebe vojaški disciplini in judikaturi.

Osebnim službam se pridružuje cela vrsta materialnih, ki nalagajo sicer velika, toda v resnih slučajih potrebna bremena. Sem spadajo predpisi o vozilih vseh vrst, ki jih je dati vojaški upravi na razpolago, nadalje določba, da smejo vojaške oblasti uporabljati privatne železnice, brzobjavne in telefonske naprave, ceste, pota in poslopja, da so upravičene ustaviti na železniških progah promet, da so dolžni posestniki pristopiti na svojih zemljiščih vojaške in vojne stavbe itd. Za vse te vojne službe statuirajo predloga principijalno nagrado, o kateri odločajo posebne okrajne komisije na čelu jim okr. glavar, in v 2. instanci deželne komisije.

Novi zakon nalaga avstrijskemu prebivalstvu za slučaj mobilizacije, oziroma vojske velikanska bremena. Zbornica se je radi tega protivila želji vlade, ki je hotela, da bi bil odsek kar na hitro predloga odobril in priporočil plenumu. Poslanci so zahtevali, da se jim pusti vsaj nekaj časa za preštudiranje. Zato je bila današnja seja justičnega odseka, kateremu je bila predloga izročena, le formalna in meritorna, razprava se prične šele v torek.

Posebne važnosti je tudi druga predloga, ki vsebuje predpise o podpiranju rodbin vpoklicanih rezervistov.

Mobilizacija vzame rodbinam vzdrževalce in jih s tem izroči čisto nevarnosti največje bede. Zato je vlada predložila zakonsko predlogo, ki naj zagotovi takim rodbinam državno podporo. Dosedanja zakona ne zadostujeta. Prvi je iz l. 1880. in že zastarel, drugi iz l. 1908 pa ureja le razmere, če so izdrževalci rod-

bin poklicani v vojaško službo v mirnem času (na orožne vaje).

Po novi predlogi imajo pravico do podpore žena in zakonski otroci vpoklicanega, dalje pa tudi starši, bratje in sestre, nezakonska mati in nezakonski otroci, ako imajo v monarhiji domovinsko pravico. Vsi pa le tedaj, ako so podpore res potrebni, t. j. ako so bili docela ali saj pretežno vzdržani od vpoklicanega.

Vsak od upravičencev sme zahtevati od države takozvano »vzdrževalno podporo«, ki se določi po normalih, veljavnih za vojaške pohode v mirnem času. Otroci pod 8 let stari dobe le polovico. Kdor mora plačevati stanovanje, dobi tudi podporo za stanarino, ki pa ne sme nikdar presegati polovice vzdrževalne podpore. — Cela rodbina skupaj ne sme dobiti več podpore, kakor je vpoklicani povprečno zaslužil. Pravico do podpore imajo sorodniki tako dolgo, dokler je njihov vzdrževatelj v aktivni vojaški službi. Ako dezertira, ugasne ta pravica, ravno tako, če je obsojen na težko ječo. Ako pade v boju ali umre na dobljenih ranah, teče podpora še šest mesecev po smrti. Podpore niso podvržene eksekuciji in so izvzete iz pravnega prometa; (ne dajo se zastaviti, odstopiti itd.)

Zahtevki po podpori se mora javiti na občini in to najkasneje 2 meseca po zopetnem izpustu iz aktivne službe ali 6 mesecev po smrti vpoklicanega. O zahtevku sklepa posebna komisija, ki jo bo uredila posebna vladna odredba. Proti odlokom komisije, v kateri je tudi zastopnik deželne odbora in v avtonomnih mestih tudi magistrata, ni priziva.

Podpora se izplačuje osebam, ki jih določi komisija sporazumno s podpiranci in sicer v polmesčnih obrokih 1. in 16. vsakega meseca. Postava stopi v veljavo takoj, ko se objavi.

Za vsako armado je poleg hitre spolnolitve moštva najvažnejše, da ima prej ko mogoče na razpolago dovoljno število konj in transportnih sredstev. To materijo ureja dosedaj zakon iz leta 1873., ki pa modernim vojaškim zahtevam ne ustreza več, ker določa nabiranje konj samo za slučaje potrebe, ko bi morali biti ko-

LISTEK.

Muhe.

Sosedovi imajo sinčka edinca, šestletnega, nenavadno lepega otroka. Pšeničnozlati lasje mu v dolgih kodrih visé do ramen, profil je kakor od prozornega mramorja, lica so nežna, skoraj dekliska. Le bradica je malo predolga in premočna in oči, svetlosinje z zelo košatimi belimi trepalnicami, gledajo preveč razumno in hladno. Mnogokdaj pridem k njemu, zato ker rad poslušam moje razbojniške zgodbe.

Ko sem stopil zadnjič v izbo, je stal zamišljen pred umivalnikom. Počasi je okrenil glavo in me je vprašal z mirnim svojim, globokim glasom:

»Ali ste že videli, kako umirajo muhe?«

»Ne!«

»Torej glejte!«

Umivalnik je bil skoraj do roba poln vode; sredi vode se je pozibavala gruča mrtvih muh, kakor da so se bile v smrtni grozi stisnile druga k drugi. Te črne mrtvece je zajel v perišče ter jih je zalučil na tla. Nato je stopil k nepogrnjeni postelji, kjer so se po rjuhi in po vzglavju poigravale muhe. Zamahnil je ob vzglavju ter je vjel celo družbo; toda izpustil je vse, le eno je še tiščal v pesti; in to edino je zalučil v umivalnik.

»Zdaj glejte, pa glejte natanko!« Prvi hip se je muha čisto mirno zibala na valovih; tenka krilca so ostala suha.

»Zdaj še ne vé, kje da je!« mi je razložil mali.

Začela je pobrcavati, vzdigati krilca, poganjati se na to stran, na ono.

»Zdaj je spoznala te reči! Zdaj išče in gleda, kam da bi se rešila, kje da je bližja pot!«

Stopil je na prste in se je sklonil nad umivalnik.

»Glejte, pogumna žival je muha, ali tudi neumna je! Njena edina rešitev so krilca, pa tako opleta z njimi, da si je eno že omočila. . . In vendarle ni tako neumna — slišala me je; že počiva in otresa tisto krilce!«

Ko si je odpočila, je pobrcala z vsemi šestimi nogami ter je plavala trudoma proti bregu; ogromne oči, večje nego vse telo, so buljile na beli rob umivalnika.

Mali se je sklonil še nižje, toliko da si ni omočil lic.

»Zdi se mi, da jo slišim, kako sople!«

Muha je plavala, bližala se je bregu. Ob bregu pa jo je sunil nazaj močnejši val, z mokrimi nogami ni dobila opore na gladkem porcelanu. Tako jo je metalo nazaj venomer; kadar je hotela počivati, jo je zarašalo dalje in dalje od brega. V obupnem strahu se je pognala naprej, voda se je vzburkala in nenadoma jo je močen val zalučil na suho; samo še zad-

nji dve nogi sta dolgi in tenki viseli v vodo. Z vso silo, ki jo daje upanje, se je muha vzdignila; glava z ogromnimi očmi je klonila čisto k tlom; noge so tavale iskale opore, plezale so počasi, korak za korakom po gladki stropini; poiskala je časih, da bi si pomagala s krili, toda mokra in mrtva so se tesno oprijemala drobnega telesa. Najhuše je bilo, da se ni dalo počivati — koj je drselo v prepad. Napolnile je dospela do vrha strmine, do tja, kjer se je zložno bočil rob umivalnika. Tam je počivala. Po odmoru je začela iztepati noge ter si jih otirati; tudi krilca so že marhalo vztrepetavala.

»Zdaj misli, da se je rešila — kako se ji svetijo te velike oči!«

Mali se je hladno nasmehnil, sprožil je kazalec ob palcu in muha je pljusnila v sredo vode s toliko močjo, da se je globoko potopila, preden je ni počasi in sunkoma priplo na gladino. Tam se je zibala čisto mirno, kakor mrtva; zdela se mi je manjša, nego poprej, skoraj ne večja kakor mušica.

»Krila so zdaj zanič!« je opomnil mali. In res se ni dalo več razločiti kril; priplepljena so bila na telo kakor razmočena pajčevina. Le narahlo je pobrcala, še to samo s prednjima nogama, in spet je bila mirna.

»Zdajle,« je razlagal mali, »zdajle bi izdihnili od samega strahu, ker ne vidi več brega in je morje vse naokoli. Pa jo vzdramim!«

Stopil je k postelji, vjel je drugo

muho, zalučil jo je v vodo ter jo pomaknil z mezinco tik do umirajoče. Druga je bila pač maljša in močnejša od prve, kajti metala se je proti valovom z besno silo, vzdigala se sunkoma, pobrenčevala z razpetimi krili — kakor da se je glasila od daleč molitev in kletev mornarja, ki se potaplja, pa utoniti neče.

Ko se je umirila, se je počasi zasuknila v kolobarju, se je razgledala. Prva muha je oživela, ko je bila zaslišala tovarišico v trpljenju; tenke noge so začele veslati s kratkimi, hitrimi sunki.

Mali me je opozoril:

»Muha je neusmiljena žival! Ti dve sta morda brat in sestra, ali pa sta se vsaj skupaj igrali — zdaj pa glejte!«

Ko se je bila druga muha razgledala po gladini in po obzorju, je ugledala prvo, ki je z obupno močjo, bulječ na strme, svetle pečine, veslala proti bregu. Tedaj se je s par krepkimi sunki nog in kril pognala do umirajoče ter jo potisnila vso nizdol; tako bi se mornar oklenil plavajočega hloda.

Prva se je branila samo trenotek; le enkrat se je mukoma zasuknila pod vodo, da je pogledala debele glava izpod neusmiljenega jahača; nato so se vse noge skrčile ter se tesno oprijele telesa.

»Konec!« je oznanil mali.

Druga muha je, kakor v skoku planila od mrtveca, tako da si je oškropila krila in oči. Plavala je pro-

ti bregu pogumno in okretno, vse drugače nego prva. Mali jo je ogledaval s tihim smehljajem.

»Potrpi, ti korajžni veslač!«

Šel je in je vzel vžigalico z nočne mize ob postelji. S to vžigalico je potisnil muho za palec pod gladino. Ko je vzdignil roko, se je muha polagoma in navihek, kakor na nitki, vrnila na površino. Sredi vode se je otirala in otresala, toda krila so bila težka in so se komaj še genila. Obrčala je glavo na to, na ono stran, dokler ni bistro premerila razdalje do brega. Tedaj pa je spustila v vodo šestero vesel, svojih šestero drobnih, krepkih nog. Plavala je naravnost, umerno, brez pehnanja — mornar, ki je morju vajen, pozna svoje moči in vidi svoj cilj.

»Ta zna!« je rekel mali. »Morda je med tistimi, ki so se izkocabale,« ko sem bil še lani po druge. Zadnjič jih je bilo notri natanko dvajset; ko sem se vrnil, jih je bilo samo še petnajst. . . Zdaj!«

Predrzno veslaje je v zelo kratkem času priplavala do brega. Nato se je za tren, kakor nalašč spustila nazaj, tako da jo je nasprotni val siloma treščil na visoki breg.

»Ta zna!« je rekel mali. »Poglejte, kam se je prijela! Tja, kamor sije to malo solnce!«

Zarek jutranjega solnca je bil udaril ob gladko steno ter je odseval na umivalniku. Tam je sedela muha, vse noge razkrcene, da bi ne zdrknila nizdol.

nji že postavljeni. Zato je predložila vlada novo zakonsko predlogo o nabiranju konj in vozov, ki temelji na takozvanem sistemu evidenčnih listov, in bo po mnenju vojaških krogov jako povečala pripravljenost armade. V sledečem podajemo najvažnejše določbe zakonske predloge.

Za časa splošne ali delne mobilizacije so vsi posestniki konj, oslov, mul in vozov zavezani, prepustiti živino državi upravi. Izvzeti so pred vsem konji in vozovi, ki so neobhodno potrebni v poštni, policijski, sanitetni, gasilni službi, konji, ki so že dalj časa v podzemskih jamah, konji, ki še niso 4 leta stari ter doječe in noseče kobile. Izvzeti so nadalje tudi konji, ki se rabijo v dirkah (!) ne pa tudi konji, ki so neobhodno potrebni v kmetijstvu, obrti itd.

Priprave se vrše že v mirovnem času. Vsako drugo leto je v posameznih okrajih vojaški nabor za konje in vozove, ki jih morajo na poziv oblasti lastniki pripeljati na določeni kraj. Tu odloči posebna komisija, sestavljena po vzorcu vojaške naborne komisije, katera živina in katero vozovo je pripravno za vojaške namene. Konje ali vozove precejeno cenitilji, ki jih določijo politična oblast. **Proti odlokom komisije in ceniteljev ni priziva.** Izmed potrjenih konj in vozov odloči vojaški zastopnik potrebo šteto, ki pridejo v slučaju mobilizacije prvi na vrsto. Lastnik odbrana objekta dobi potem evidenčni list in je odslej glede na odbrana konja, na odbrani voz vezan na podobne predpise kakor vojak. Vsako izpremembo (prodajo, pogin, oddajo v najem itd.) mora tekom 14 dni naznaniti občinskemu uradu. Vojno ministrstvo ima celo pravico za določene kraje in gotov čas prepovedati vsako izpremembo posesti. Evidenčni list obsega popis konja oziroma voza, ime lastnika, ceno in kraj, kamor je treba v slučaju mobilizacije konja ali voz postaviti.

Ako izda vojaška oblast tozadevni oklic, so vsi posestniki takih konj in vozov obvezani postaviti te nemudoma in na lastne stroške na kraj, določen v evidenčnem listu.

Tudi ta postava stopi v veljavo takoj, ko bo objavljena.

Poslednja dva predloga sta bila izročena brambnemu odseku, ki je razpravo že pričel. Kmečki poslanci smatrajo, da je zakon o nabiranju konj in vozov silno oster in da se nahajajo tudi v njem določbe, ki ustvarjajo jako čudno »dvojno mero«.

Današnja seja je bila tudi politično interesantna. Minister notranjih del, baron Heinold, je odgovarjal na interpelacijo radi razpusta splitskega in šibeniškega občinskega sveta. Vlada je imela časa dovolj preiskati celo zadevo še enkrat, zlasti ker so poslanci med njo in Biankini v zbornici pojasnili, so se one manifestacije v Splitu in Šibeniku vršile docela dostojno, da se mir ni kalil in da so oni proti državi naperjeni klici prihajali od agentov-provokatorjev, katerih sedaj po naših južnih deželah kar mrgoli. Baron Henold pa ni znal povedati danes ničesar drugega, kakor dalmatinsko namestništvo takoj drugi dan po razpustu. Njegov odgovor je bil v bistvu le ponavljanje svoječasnega komunikeja zadrške deželne vlade. Ni dobro, da se vlada obnaša napram vsem tem dogodkom s tako čudno enostranostjo. Za par dni se godijo na primer na Dunaju reči, ki morajo vzbuditi največje ogorčenje slovanskega prebivalstva

»Izkušena je, osušila bi se rada, zato da bi ne bilo treba tega romana v višave!«

Začela si je previdno in prav počasi otirati noge, izpirati lica; visela je na strmi, skoraj navpični rebri, držala pa se je trdno, kajti noge so se v solnčnem žarku kmalu posušile; krila so se luščila od telesa, razmaja-vala so se.

Mali je pogledal svetlo.

»Zdajle!«

V drugič je sprožil kazalec ob palcu in muha je treščila v vodo, skoraj do dna. Ko se je prikazala na površini, se je otela z nogami in s krili, nato pa se je koj napotila proti bregu. Njeno veslanje ni bilo več tako umerjeno, kakor prej, bilo je urnejše, neodločnejše; znamenje strahu in zalitih oči.

»Ta pride še v drugič!« je modro in mirno razlagal mali. »Prav tako pride, kakor je prišla ona prvčič. Težko sôpe! — So tudi take, ki nikoli ne pridejo do brega... čudno, da ne kričijo!«

Res je prišla do vrha pečine in je tam počivala; nato jo je sunil nazaj, da je priletela ob bok prvi, ki se je v smrti zibalala.

»Ne bo več dolgo plavala; že duha mrtveca in mrtvašnice!« je rekel. »Tudi jaz bi ne ležal rad zraven mrtveca; zdi se mi, da bi moral še sam kaj umreti od samega strahu... Pokazal vam bom, kako čudno so muhe v mrtvašnici!«

države. Umetno razburjeni dunajski špisariji preganjajo srbske sovražnike na dunajskih ulicah. Brzojavno smo že poročali, kako se godi tudi našim slovenskim dijakom. Poslanec dr. Tresić je v današnji seji z najostrejšimi besedami zahteval remedium.

Zbornica se v ponedeljek zopet sestane — porajajo se vesti, ki trde, da bo našla novo silno važno in resno situacijo...

Za učitelje.

Sprememba § 55. drž. šol. zakona.

Dunaj, 28. novembra.

Naučni odsek je predložil 28. t. m. parlamentu poročilo o spremembi § 55. drž. šol. zakona, ki se peča z materialnim položajem ljudskošolskega učiteljstva. Državni šolski zakon prepisuje, kakor znano ureditev učiteljskih plač deželni zakonodajci ter določa le nekaj splošni princip, da morajo biti minimalni učiteljski prejemki taki, da se zamorejo učitelji in podučitelji povsem posvetiti svojemu poklicu, ne da bi se morali pečati s postranskimi posli. Prejemki morajo biti taki, da zamorejo učitelji vzdržati tudi krajevnim razmeram primerno svoje rodbine.

Ta določba se je pokazala za povsem nezadostno. V raznih deželah so učiteljske plače povsem različne in kar je glavno, § 55. ne more prisiliti dežele, da zboljšajo učiteljem prejemke, ki so bili morda neposredno po izvedbi šolskih zakonov razmeram primerni, ki pa so že zdavnaj v silnem nesoglasju z živlenskimi razmerami.

V mnogih deželah so se učiteljske plače sicer regularile, v mnogih pa ne in sicer deloma iz popolnoma neumljivega sovražstva proti učiteljstvu. Klasična dežela učiteljske bode je Kranjska. V pašaliku dr. Sustersiča ima učitelj po 10 letih 1080—1480 kron letne plače in če je služil 40 let, prejema 2080—2680 K na leto. Toda na Kranjskem doseže le 10% vseh učiteljev sijajne dohodke četrtega službenega decenija.

Uboga Istra je temu nasproti pravi eldorado, tam se gibljejo učiteljske plače med 1980—3600 K, na Štajerskem od 1200—2800 K, na Korškem od 1600—3600 K itd. Na Kranjskem so torej učiteljske plače manjše, kakor one državnih slug uvrščenih v kategorijo državnih poduradnikov! V prav nobeni avstrijski kronovini pa ne dosežejo učiteljske plače one višine, kakor plače državnih uradnikov IV. kategorije, to je onih, ki so absolvirali 4 razrede srednje šole, oziroma meščansko šolo in katerih letni prejemki varirajo med 2360 K (v prvih desetih letih) in 4560 K (v četrtem službenem desetletju).

Ker je bil boj za zboljšanje gmoetnega položaja v mnogih deželah brezuspešen, se je učiteljstvo složilo k skupni akciji ter zahtevalo, da postavi država nova in konkretna načela glede določbe učiteljskih plač.

Tako je nastala akcija za spremembo § 55. drž. šol. zakona, katera se je izkazala toliko uspešno, da se nahaja od danes naprej pred plenurno zbornico motiviran, od posebnega odseka preštrudiran in priporočan predlog, ki podaja v bistvu le podrobno interpretacijo § 55. drž. šol. zak. določujoč višino »minimalnih učiteljskih prejemkov«.

Šel je in je vjel polno pest muh ter jih vse treščil v vodo. Nastalo je divje vrvenje in prekopicanje v črni gruči. V smrtni grozi so se prerivale in preskakovale brez usmiljenja; snvale so se v stran, potapljale druga drugo v vodo. In ponovil je mali:

»Čudno, da ne kričijo!«

Ko so se nekoliko razlegle — najprej pač zato, da bi pogledale iz bližine mrtvecev — jih je mali z vžigalicco pometal in potisnil spet vse na kup in boj se je pričel znova. V gomazeči gruči skoraj ni bilo razločiti posameznih muh. Modroval je mali:

»Tako tesno in mirno so bile skupaj tam na vzglavju... gotovo so med njimi matere in otroci in bratje in sestre. Pa se nič več ne poznajo, pobile bi druga drugo!«

Modroval je in hkrati je z vžigalicco vestno potisnil nazaj vsako muho, ki se je bila prerila iz gruče ter je spela trudoma proti bregu. Tako se je igral, dokler niso pričele pešati; druga za drugo je stisnila k životu krilca in noge ter potopila v vodo za teklo glavo. In zgodilo se je nekaj čudnega: kakor so se prej sovražno prerivale in odrivale, v teh poslednjih trenutkih so se zblížavale, stiskale se telo k telesu, tako da se je nazadnje sredi vzburkane vodé pozibaval en sam črn klopčič.

»Zdaj vam pokažem, kako umira muha v mrtvašnici!«

Vjel je eno samo muho ter jo je oprezno spustil naravnost v klopčič.

Po predlogu naučnega odseka mora dobiti vsak usposobljen učitelj v dobi od 4.—10. službenega leta to, kar prejema državni uradnik XI. čin. razreda na plači in aktivitetnih dokladah, od 16.—17. prejemke X. čin. razr., od 17.—25. I. IX. čin. razr., od 26.—35. I. VIII. čin. razr. Od let, do službenih pred izpitom usposobljenosti je vračunati v službeno dobo najmanj 2, najmanj 1 leto po izpitu usposobljenosti mora biti učitelj definitivno nastavljen, ravnatelj, nadučitelj, šolski voditelji morajo dobiti še posebne funkcijske doklade.

Tako se glasi v bistvu »učiteljska predloga«. Toda učiteljstvo si mora biti na jasem, da je danes v tej važi in dalekosežni zadevi storjen še le prvi korak. Treba bo še premočno vstrajnosti in potrpljenja, predno postane predloga — zakon. Mnogobrojni učiteljski prijatelji bodo v parlamentu gotovo vse storili, da premagajo velike težkoče, ki se stavijo pravičnim željam pionirjev kulture nasproti.

Vojna na Balkanu.

Črtice iz Niša.

Pred par dnevi se je vrnil iz Niša medicinar g. Boris Šlajmer, ki je nam dal te-le informacije:

V okrožni bolnici v Nišu, ki jo imajo v oskrbi slovenski zdravniki, se nahajajo ranjenci iz prvega srbsko-turškega spopada pri Mrdarjih in iz bitki pri Kumanovu, Prilepu in Bitolju.

Med ranjenci sta samo dva, ki sta ranjena od bajoneta, vsi drugi so ranjeni od puškinih krogel in šrapnelov. Večina ranjencev je izredno hitro in lahko ozdravela. Mnogo jih je že v 3 tednih popolnoma ozdravelo, da so se zopet lahko vrnili na bojišče. Vsi ti so z veliko radostjo zapustili bolnico, vzeli zopet puško na ramo ter se nemudoma napotili k svojemu polku na bojno polje. Med njimi ni bilo nikogar, ki bi morda simuliral kako bolezen v svrhu, da bi mu ne bilo treba iti zopet v boj. Nasprotno, ranjenci so celo zahtevali, naj se jih izpusti iz bolnice, še predno so popolnoma okrevali, samo da bi se čim najpreje mogli vrniti v bojno vrsto.

Iz bitke pri Bitolju je v bolnici razmeroma malo ranjencev, temveč pa bolnikov.

Na prvi hip se zdi to čudno, ako pa se ve, da so v bitki pri Bitolju stali posamni vojaški oddelki polnih 24 ur do pasa v vodi, potem pač ne bo nihče več spraševal, kako je to, da jih je v bitoljski bitki skoraj več zbolelo, kakor pa padlo.

Vojaki so večinoma zboleli na revmatizmu. In ti bodo nemara za svoje okrevanje rabili mnogo več časa kakor marsikateri, ki je bil v bitki težko ranjen.

Pretekli ponedeljek so pripeljali v Niš 4500 turških ujetnikov.

Vse te so zajeli Srbi v bitki pri Bitolju.

Beg turškega prebivalstva.

Italijanski časnikar Luigi Barzini je v listu »Corriere della sera« objavil velenanimiv dopis od zadnje turške postaje v Evropi, od obrambne črte pri Cataldži. Pisan je ta dopis še predno so se začela pogajanja za primirje in mir, je v vsakem oziru zanimiv. Za danes hočemo iz njega posneti odstavke o begu Turkov.

Muha se je parkrat hitro in brcaje zaokrenila, nato je ostala čisto mirna, gledala je z velikimi očmi.

»Spoznala je, da je v mrtvašnici!« se je razveselil mali.

Zagnala se je besno, da bi se vzdignila kvišku, toda val jo je porinil le še tesneje med mrtvece, ki so jo obkrožali od vseh strani, zadevali se ob njo z mokrimim, mrlzimi trupli, buljili nanjo z osteklelimi očmi. Ne nadoma, kakor brez boja, je tudi sama stisnila krila, stisnila noge k životu ter potopila glavo v vodo.

Mali mi je razložil:

»Drugače bi bila plavala še pol ure, morda bi priplavala celo do brega ter se rešila, saj je imela krila še čisto suha; tako pa je poginila od groze!«

Zajel je ves klopčič ter ga je zalučil skozi okno na dvorišče, v svetlo solnčno jutro.

Še tistega popoldne sem sedel ob oknu svoje izbe ter sem gledal na dvorišče. Tam so se igrali otroci. Sama dekletca so bila, v pisanih poletnih krilcih, ki so se bleščala v solncu. Med njimi pa je sedel na pesku moj mladi prijatelj; natanko sem razločil njegov hladni, trdi pogled, njegovo predlogo in premočno bradico; pšenični kodri so se lesketali kakor suho zlato. Dekletca so se ljubosumno prerivala krog njega, on pa je ostal tako miren in hladen, kakor takrat, ko je gledal na gručo muh... Obšla me je tiha groza.

Ivan Cankar.

Zaradi vojaške tajnosti ne smem povedati, kje sem dobil glavni štab. Ime te skoro neznane vasi nič ne pomeni. Olavni štab je prišel 15. t. m. sem in se utaboril v revni leseni hiši, nad katero je napeljavil vse polno brzojavnih in telefonskih žic.

Zdaj in zdaj zagrmee daleč na jugu strelj velike artilerije. Turška križarka v Marmarskem morju strelja brez posebnega uspeha na bolgarsko desno krilo.

Iz gosto naseljenih vasi na obrežju beži od bombardiranja prestrašeno ljudstvo proti Corlu. Srečal sem večeraj pogostoma male karavane beguncev, ki so prišli od Silivrija na vozovih, polnih orodja in otrok, in katerim so sledili psi. Premožnejše rodovine potujejo v starodavnih kočijah, kakršne je videti samo še na Turškem. Le redkokdaj je videti ljudi, ki beže na sever. Veliko, pretresljivo izseljevanje gre na jug; kakor človeška povodenj je šlo pred bolgarsko armado. Blazen strah, če ni bil poseben ukaz, je pregnal mohamedansko prebivalstvo iz svojih bivališč v Traciji. Začelo se je to, čim je bolgarska armada prestopila mejo. Vsi turški prebivalci so iz Mustafa — paše pobegnili, predno so Bolgari tja prišli in od vasi do vasi je naraščala ta reka bežečih ljudi: Falanga mizerije, ki sta jo podila strah in groza.

Vzroki takemu izseljevanju so nerazumni naši moderni vesti in naši duši. Tu smo v deželi, ki je zaostala za petsto let in kjer imajo o vojski divje, grozovite pojme Baši — bozuk, ki samo masakrira, beži, če naleti na močnejšega sovražnika, misleč, da čaka tudi njega masakriranje. Beg mohamedanskega prebivalstva kaže, da so bili Turki v evropski Turčiji v velikanski manjšini in da se tu niso čutili domače. Moč zatiranja so imeli, a ko so jo izgubili, so se čutili tujci po jeziku in po običajih in beže zdaj. Po petih stoletjih so bili Turki še vedno zavojevalci, kakor ob času, ko so prišli v Evropo. Med njimi in podvrženimi narodi ni bilo nobene skupnosti. Še vladali niso: ustanovili so vojaško okupacijo in živeli na zavzeti zemlji. Če so se njih vojaki umaknili, je se tudi drugo turško prebivalstvo umaknilo. Njih instinkti so jim velevali slediti orožju: turško prebivalstvo in turška armada je eno in isto.

To velikansko izseljevanje je silno žalostno in grozno. Iz tega hrupa zveni strašna bolešč. Zbežalo je kakih 300.000 ljudi; strah jih je peljal v nerednih karavanah do zidov Carigrada, pred katerimi so se utaborili. Vstop v mesto jim je bil prepovedan od turških oblastev iz ozirov na javni red in mir. Stisnjeni so med bitko, ki se približuje in med grozno negotoljubno mesto, kjer jih lovi smrt.

Samo v nekaterih posameznih vaseh ni turško prebivalstvo pobegnilo, nego je ostalo ter se je po svojih starešinah podvrglo bolgarski oblasti, ki ž njim povsem pravično ravna.

Z vojaškega stališča sodeč se mora reči, da so Turki s svojim izseljevanjem izkazali sovražniku uslugo, olajšalo mu nadzorstvo cesta za hrbtno in omogočili mirno pot nedogledni vrsti vozov, ki dovažajo živila in municijo in morajo iti skozi kraje, kjer so bivali Turki. Bolgari bi morali postaviti velikih del svojih čet ob teh cestah, tako je pa lahko vsa armada na bojnem poju.

Prodiranje Srbov in Albanija.

Po hudem boju s turškimi četami, ki so se bile po nesrečni bitki pri Bitolju umaknile v gore za Bitoljem in z ondotnimi Albanci so Srbi prodrli do mesta Dibre. Pred mestom samim so se zapletli še enkrat v ljut boj z Albanci ter jih totalno porazili, nakar so Srbi mesto zavzeli. Prebivalstvo jih je sprejelo z velikanskim navdušenjem. Od Dibre naprej proti morju niso zadeli Srbi na noben odpor več. V Bitolju samem so zaplenili Srbi še 66 turških topov in veliko množino municije in živil. Več manjših turških oddelkov se je Srbov vdalo pri Ohridskem jezeru in pri Reni sta se vdala dva bataljona s častniki vred.

Srbi so sedaj tudi v fatkični posesti Drača ter vsled tega gospodari severne Albanije.

Kakor izve »Tribuna« iz Londona, soglašajo baje vse vesile v zahtevi, da naj dobi Albanija avtonomijo. Poleg tega pa je izdelan tudi projekt, ki določa, da naj se Albanija pod garancijo vesilesi nevtalizira. »Tribuna« piše nadalje, da je avtonomija Albanije za Italijo politična, vojaška in gospodarska zahteva, vsled česar je le logično, da se Italija pridruži konformni zahtevi Avstro-Ogrske.

Med tem so v Valoni že proklamirali avtonomno Albanijo ter izvolili Izmail Kemala za proviziornega predsednika, ki je baje, kakor poroča »Corriere d' Italia«, priporočil Al-

banijo zaščiti Avstro-Ogrske in Italije. Prva narodna albanska skupščina se bo baje sestala v Elbasanu.

Če je sultan res izdal irade, ki daje Albaniji avtonomijo, je moral istočasno zaukazati turškemu vojaštvu, da zapusti albanske pokrajine. Če razorožijo Albanci turško vojaštvo, odpade za Srbe in Grke povod nadalje prodirati v albansko ozemlje. Drugi korak avtonomne Albanije bi bil nato, da se vlijudno obrne na Grško in Srbijo s prošnjo, da zapusti albansko ozemlje. Če tega Grška in Srbija ne storita izlepa, morajo Albanci zbrati svojo vojsko in jih pregnati, oziroma, če so tepeni, se vdati v voljo zmagovalcev. Toda na to avtonomna Albanija ne misli in ne bo pregnala turških vojakov, ker je avtonomija le pretveza, faktično pa ostane Albanija slej kot prej turška provinca, dokler je države Balkanske zveze ne razdele ali pa volja velesil ne napravi iz Albanije samostojne države.

Sedaj se zbira, kakor poroča belgradska »Tribuna«, turške čete, ki so stale v dosedaj še neokupiranem ozemlju južno od Ohridskega jezera in one turške čete, ki so bile pri Bitolju razbite, pri Janini, kjer je baje že velika turška vojska, 50.000 mož, pod poveljništvom več paš.

Srbske priprave.

Iz Belgrada poročajo, da vzbuja tam veliko pozornost dejstvo, da se Srbija intenzivno trudi postaviti na noge novo armado. Poklicali bodo sedaj pod zastavo vse one, ki še niso bili vpoklicani k vojaški službi. Bolgarski, ki je zaprosila za ojačanje, je baje srbska vlada odgovorila, da ne more ustreči njeni prošnji. Srbija namerava poslati razpoložljive čete I. in II. poziva na svoje severne meje. Vesti, ki se ne dajo kontrolirati, vedo, da se zbira srbske regularne čete ob bosanski meji. Te vesti stoje v popolnem nasprotju z oficijalno srbsko izjavo, da Srbija svojih čet ne zbira ob avstrijski meji.

V Belgradu samem vlada precejšno razburjenje zlasti ker se baje vrše tam priprave za vsako eventualnost. Turški ujetniki delajo baje dalje dan in noč na utrbeh v belgradski trdnjavi, ki jo hočejo podminirati, da jo lahko poženo v zrak, če bi jo zasedli tuji vojaki. Večji del trgovcev, uradnikov in obrtnikov se je baje preselil na ukaz srbske vlade v Niš in Leskovac, drugi so pripravljani, da odpotujejo, čim dobe ukaz. Za transport belgradskega prebivalstva odhaja vsak dan osem vlakov v Niš.

Izpred Skadra.

O bitki pod goro Tarabošem dne 25. t. m. poročajo iz Cetinja: Ko so turške čete poskusile vzeti Črnogorcem goro Širočko, se je vnel ljut boj, ki je trajal cel dan. Ena brigada nazimov je napadla desno črnogorsko krilo z namenom, da zopet zasede vrhove, ki so jih Črnogorci pred par tedni zavzeli. Po hudem boju so Črnogorci vrgli Turke nazaj in jim prizadejali mnogo izgub na mrtvih in ranjenih. Nato je sledila daljša pavza, dokler niso postavili Črnogorci težkih topov v svojih pozicijah. Dne 28. ponoči pa so začeli Črnogorci zopet obstreljevati glavne turške utrdbe na Tarabošu in sprednje skadrske utrdbe. V prvih jutranjih urah dne 28. t. m. pa je streljanje utihnilo, ker je zavladalo zopet slabo in megleno vreme.

Grki na otokih.

Na otoku Kiosu so zasedli Grki turške pozicije pri Sv. Marku vrh gore Provato. Grkom se je posrečilo izkrcati močne oddelke pehote s strojnimi puškami in gorskimi baterijami. Po ljutem boju se jim je posrečilo zasedeti najvažnejše pozicije turške armade, pri čemer so jih podpirale tudi vojne ladje z morja sem. Zlasti vojna ladja »Macedonia« je krepko podpirala prodiranje Grkov. Turške čete so se umaknile proti zahodu v gore ter se ustavile v črti Sv. Marka-Langadhi. Cel dan so potrebnovali Grki, da so jih prepodili iz teh pozicij. Grški parnik »Henriette« je odplul večeraj iz Kiosa z višjimi turškimi uradniki, podprefektom, sultanovim prokuratorjem in drugim šefom carinskega urada v Pirej. V stari utrdbi na Kiosu so našli Grki več starih topov, ki so jih bili Turki demontirali, in več zabojev z municijo.

Na otoku Samosu se je zbralo preteklo nedeljo 97 pooblaščenecv samoškega zbora v cerkvi sv. Spiridiona ter izreklo po govoru predsednika Sophulisa združenje z Grško. Razobesili so nato grško zastavo na hiši kneza, na kar je samoški knez zapustil svojo hišo, kjer se je takoj nastanil samoški zbor in ministrstvo. Zbor je izvolil nato proviziorno vlado pod predsedstvom Sophulisa. Nova samoška vlada je ta-

koj zaprisegla uradništvu na grškega kralja in izdala provizorične poštne znamke. Tuje vojne ladje so zapustile Samos. Za red skrbi meščanska garda.

Turki in Bolgari.

V bližini Merhanlija med Dedeagačem in Dimotiko sta se udali Bolgarom dve turški diviziji redifov pod poveljstvom Vaver paše. Bolgari so ujeli dva paše, 252 častnikov in 8879 mož ter zaplenili 8 gorskih topov, dve strojni puški, nad 1000 konjev in veliko množino vojnega materiala. Predno so se Turki udali, se je vršila ljuta bitka, v kateri so imeli Turki zelo veliko izgub. Šele ko so bili od vseh strani obkoljeni, so se oddolili, da se udajo.

Skozi Szegedin se je peljalo v četrtke 600 turških vojakov iz Tripolitane v Konstanco, od koder se prepeljalo s parnikom v Carigrad, da jih pošljejo od tam pred Cataldzo. Vkrkali so se v Derna in so se prepeljali na Reko.

V Carigradu so aretirali predvčerajšnjem generalnega intendanta Izmail Hakki paša, ki ga imajo na sumu, da je nameraval atentat na sultana.

Glasom uradnih podatkov se je pripetilo v Carigradu zopet 51 slučajev kolere ter je umrla od teh bolnikov že skoro polovica. Epidemija se še vedno širi med turškimi četami pri Cataldži in v San Stefanu, kjer je položaj naravnost obupen. Turška vlada je sklenila postaviti v Hademkeju in San Stefanu barake za ambulanice.

Mirovno vprašanje.

Kakor smo že snoči poročali, se je baje izrazil ministrski predsednik (Gešov napram poročevalcu »Petit Parisien«, da pogajanja za mir normalno potekajo. Osebnost je prepričan, da stoji zadeva tako dobro, kakor je sploh mogoče. V Sofiji se tudi govori, da odpotuje danes bolgarski finančni minister Theodorov v glavno taborišče v Lozengradu, kar smatrajo za dobro znamenje glede poteka pogajanj. Kakor poročajo iz dobro informirane strani iz Sofije, je popolnoma gotovo, da potekajo pogajanja pri Cataldži izredno ugodno. O dosedanjih uspehih pogajanj varujejo na obeh straneh še najstrožjo tajnost, vendar se pričakuje v Sofiji, da bodo danes dopoldne znane že nekatere podrobnosti. Govori se, da bodo boji pri Cataldži, ko bo določena nevtralna črta, popolnoma prenehali, pač pa se bodo boji pri Odrinu nadaljevali, da ne bodo mogli pritegniti Bolgari svojega tamonjskega vojaštva. Če bi prišlo pri Cataldži še do kakšnega boja, ni nikakor računati na kako odločilno turško zmago, ker je prostor, na katerem se nahajajo Turki, pretesen in ker so Bolgari odločeni žrtvovati zadnjega moža, da onemogočijo kako turško zmago.

Kakor poroča »Ikdam« so turški poslaniki v Londonu, Parizu in Petrogradu baje svetovali poti v ime zunanjih ministrov teh držav, da naj sklene mir, ker to zahteva interes Turčije. Če bi se pojavili v slučaju nadaljevanja vojne, v Evropi konflikti, bi se gotovo ne končali v prilog Turčije. Države tripelentente so baje svetovale tudi državam Balkanske zveze, da naj sklenejo mir in da naj ne stavijo pretiranih zahtev, ker hoče skleniti Turčija mir, če se varujejo vojaški prestiž in nacionalni interesi Turčije.

Isti list pravi, da so dognala pogajanja opoldne 14dnevno premirje med katerim naj se sklene definitivni mir. Baje so Bolgari opustili svoje zahteve glede Albanije, zahtevalo pa pristanišče Kavalo.

V inspiriranem članku, ki ima očitno namen pripraviti javno mnenje na mirovno pogodbo, naglašajo »Sabah« potrebo miru, ki bi omogočil Turčiji, ne da bi tangiral narodno čast Otomanov, odkritosrčne stike z balkanskimi državami, zlasti z Bolgarsko. List se zavzema za zonetno uveljavljanje pogodb v San Stefanu ter pravi, da je bila berlinska pogodba vzrok nemirov na Balkanu. List pa pravi nadalje, da Turčija nikakor ne more pustiti, da bi Bolgari dobili Odrin, tudi ne, če bi ga zavzeli. Bolgarska naj dovoli Turčiji naravno mejo, kakršno potrebuje, potem bo lahko doseči mir.

Črnogorska vojska.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 26. novembra.

Bombardiranje Taraboša.

Mir, ki je toliko časa vladal pred Tarabošem, je minil. Zopet je po dolgih dneh prišla vest o črnogorski akciji pred to važno turško postojanko. Črnogorska artilerija, ki toliko časa ni odgovarjala na izzivanje turških topov, je pričela z novo živo bombardirati Taraboš in ostale utr-

be okoli Skadra. Obstreljevanje se vrši po določenem redu brez prestopa. Zanimivo je dejstvo, da je turška artilerija zelo oslabela in da ne kaže več one prvotne živahnosti. Kaj je temu vzrok, ni jasno. Morda brezupno stanje posadke, ki je imela v dolgem času obleganja priliko uvideti, da si Črnogorci ne bodo premislili, morda pomanjkanje živil in drugega, kar je za življenje in obrambo potrebno. Toda najverjetneje je, da je tabaroška posadka demoralizirana, kajti neverjetno je, da bi se ne bilo skrbelo za to, da zve o uspehih orožja zavezniških držav in turških porazih. Turki ne poskušajo več osvojiti si zopet Širočko goro, ki je padla v noči od 23. do 24. oktobra v črnogorske roke, ki je najvažnejša pozicija v največji bližini Taraboša in ki dominira nad to trdnjavo. Nič več jih ne mika ta poskus, ki so ga prej večkrat ponovili, a vselej brez uspeha. Pač pa so poskusili Turki 23. t. m. zopet zasedeti pozicije nad Oblikom, ki ga je zavzel general Mitro Martinović skoro istočasno kot Širočko goro. Oblik se nahaja, kot je znano, na desni strani Taraboša in je važen ne le za obleganje Taraboša, ampak tudi za mesto Skader samo, ki je s te višine izpostavljeno črnogorskim kroglijam. Da zavzamemo te važne pozicije, so napadli Turki v jačini enega tabora nizama predstraže desnega črnogorskega krila, ki oblega Taraboš. Boj se je pričel opoldne in je trajal prav do noči. Črnogorske predstraže so zadržale turško vojsko in ji zabranile nadaljno prodiranje. Neposredno pred nočjo je bil vržen sovražnik nazaj in bil je prisiljen, da se vrne, odkoder je prišel, ostavivši na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih. Nasprotno so glasom uradne brzojavke črnogorske izgube neznatne. Črnogorske predstraže so obdržale toraj pozicije nad Oblikom. — Prodiranje proti Bušatu, brdom južno od Skadra, je vsled poplave in neprehodnih blatnih potov onemogočeno. Neugodno vreme ovira še sedaj črnogorske vojne operacije. Stanje čet je kljub slabemu vremenu in dosedanjim napadom izvrstno.

Pričakovati je, da se na ta ali oni način v najkrajšem času odloči usoda Skadra. Ako nas vse ne vara, se vrše priprave za glavni napad na Taraboš in Skader, za kar govori ne samo temeljito inspiciranje čet po knezu Petru, nego tudi obisk kralja Nikole v taboru pred Skadrom, kamor je dospel, kot smo že včeraj poročali, v spremstvu bolgarskega poslanika in generalov Martinovića in Janka Vukotića.

Kralj Nikola — na čelu vojske.

Danes popoldne okoli štirih je došla vest, da je kralj Nikola I. kot vrhovni komandant črnogorske vojske izdal manifest na vojsko, v katerem javlja, da prevzema pričenši z današnjim dnevom sam osebnostno komando nad celotno črnogorsko vojsko. To je za nadaljni razvoj vojne silnega, da, odločilnega pomena, ki ga že sedaj razume oni, ki pozna in ki je na lastne oči videl, kako globoko, nehinjeno udanost gori črnogorski narod do svojega kralja, brezmejno zaupanje in spoštovanje, tako da ni Črnogorec niti zmogel misliti slabo o svojem vladarju, ki ga vsak resnično ljubi in za katerega bi dal vsak rad tudi življenje. Pred očmi tega poveljnika, pod poveljstvom tega junaka, pod katerim bi tudi največji plašljivec postal brezobzirno hraber, se bo vršilo obleganje in napad na Taraboš in Skader. Dvomilo se je že, ali je mogoče sploh zavzeti Taraboš, to sokoje gnezdo na visoki gori, utrjeno na najmodernejši način, oboroženo z najboljšimi topovi in z odlično posadko, toda danes je vsak prepričan, da mora pasti ta trdnjava. Usoda Taraboša je zapečatena in s padcem Taraboša pade tudi Skader. Morda je to samo vprašanje nekoliko dni! — Istočasno se javlja tudi, da je imenovan dosedanj komandant, izkušeni in opretni Janko Vukotić, brigadir iztočnega odreda, za šefa štaba celokupne črnogorske armade.

Pred Bitoljem.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Prilip, 15. novembra.

Nahajam se v nekdanji prestolnici kraljeviča Marka, srbskega narodnega junaka.

Ni bilo lahko priti semkaj. Železnice ni in od Veleša do Prilipa — okoli 60 kilometrov — smo prehodili v 18 urah, pri tem smo pa morali še naše vozove, na katerih smo se mislili voziti, pa smo z njimi komaj rešili prtljago, prenašati po blatu, ki nam je segalo na nekatere kraji kar do kolen, tako, da je en voz obtičal v blatu na polovici pota, drugi — na katerem sem se »vozil« (vozila se je samo prtljaga) jaz in dr. Krulj od sarajevskega »Naroda«, — je obtičal v blatu, predno smo prišli

na 1458 metrov visok hrib Prasad, kamor smo po nadčloveških in nadkonjskih naporih mogli privleči samo dva voza, na katerih je bila prtljaga vseh nas, ker dva voza, ki smo jih morali pustiti v blatu, smo najprej izpraznili in tudi konje izpregli, da so nam pomagali izvlačiti prva dva voza.

Strašna pot, ki je nobeden izmed nas, ki smo jo napravili, nikdar ne pozabi! Cesta je dosti dobra, ali dviga se sila strmo. Turki so jo pri umikanju pokvarili z dinamitom in potem je prešlo po nji še toliko srbskih poljskih in težkih oblegovanih topov, toliko vojaštva in toliko trenja, da je cesta grozovito razorana, potem je pa še dež padel in napravilo se je blato, da so v njem obtičali celo močni vojaški avtomobili in tudi prestolonaslednik Aleksander, poveljnik prve armade.

In drugače, kaka je ta pot, ob cesti vse polno mrtvih konj, ki so omagali in so bili hitro izpreženi ter prepuščeni svoji usodi; v Izvoru (srbska vas, ki so jo Turki vso požgali) smo videli konja, ki je ležal na tleh, še živ, ali tako brez moči, da se ni mogel braniti gavranom, ki so mu kljuvali meso s hrbta, (konj se nam je smilil in ustrelili smo ga); drugi konji so bili že popolnoma oglodani od gavranov in psov in samo njihova okostja so ležala ob cesti, po kateri so se pomikale proti Prilipu dolge provijantske in municijske kolone, iz Prilipa proti Velešu pa — vozovi z ranjenci. Ob cesti je bilo tudi veliko številno železnih čolnov in drugega materiala za mostove, kar so Turki pri umikanju pastili in kar bi zadostovalo za most čez široko Donavo!

Hribovje tako visoko in strmo, da bi ga nekaj tisoč srbskih vojakov branilo prav dolgo proti veliki sovražni armadi, Turki so pa morali zapustiti te naravnost prekrasne pozicije, to naravno utrbo prve vrste, ki so jo Srbi naskočili z njim lastno vnevo in bravuro. Hud boj je bil tam, ali človek kar strmi in ne more verovati, da so Srbi osvojili te pozicije — v nepolnih dveh dneh! Kadar koli bo tujec potoval po tem groznem klancu in se bo spomnil, da so ga srbski vojaki zavzeli v dveh nepolnih dneh, bo moral sneti klobuk z glave in reči: »armada prve vrste, ki ne pozna ovir, armada, ki samo vrvi naprej kot vihar in ruši pred sabo vse, kot lavina, ki se spušta z visokega alpskega hriba.«

V celi tej vojni se ni umaknila srbska armada še nikjer niti za korak, kjer je udarila na sovražnika, tam ga je strla, ta srbska armada, ki operira istočasno okoli Zadrena in Soluna, prodira proti Jadranskemu morju čez najbolj divje arnavske kraje, kjer ni nobenih cest in morajo prenašati čez neprehodno hribovje, v vednem boju municijo in provijant na majhnih hribovskih konjih, ker z vozovi se ne more napraviti niti koraka, pri tem se pa neprestano vojskovati z Arnavti in končno, pred Bitoljem, kakih 20 kilometrov od Prilipa, kjer se pripravja na končno in odločilno bitko z najboljšo turško vojsko, ker tukaj se nahaja tudi solunski turški korpus, ki je najboljši od vseh turških vojev!

Vrnem se k našemu potovanju v Prilip. Na vrh gore Prisada smo prišli zvečer okoli 8. ure — iz Veleša smo odšli ob 6. zjutraj in bili smo utrjeni kot — živine, do Prilipa je pa bilo še kakih 15 kilometrov, ali konji so bili že na pol mrtvi in tudi ljudje niso mogli več dalje, vsi so že skoraj popolnoma omagali in sklenili so prenočiti v vojaški stražnici, samo jaz in g. Marjanović od »New-York Herald« sva bila tega mnenja, da je bolje oditi peš do Prilipa. Dobiti tam dobro posteljo in se odpoditi, kakor dremati v tesni sobici, v kateri naj bi spalo kakih 20 ljudi, ki bi imeli komaj prostora, da bi mogli sedeti, stisnjeni kot sardine. Vsi so naju nagovarjali, naj ostaneva, ker Prilip je predelec in pot nevarna, ker morda naletita na Turke, če bodo poskušali ponoči potgati brzojavne žice, ali mi dva sva vrgla ob pol deveti uri puško na ramo, napolnila vse žepce z municijo, prižgala cigarete in jo udarila pogumno navzdol, v temno in negotovo noč. Ničesar nisva videla pred sabo, gazila sva blato in hodila po vodi; srečala sva takoj v začetku par praznih trenskih vozov, ki so šli proti Velešu, potem pa nikjer več žive duše. Bolj sva tekla kot hodila in po dveh dobrih urah sva prešla vseh 15 kilometrov, vsa umazana od blata in potem sva se ustavila pred srbsko stražo, ki nama je prišla nasproti z nasajenim bajonetom, ali naju je pustila v mesto, ko sva se legitimirala; okoli 1. ure zjutraj, ko sva prehodila že ves Prilip in komaj dobila stanovanje, sva se pa vrgla na postelje kot mrtva in spala sva — prav dolgo.

Čudim se še danes, kako sem mogel vse to prenesti in da sem ostal živ in zdrav! Mogel sem pasti

v kak prepad, ki jih je ob cesti toliko, konfinov pa — nobenih; mogel sem obtičati v snegu ali blatu in od utrjenosti zaspati — za vedno; moglo se je zgoditi tudi to, da bi naletela na kak turški oddelek, ki bi hotel trgati brzojavne žice, kar bi bilo od velikega interesa za turško armado, ker bi bila v tem slučaju pretregana brzojavna zveza med srbsko armado v Prilipu in vrhovno srbsko komando. Zgodilo se ni nič tega, ostal sem živ in zdrav — niti prehladil se nisem, noge so mi ostale suhe, hvala izbornim hribovskim čevljem, ki sem jih kupil več kot pred enim letom v Ljubljani pri Juliji Štor; te čevlje bom vedno hranil kot spomin na ogromne strapace, ki sem jih prestal na poti med Velešom in nekdanjo prestolnico kraljeviča Marka!

Sedaj pričakujem narečbe štaba prve armade, da odidem s tovariši na bojišče pred Bitoljem. Vojaška uprava je za žurnaliste izborna pokrbela: nabavila nam je celo konje in mogoče je, da še danes odjaham na srbske pozicije, odkoder bomo gledali največjo bitko, kar jih bo v tej vojni. Včeraj sem jahal s prijateljem dr. Kruljem in Nizozemcem Diethorstom na razvaline gradu kraljeviča Marka, odkoder je prekrasen razgled na mesto Prilip in okolice.

Solnce sije že par dni kot spomladaj, hodimo brez vrhnjih sukenj.

Ginljivo je, kako se zahvaljuje prebivalstvo srbskemu vojaštvu — za izvojevano slobodo! Vse kar imajo, dajo vojakom, kmetje pečejo kruh in ga prinašajo v mesto vojakom, ker kruha je res malo: ni čuda, saj je tod prešlo toliko vojaštva!

Zvezdan.

Izpred Odrina.

(Poročilo »Stražinega« dopisnika iz Mustafe paše.)

Belgrad, 28. nov.

Stanje pred Odrinom se je temeljito spremenilo. V 7. pehotnem polku sicer vlada še vedno veselo razpoloženje, vendar pa je prejšnja beskrbnost izginila, ker je polk vsako noč v pripravljenosti. To velja morda še v večji meri za 8. in 4. pehotni polk. Zlasti 4. polk je neprestano v ognju. Od 15. novembra so Turki, obkoljeni v Odrinu, spremenili svojo taktiko. Dočim so prej čakali na napade in se branili, so 15. t. m. prešli v ofenzivo.

Na prvi pogled se zdi čudno, da so Turki, obkoljeni in trdnjavi, prešli v ofenzivo, toda ako se natančneje premotri situacija, se vidi, da je to docela logično. Jasno je, da za Turke v Odrinu ni rešitve. Oni se na nobeden način ne morejo rešiti.

Edini izhod zanje bi bil, da bi potolkli Bolgare pri Cataldži in nato pridrli pred Odrin. Toda to je popolnoma izključeno. Oni so torej živi mrtveci, ako se ne mislijo vdati. No, zdi se, da nimajo tega namena.

Turki so torej došli na popolnoma pravilno misel, pravilno za junake, ne pa za kukavice: da umro, da pa preje povzročijo čim največje izgube sovražniku. Tako so Turki pričeli z ofenzivo.

Naša zavezniška vojska je obkolila Odrin z vseh strani ter zgradila močne okope na vrhovih nasproti sovražniku. Ta krog je vedno ožji, ker osvajamo po vsakem spopadu s Turki po en ali dva bližnja holma.

Dne 20. t. m., ponoči, smo zavzeli Karnal tepe.

Bitka se ne bje na odprtem polju, marveč s topovi. Pehota torej nima mnogo posla ker je večina artilerija v akciji.

Seveda se tudi prigodi, da stopi v akcijo tudi pehota. Res tudi pešci streljajo med topovskim ognjem, toda navadno brez posebnega uspeha, ker so nasprotniki zakopani v rovih.

Toda prigodi se, da zapuste pešci svoje rove, takrat pa se izpostavi najsilnejšemu neprijateljskemu ognju.

To se je zgodilo z 12. bolgarsko divizijo dne 7. t. m. Ta divizija je napravila poskus, da bi zavzela Papas tepe, grič, s katerega je mogoče bombardirati Odrin. Izgubila je tisoč mož, vendar pa ni dosegla tega, kar je želela.

Bolgari in Turki, ki so v tem spopadu padli, so ostali na bojišču, ker jih vsled neprestanega ognja od obeh strani ni bilo mogoče pokopati. Tem mrtvecem so se pri našem naskoku dne 22. t. m. pridružili še mrtveci našega srbskega 4. pehotnega polka.

Dne 22. t. m. je bila namreč strahovita borba pred Jedrenjem.

Boj so pričeli Turki ob 4. zjutraj z napadom na 8. bolgarsko divizijo. Zavezniška vojska je odgovorila na turški napad s strahovitim bombardiranjem na vsi črti.

Najbolj izpostavljen je bil sovražnemu napadu srbski 4. polk donavske divizije, zlasti pa sta bila 1. in 2. bataljon tega polka neprestano v najsilnejšem ognju.

Borba se je sprva vodila iz okopov. V tej borbi na srbski strani ni bilo izgub. Okrog 8. zjutraj je poveljnik 1. bataljona podpolkovnik Radaković, sklenil, da s svojim vojem naskoči okope na holmu Papaz tepe in jih osvoji.

Čim so Srbi naskočili okope, so jeli Turki z vso silo streljati nanje. Toda Radakovića to ni oviralo, on je prodiral naprej. Toda do okopov pa vendarle ni prišel, za to je bil pre slab en sam bataljon. Še dva bataljona bi ne zadostovala.

Samoobsebi je umljivo, da smo imeli mnogo žrtv. V tem hipu, ob 10. dopoldne, še ne vemo točno, kakšne izgube ima 4. polk. Ranjence šele zbira jo in šele, ko bodo vsi zbrani, bomo točno izvedeli, koliko jih je padlo.

Za sedaj računamo, da imamo 350 mrtvih. To je za dva bataljona več kakor dovolj.

Med ranjenci se nahaja tudi podpolkovnik Radaković...

Štajersko.

Iz Celja. Občni zbor Narodne čitalnice se je vršil v dne 23. novembra. Uvodoma je pozdravil predsednik dr. Josip Sernec mnogoštevilno zbrane člane in tajnika tržaške Čitalnice F. L. Tuma kot dobrodošlega gosta. Nato se je predsednik spominjal v toplih besedah v minulem društvenem letu umrlih Čitalničarjev g. dr. Alojzija Brenčiča, profesorja Kosija in trgovca Karola Vanija, ki so si pridobili obilih zaslug ne le za to društvo, temveč za celjsko slovenstvo sploh. Bodi jim ohranjen časten spomin! Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je štela Narodna čitalnica v minulem društvenem letu 122 članov in sicer 1 častnega, 109 rednih in 12 zunanjih. Društveno življenje je bilo dosti živahno; omeniti je prav posebno prireditve počastnega večera spominu umrlega častnega člana dr. Josipa Vošnjaka in pa slavnostno obhajanje društvene 50letnice. Iz poročila knjižničarja, profesorja Mravljaka, posnemamo, da se obisk čitalnične ljudske knjižnice razvija od leta do leta lepše: minulo društveno leto se je razposodilo 5429 knjig. Med obiskovalci je vedno več trgovskega, obrtniškega in dijaškega naraščaja, veliko kmečke mladine iz okolice, in tudi mestne služinčadi. Kako se je obisk te knjižnice udomačil, kaže, da prihajajo v njo kmečki ljudje po več ur daleč! V minulem letu se je nabavilo za ljudsko knjižnico 129 knjig, daroval pa je za njo Klub naprednih akademikov v Celju 50 in kvartavci v Narodnem domu tudi 50 kron. V bralni dvorani je bilo na razpolago 48 časopisov politične in zabavne vsebine. Iz obširnega in vestno sestavljenega poročila blagajnika Mirnika posnemamo, da je imela Narodna čitalnica v minulem letu 4730 K 92 vin. dohodkov; ker pa je imela tudi prilično toliko izdatkov in ima še dolgove iz prejšnjih let, se je pokazalo pri bilanci 127 K 86 v primanjkljaja. Blagajniku Mirniku, knjižničarju Mravljaku in tajniku Lešničarju je izrekel občni zbor posebno zahvalo za pridno delovanje. Pri volitvah je bil starosta celjskih Slovencev, dr. Josip Sernec med živahnim odobranjem 36tič izvoljen za predsednika celjske narodne čitalnice. V odbor so bili še izvoljeni dr. Juro Hrašovec, Mirnik, dr. Zdošek, Salmič, Beranič, Prelog in Lešničar, dalje so bili izvoljeni za namestnike dr. Božič, dr. Milko Hrašovec, Likar in Kralj ter za pregleovalce računov Smertnik, Meglič in Berk. Pri slučajnostih so bili sprijeti nekateri predlogi prof. Suhača. Čitalnica priredi kot vsako leto, tako tudi letos v petek 5. decembra v veliki dvorani »Narodnega« doma »Miklavžev večer«.

Iz Gradca. Na slavnostnem komerzu, katerega so priredili nemški buršaki na obletnico ustanovitve Joanneuma in c. kr. tehnične visoke šole v Gradcu in ki se ga je udeležil skoraj cel profesorjski zbor tehnike z rektorjem na čelu, je imel slavnostni govor neki tehnik Makso Havelka. Po imenu soditi je mož reneget — kakor si Nemci v ogroženi Südmarki sploh ne morejo več pomagati brez renegetov. Mož je gotovo mlad in zato nas ne zanima, kar je žvepljaril o znanosti in o »svobodni znanosti«. Saj vemo, da obstoja na nemško-avstrijskih visokih šolah ta svoboda samo za nemško-nacionalne pretepače. Lahko bi rabili z ozirom na znane dogodke v Inomstu še hujšo besedo. Ta Havelka je v svojem oziru pozival spoštovanja vredne komulitone k boju zoper nekulturno, napol azijsko Rusijo! To hujskanje se je zgodilo vzpričo rektorja c. kr. avstrijske visoke šole ob istem času, ko je car Nikolaj sprejel avstrijskega poslanika v Carskem selu in je hvalila »Neue Freie Presse« korektno odno-

šaje med Avstrijo in Rusijo! Padle so pred nekaterimi tedni na zborovanju nekega političnega društva v Petrogradu nepremišljene besede mladega eutuzilaista in »N. Fr. Presse«: jih je porabila za hud uvodnik. Kaj bi rekli mi, ako bi te dogodke v Gradcu izvalila »Novoje Vremja«? Na komersu se je pela Bismarčkova pesem, »vahtarica«, in enaki lepo doneči spevi, ki so morda patriotični v Nemčiji, ki pa ne sodijo v družbo c. kr. rektorjev in profesorjev! Danes smo še samostojna država in če nam očitajo graški listi, ako kaka družba zapoje eno ali drugo jugoslovansko himno, moramo mi konstatirati, da Nemci sami nič boljši niso. Še veliko slabši so. Če se ne motimo, ima služiti tehnična visoka šola v Gradcu tudi Slovincem in Italijanom. Zato ima biti rektor tega zavoda pri vsem upoštevanju državljanke svobode vsaj miren mož, da ima vse dijaštvo zaupanje vanj in ne samo nemško nacionalni pretepači. Kazalo bi nam razmere na graških visokih šolah zopet bolj energično zasledovati — saj utemeljujejo baš te razmere potrebo slovenskih visokih šol najbolj. Konečno še nekaj: isti nemško-nacionalni tehniki v Gradcu, ki nas danes zmerjajo z divjaki, bodo prvi, ki bodo šli k Slovincem beračiti.

Iz Ormoža. Tukajšnja Čitalnica priredi v nedeljo dne 1. decembra popoldne v svojih društvenih prostorih javno predavanje. Predaval bo v imenu Zveze narodnih društev dr. Brunčič iz Ptuj na narodnostnih in gospodarskih razmerah na Balkanu. Domačini in okoličani so vljudno vabljeni.

Iz Št. Jurja ob j. ž. V mariborski »Straži« se je čutil poklicanega eden izmed naših gg. duhovnikov oblatiti odbornike nanovo ustanovljenega narodnega političnega društva. Psovanje in blatenje pa novega društva ne bo uničilo, nasprotno, podžigalo bo njegove voditelje, ki so sami domači, v poštenosti in delu osiveli kmetje, da bodo čim marljivejše delali za politično propastjo tistih ljudi, ki tako brezvestno zastrupljajo pri nas javno življenje. »Celjski dolinar« je v odzvoru samo eden, ki še ni in ne bo imel od nas nikoli kakega osebnega dobička in tudi ne bo hodil okoli nas z vrečo in košem beračiti, kakor tisti šentjurski duhovniški berači, ki potem svoje kruhadajalce za zahvalo po mariborskih listih sumničijo in blatijo. Pa bomo že prej ali slej pošteno obračunali.

Od ormoške davkarje. Pri naši davkarji imamo novega praktikanca, Maksa Wanturja. Mož sicer ni zmožen pismene slovenščine in tudi tukajšnjega prebivalstva ne razume, zato pa je velik German. Dne 10. t. m. je nosil skozi mesto v polnem »viksu« nemško zastavo in je potem figuriral pri ptujski pevski slavnosti kot »schmucker Fanen-junker«. Seveda dandanes pri nastavljanju uradnikov ne pride več v poštev sposobnost, zadostuje, da je dotični kompetent narodni hujskač »ad majorem gloriam Germaniae« in je to za njega najboljša priporočilo. Ogromna večina prebivalstva seveda od takih prenapetih uradnikov ne more imeti zaupanja. — Poslanci, pomagajte!

Iz Maribora. Živimo v dnevih velikih dogodkov, v dneh težavnih, ko bi morala med političnimi strankami na Slovenskem utihniti ali vsaj ublažiti nasprotna, ko bi morale politične stranke tekmovali med seboj v vzičenosti naziranja in pojmovanja sedanjega, za vse Jugoslovanstvo toli važnega položaja. Na Kranjskem so že skoraj utihnili medsebojni napadi. In če so tam, osebno v Ljubljani, zaslutili in začeli pojmovati resnost situacije, tembolj bi jo morali izpoznati tu na severu v Mariboru. »Straža« in »Slov. Gospodar« bi imela kakor še nikoli, baš sedaj ugodno priliko, polniti svoje predale s časi primernimi članki. Tupatam sta se pod vplivom resnejših mož res domislila svoje dolžnosti, toda v zadnjem času trati papir z napadi na Narodno politično društvo v Mariboru in posvečata pri tem posebno pozornost njega odborniku gosp. Vilku Weixlu, in to na način, da smo nehoti prisiljeni napisati par vrstic. Lista očitata g. Weixlu, da prodaja list »Der neue Blitz«, ki je baje pohujšljiv itd., in bombastično pristavlja, da »naše pošteno ljudstvo protestira proti temu, da se prodaja tak pohujšljiv list v slovenski trgovini itd.« Kdo je pisec teh napadov v »Straži« in »Slov. Gospodarju«? Gosp. Kemperle! Kdo je ta človek? Izgubljen na eksistenca, človek, nad katerega premoženjem se je otvoril konkurz in ki bo radi svojega lahkovživega življenja še imel priliko se seznanjati s kazenskim sodiščem. In tak človek govori v »Slov. Gospodarju« in »Straži« o naši poštenosti, nepokvarjeni mladini?

Iz Maribora. (Epilog k volitvam. — Iz zvalci. — Elitni ples.) Volitve v mariborski občinski svet so prikrali. Kakšne mo-

ralne poraze je doživela naša mestna klika, poročali smo sproti, ne pa, kako se je pri teh volitvah nastopalo. Že 22. novembra smo vedeli za razne nedostanke, tako n. pr. da se je hotelo imeti na volitve tudi nedoletne, ki nimajo pravice voliti. Povedali smo tudi, da se je vlekle večina volilcev z izvoščki v kazino, koder se jih je pogoščalo z jelom in pivom, a to tako bogato, da se je samo tu porabilo nad 500 kron, ki jih je nabral po večini c. kr. finančni komisar dr. Resner. C. kr. gospod so hodili od hiše do hiše ter se spravili tudi na ljudi, ki so vse preje kot nemško-nacionalni. Seveda jih je slišal tudi precej takih, da jih svoj živ dan ni in ne bo. Tudi nemška disciplina je hudo trpela. Ne le, da je dobil Čeh Haviček v II. razredu brc, se je isto zgodilo tudi nemško-nacionalnemu nestrpnemu, prof. Seppererju v I. razredu, koder ga je izpodrinil Haviček. Na dan volitve v I. razredu je prišlo do groznih kolobocij. Pojavile so se kar tri stranke z raznimi kandidati. Govore tudi, da so aretirali nekega soc. demokrata, ki je popisaval lastne pristake — uskoke. Bliža se nam lepa bodočnost! — V noči od ponedeljka na torek je povabila neka večja družba Slovence, ki ga je srečala pred eno naših kavarn, da se ji pridruži. Dobro in živahno zabavo je motil starejši, fino bolečen gospod, ki je zapričel s Slovincem pogovor, katerega očitni namen je bil, pripraviti tega do kakšne nepremišljene besede, kar se pa ni posrečilo. Ko je postal tuje — imena ni povedal — kljub temu, da ga je Slovenec pošteno vlekel, zaspan, ga je družba, potem, ko se mu je z vsjo prijaznostjo povedalo, da je osel, postavila v jutranji hlad, dasi je protestiral z vsemi štirimi. Nekemu drugemu Slovincu se je zgodilo, da ga je nahručila renegatska četvorica s »Serbisches Schwein«. Med njimi je bil tudi neki četovodja tukajšnje 47. pešpolke, ki si je pa, ko ga je izzival hotel pogledati, zakril obraz, deloma z ovratnikom svoje suknje, deloma z roko. Bodoimo previdni! — »Slovensko trgovsko in obrtno društvo« v Mariboru priredi dne 2. svečana (Svečnica) prihodnjega leta velik elitni ples. Predpriprave so že v polnem teku ter se tem potom naproša vsa slavna slovenska društva v Mariboru in okolič, da opuste druge prireditve. Za naše družabno življenje bode to prva slična prireditev glede obsežnosti, kakor tudi režiže. — Prosimo!

Mariborski slovenski koledar za leto 1913. I. letnik. — Založil Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, Gosposka ulica 33. S koledarjem stopamo pred mariborske in okoliške Slovence in Slovence. Le tem našim najozirom rojakom je namenjen »Mariborski slovenski koledar«. V hišo revnega delavca, v salon imovitega meščana si želimo neovirano in prostopot. V dneh klavrnega političnega in literarnega življenja mariborskih Slovencev bode »Mar. slov. koledar« majhno bodrilo, da se osokolimo in vstanemo k novemu, čvrstemu kulturnem in političnemu življenju v Mariboru, tu ob skrajni štajski meji. Bratstvo, enakost, svoboda — to je klic »Mar. slov. koledarja«. Da bi našel ta klic vljudnega vratarja v slednji mariborski hiši! S temi besedami pozdravlja »M. s. k.« mariborsko in okoliško slovensko občinstvo. Namenjen je torej osebno mariborskim in okoliškim Slovincem. Zahvala pa bo koledar tudi vsakogar, ki mu je Maribor le iz časnikov znan. Iz bogate vsebine omenjamo samo nekatere spise: Novi in brambni zakon, Moč Slovanstva, Slovenci in ljudsko štetje leta 1910. v splošnem in s posebnim ozirom na Maribor in njegovo okolico, Za križ častni in svobodo zlato (povest), Slovensko planinsko društvo in njega Podravska podružnica, Slovensko Sokolstvo, Mariborski Sokol, Slovensko gledališče v Mariboru, Narodni dom v Mariboru, Ciril-Metodova družba, Javna ljudska knjižnica v Mariboru, Slovensko-nemški imenik ulic, cest in trgov v Mariboru, Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru, Število Slovanov, Prebivalstvo Avstrije po narodnosti, Načrt slovenskega gledališča v Narodnem domu z označbo številki sedežev in ceno mest, Sirom sveta, pet mičnih pesmi. Koledar je opremljen s slikami: Narodni dom, Stane Vidmar, Kaskade ob Lobnici na Pohorju, Ruška koča, Planinka, dve sliki iz drame: »V znamenju križa«. Koledar šteje 96 strani in stane le malenkostni znesek 50 vin., po pošti 60 vin. Kdor si ga naroči po pošti, blagovoli poslati znanako za 60 vin. na naslov: Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, Gosposka ulica 33.

Iz Kozlega je priobčil »Grazer Schuffenblatt« dopis, v katerem sumiči Slovence v tukajšnjem okraju velikosrbske propagande. Dekan Tomažič jo je zakrivil s tem, ker je v cerkvi pozval ljudi, naj darujejo denar in perilo za uboge slovanske ranjence na Balkanu, gospa dr. Janko-

vičeva s tem, da je te darove zbiral in poslala dalje v Ljubljano. In šentpetrski Slovenci so poslušali pred kratkim neko nepolitično predavanje o Balkanu in so edaj tudi že veleizdajali! O tem predavanju se še »Schuffenblatt« posebej laže, da se je govorilo na njem o — velikosrbski državi, ki bi obsegala tudi slovenske dežele! Da je to seve infamna laž, nam ni treba še nadolgo raztrjevati. Morda pa pridemo lažnjive-mu poročevalcu na sled, ako pove-mo, da se je tisti dan potikal po St. Petru znani Sartory iz Kozlega. Menda bodo odslej vedeli Kozjani in šentpetrski, kako jim je ravnavati s Sartoryji in njih prijatelji, ka'erim sicer slovenski denar ne smrdi, imajo pa za Slovence samo laži in denunciacije. Ni hudič, da bi se tudi v Kozjem ne dalo z znanimi prusaki obračunati, ako bi bilo le količjak dobre volje.

Drobne novice. Umrli je v Gradcu v starosti 54 let vpkokojeni sodnik Julij Glaser. — Iz Maribora poročajo: Dne 27. t. m. je peljal neki posestnik 73 let starega flosarja Esterajharja iz Janževega v mariborsko bolnico. Ko pa pride voz-nik v mesto, opazi, da je pripeljal mrtveca. Stari flosar mu je med potjo umrl. — Iz Maribora poročajo, da je stroj za testo v vojaškem oskrbovališču zmečkal pekovskemu pomočniku Pavlu Ambrožiču obe roki. — Iz Laškega trga poročajo: Na tukajšnji petrazredni slovenski šoli je razpisano definitivno mesto učitelja. Graški »Schuffenblatt« poziva sedaj nemške učitelje, naj bi prosili za to mesto in jim namiguje, da je laški okrajni šolski svet nemškotarski. Pozor! — Iz Zidanega mosta poročajo, da sta pokradla iz cementne tovarne in iz bližnjega gozda, ki je tovarniška lastnina, delavca Flis in Smarčan za skoro 1000 K lesa. Uzmovčica so sedaj dobili. — Iz Svetinji poročajo, da so mački nekega mrtveca v Brezovniku, ko je ostal sam, po obrazu tako ogrižli, da ni bil več za spoznati. — V Ptujju so prijeli neko Evo Horvat, doma iz Čakovca, ker je kradla ženskam na trgu iz žepov denar.

Koroško.

Nemški učiteljskičniki v Celovcu in sicer tretjega in četrtega letnika so povodom pogreba učitelja glasbe Lučovnika položili na krsto venec s frankfurtskim trakom. Vsi pogrebi ne izvežmi treznih Nemcev so se nad to brezaktnostjo zgražali. Dolžnost ravnatelja bi bila, da zabrani fantom delati propagando za Prusijo celo pri pogrebu svojega učitelja.

Beljaški mestni svet je odklonil predlog, da bi pobiralo mesto poseben davek od zabavnih prireditev, dasi je v to vpravičena storiti po deželnem zakonu z dne 6. nov. 1912.

Primorsko.

Goriški deželni zbor. Nekateri vedo, da bo sklican goriški deželni zbor že meseca decembra ali januarja in sicer brez dopolnilnih volitev?

Proti golobom pismošošem. Okrajno glavarstvo v Gorici je izdalo razglas v katerem se prepoveduje reja, nakup in prodaja golobov pismošošev in sicer na podlagi § 7. cesarske naredbe. Prestopki te naredbe se bodo strogo kaznovali.

Vojaška straža pred Solkanskim mostom. Vojak na straži pred Solkanskim mostom je opazil snoči neznanega človeka, ki se je sumljivo plazil pod oboki. Vojak je neznanca trikrat poklical, toda še le na tretji klic je neznanec pobeignil. Vojak je za beguncem ustrelil, toda ga ni zadel.

Vojaška straža pri predoru pod Kostanjevico. V sredo zvečer okoli 10 ure je zapazil vojak, ki straži pred predorom Kostanjevico dva neznanca moška, ki sta se skrivaje približevala predoru. Vojak jima je zaklical, da naj obstojita, toda neznanca sta urno zbežala. Vojak je za njima ustrelil, toda bržkotne ni nobenega zadel.

N pad na hčer. Santa Klun, hčerka stavbnega nadzornika v Miljah je pred kratkem vsled neprestanih domaćih preprirov (ona ima mačeho) pobeignila od doma. Oče je bil zaradi tega silno razjarjen in je prepovedal hčerki povratek domov. Ko se je včeraj peljala Klunova iz Milj k Sv. Mraku, je zagledala na 'parku tudi svojega očeta. Zatekla se je h kapitanu, ki jo je zaklenil v svojo kabino. Toda ko se je izkrcala je skočil oče za njo in jo začel silno pretepati. Končno je potegnil nož in ga ji je zasadil v hrbet. Dekle je padlo, težko ranjeno, on pa je pobeignil. Deklico so odpeljali v brezupnem stanju v bolnišnico, oče pa se je kmalo po zločinu sam javil policiji.

Puljsko laško gospodarstvo pred sodiščem. Znan je polom puljskega mestnega gospodarstva, ki je pokazal laške mestne gospodarje v

njihovi pravi luči. Znano je kako so ti ljudje goljufali vsi križem in kradli občini in davkoplačevalcem. Po večmesečnih preiskavah, po številnih aretacijah najplivnejših mož so se vršile v Rovinju že opetovano obravnave, pri katerih so bili obtoženci obsojeni na večmesečne ječe. V zadnjem času so se te obravnave prekinile, ker je sodišče nabiralo gradivo. V torek dne 3. decembra pa se vrši zopet pred rovinjskim sodiščem zanimiva obravnava ni sicer proti mestnemu izenirju Josipu Lebanu, bivšemu ravnatelju mestnih zavodov kakor plinarne itd. Leban je obtožen uradnega poverjenja in goljufije.

Smrt n. morju. Včeraj je priplul iz Amerike v Reko parnik »Laconia«. Kapitan parnika je sporočil, da je med vožnjo umrl en mornar, čigar truplo so vrgli v morje.

Veliko poverjenje. Reška policija je dobila včeraj ovadbo, da je sluga neke tamonjske banke poveril 15.000 kron in pobeignil.

Zaradi razpečavanja ponarejenega denarja so aretirali včeraj več oseb, ženskih in moških. Med temi je tudi neki 70letni stari, ki živi v ubožnici.

Dnevne vesti.

Ljubljanski občinski svet ima v torek, dne 3. decembra 1912 ob 6. zvečer v mestni dvorani sejo. Na dnevnem redu javne seje so: Naznanila predsedstva in poročila: o volitvi štirih zastopnikov in štirih namestnikov občinskega sveta v c. kr. mestni šolski svet; o dopisu deželne-ga odbora glede naprošene inkorporacije občine Spodnje Šiške k mestni občini; o dopisu županovem glede uvedbe kanalskih pristojbin; o nemadri škontraciji mestne blagajne; o dopisu županovem glede uvedbe posebnega davka na žganje in žgane opojne pijače; o proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizaci-nega zaklada tega posojila za l. 1913.; o proračunu ustanov za leto 1913.; o proračunu mestnega ubožnega zaklada za leto 1913.; o prošnji najem-nika v Koleciji za delni odpis letoš-nje najemščine; o samostalnem predlogu občinskih svetovalcev Jegliča in Likozarja glede draginjske doklade mestnim učiteljem; o samostalnem predlogu občinskega svetovalca Rojine glede zvišanja aktivitet, doklade mestni policijski straži; o dopisu županovem glede oddaje del za nove mostove čez Ljubljano; o dopisu mestnega stavbnega urada glede končne kolavdnice stavbe IV. mest-ne šole na Prulah; o samostalnem predlogu občinskega svetovalca Jegliča glede uporabe šolskih telovad-nic izključno v šolske namene; o proračunu mestne klavnice za leto 1913.; o poročilu ravnateljstva o raz-nih nedostatkih v mestni klavnici; o proračunu mestnega vodovoda za leto 1913.; o prorač. mestne elektrarne za l. 1913.; o poročilu ravnateljst. glede prejembe §§ 3. in 6. vodovod-ne pravilnika; o prošnji posestni-kov ob Cesti v Rožno dolino za elek-trično razsvetljavo; o samostalnem predlogu občinskega svetovalca Li-kozarja glede naprave javnega vod-njaka ob Dolenjski cesti; o samo-stalnem predlogu občinskega sveto-valca Likozarja glede podaljšanja električne razsvetljave na Ižanski in Dolenjski cesti. — Samostalni pred-logi: občinskega svetovalca Tomaža Novaka glede ureditve poti na Rako-vo jelšo in Kravje poti proti Lipam; obč. svetovalca Ivana Štefeta: a) glede uvedbe kuharskega in gospo-dinjskega pouka na mestnih deklši-kih ljudskih šolah; b) glede plačeva-nja mestnih davščin po poštinih po-ložnicah. — Na dnevnem redu tajne seje: Naznanila predsedstva in po-ročila: o prošnji nekega magistratne-ga uradnika za stalno upokojevit; o prošnji nekega magistratnega urad-nika za šestmesečni dopust; o proš-nji nekega magistratnega uradnika za trimesečni dopust; o prošnji nekega učitelja na mestnem deklškem liceju za vštetje let in stalno potrditev v službi; o prošnji za razne obrtne koncesije.

Ljubljanska državna policija. Vlada se res s hvalevredno vnemo trudi, ustvariti vse pogoje, da nastane tista »večja atrakcija«, o kateri je minister Bilinski s tako vnemo govoril v delegaciji. Tako je vlada zdaj preskrbela, da bo vodstvo državne policije v Ljubljani strogo nemško-nacionalno. Ravnatelj še ni imenovan, je pa, kakor čujemo od verodostojne strani popolnoma zagotovlje-no, da dobi to mesto nemški nacio-nalec. Ravnateljev namestnik, ki bo faktični vodja državne policije, pa je že tu, in sicer je to nadkomisar dr. Skubl, ki je bil že v septembrskih časih v Ljubljani. Dr. Skubl ni v statusu tržaškega policijskega ravnateljstva, nego ga je vlada zdaj v ta status vrnila, vsled česar je preteri-ranih več tržaških policijskih uradni-kov. Dr. Skubl je še mlad, po svojih nazorih je odločen nemški naciona-

lec, seveda s časom primernimi kle-rikalnimi alurami in je pravzaprav že prevzel vodstvo bodoče ljubljanske državne policije, kajti včeraj in danes si je že ogledoval tiste, sedaj v mestni službi stoječe policijske orga-ne, ki žele vstopiti v službo državne policije.

Slovenske pesmi — prepovedane. Iz Novega mesta se nam poro-ča: Dolenjsko pevsko društvo je za soboto (to je danes) napovedalo kon-cert v »Narodnem domu« in je med drugimi sladbami postavilo na spored tudi tri stare, znane in že nešte-tokrat z visokim dovoljenjem brezštevilih policijskih uradov in okraj-nih glavarstev pete pesmi: pl. Zajc: Crnogorac — Crnogorki; — V. No-vak: Gorski kraj; Fr. S. Vilhar: Bol-garska davorija. Dolenjsko pevsko društvo je spored tega koncerta predložilo politični oblasti in glej, ta je navedene tri pesmi prepovedala peti. Na dotičnem odloku je podpisal okrajni glavar, toda občno mnenje je, da je to stvar skuhaj nadebudni mla-denč Golija, ki zavzema pri novo-mreškem glavarstvu visoko dostojan-stvo konceptnega praktikanca in je že opetovano pokazal čuvajske ta-lente. Pa to je postranska stvar. Do-lenjsko pevsko društvo je poslalo na glavarstvo posebno deputacijo inter-venirat v tej stvari. Deputacija je imela čast, govoriti s komisarjem Liningerjem in je spoštljivo prosila, da se izdane prepoved razveljavi. Komisar Lininger je izjavil, da tej prošnji nikakor ne more ustreči. Šele po nujnih prošnjah se je dal nekoliko omehčati: dovolil je peti Novakovo pesem »Gorski kraj«, toda s pogo-jem, da izostanejo verzji, v katerih se omenjajo Hrvatje in nadomeste z besedami »Mili naš narod«. Glede ostalih dveh pesmi »Crnogorac — Crno-gorki« in »Bolgarska davorija« pa komisar Lininger ni odnehal.

Graško nadsoodišče je dobilo novega podpredsednika. Dosedanji podpredsednik Alojzij Walter je šel v pokoj, na njegovo mesto je prišel predsednik celovškega deželnega so-dišča dr. Alfred vitez Schmid - Sach-senstamm. Ker je skoro polovica pod graško nadsoodišče spadajočega prebivalstva slovenske narodnosti, bi po pravici moral priti na to mesto slo-venski sodnik, razume se pa ob sebi, da se kaj takega ne zgodi, dokler bo v veljavi sedanji sistem sistematične-ga odpiranja in zapostavljanja Slo-vencev na korist Nemcev in v podpo-ri germanizaciji.

Simpatije do arnavtskih ro-parjev so med našimi Nemci že tako narasle, da se že celo navdušujejo za arnavtsko krvno osveto, ki je po so-glasnem mnenju vsega kulturnega in civiliziranega človeštva prava sram-ota za kulturno Evropo. Predvče-rašnjim je namreč predaval na Du-naju o Albaniji in njenih prebivalcih neki baron Nopcsa in je pri tej priliki poudarjal, da je krvna osveta pri Arnavtih »blagodejna naprava«, ker baje preprečuje »boj vseh protivsem, to je anarhijo«. Ne poznamo barona Nopcsa, to pa vemo, da je bil lani korespondent »Reichsposchte«, o kateri pravi sam »Slovenec«, da je list, ki je zelo, zelo velik v lažeh. Nopcsa je sedel v Skadru in je pošiljal od tu »Reichsposhti« približno takšna poro-čila, kakor jih je letos pošiljal njen korespondent Wagner iz bolgarskega glavnega taborišča. Zdi se torej, da je Nopcsa prav takšen korespon-dent, kakor Wagner in znani baron Binder - Krieglstein. Sedel je v Skad-ru ter tu v varnem zavetju »študiral« Arnavte. Da so se mu od daleč zdeli prav simpatični ljudje, je umilji-vo. Ako bi se jih bil pa nekoliko po-bljže ogledal, bi se nemara tudi on prepričal, da je prav njih krvna osveta prava provzročiteljica »boja vseh proti vsem« v Albaniji to je popolne anarhije. A še nekaj drugega bi uče-ni baron Nopcsa lahko vedel, to nam-reč, da je krvna osveta v navadi sa-mo pri narodih, ki stoje na najnižji stopnji kulture in civilizacije. Taki narodi brez kulture in civilizacije pa menda niso državotvorni elementi, zato tudi ne razumemo, da se naši državniki tako zelo zavzemajo za dr-žavnopravno neodvisnost takega na-roda, kakršen je arnavtski!

Odgovor na denunciacije. Ti-sti ogadni »Deutsches Volksblatt« ki je tako smrdljiv in umazan, da si človek mora umiti roke, ako ga je čital, očita našemu listu, da ima na srbskem bojišču za svojega po-ročevalca aktivnega srbskega pol-kovnika Vukasovića - Stibiela, ki je baje kot podčastnik dezertiral iz av-strijske vojske. Ne radi neumnega »Volksblatta«, marveč radi pametne javnosti konstatiramo to - le: Vuka-sović - Stibiel je kot sedmošolec vstopil v srbsko vojsko za prsto-vojlca in se je udeležil srbsko - tur-ske vojne l. 1875. Nato je ostal v srbski armadi, kjer še sedaj služi. Iz se-danje vojne kampanje je poslal na-šemu listu iz Skoplja brzojavko, v kateri izreka pozdrave svojim roja-kom, prijateljem in znancom v zgo-dovinsko važnem trenutku, ko bje

Turčiji zadnja ura v Evropi. To brzajavo je podpisal in mi smo jo tudi natisnili z njegovim podpisom. V toliko, in samo v toliko je g. polkovnik Vukasović naš korespondent, ker za drugo poročanje pač aktivni oficir, nahajajoč se v vojni, nima časa, ne volje! Sicer pa bi poročila z bojišča prav radi sprejemali ne samo od srbskih, ampak celo od — turških oficirjev, samo ako bi jih dobili. Naj nam »Volksblatt« preskrbi poročila turških oficirjev, s katerimi je očitno v intimni zvezi, pa bomo tudi ta priobčili v poštini in dostojni obliki.

— **Domoljub.** Dne 12. t. m. je bil umorjen španski ministrski predsednik. Od tedaj so se zgodile že jako važne in bolj pomembne stvari. Toda »Domoljuba« menda nič tako ne zanima, kakor tisti nesrečni španski ministrski predsednik. 12. novembra je bil umorjen Canalejas in 28. novembra je prinesel o njem »Domoljub« neslan uvodni članek, poln samega bedastega zabavljanja na liberalce, Ferrerja, Canalejasa in Moralesa — iz tega je »Domoljub« napravil debelo šinkadores in jo poklonil narodu za vzpodbudo v časih, ko se morda že odloča usoda vsega južnega slovanstva. Pomilujmo!

— **Mohorjeve družbe koledar** je priložil »povest« z naslovom »Preslepljeni in otihi«. Ta »povest« je pamflet na učiteljstvo. »U. T.« pravi, da je edini namen tega spisa, vzeti učiteljstvu še tisto malo ugleda, kar ga ima, ter pozivljati učiteljstvo, naj izstopi iz Mohorjeve družbe.

— **Umrli** je danes po dolgem bolehanju rodoljubna gospa Antonija Hribar, soproga gospoda Frana Hribarja, metteurja »Slovenskega Naroda«. Pokojnica je bila svoj čas znana in čislana pevka »Glasbene Matice« in skoro 25 let cerkvena pevka. Bodi blagi gospe in vzorni materi in soprogi prijazni spomin!

— **Slovenski zdravniki na Bolgarskem.** Gosp. dr. M. Rus je nam poslal pismo, iz katerega posnemamo: »Z dr. Hočevarjem sva prispela semkaj v Vratce. To je malo, revno mestec, ki še močno spominja na turške čase. Trgovine in prodajalne so v mestu zaprte, odprte so samo gostilne in krčme. V Vratcih so naju sprejeli z velikim veseljem. Nudijo nama vse, kar imajo, a tega ne morejo dosti, ker so sami v teh časih siromaki. Mestece ima veliko vojaško posadko. Iz vojašnic so napravili sedaj bolnišnice. Vsakemu izmed naših so izročili po eno tako bolnišnico. Dodeljen je nama po en bolgarski mediciner. V vsaki bolnišnici je do 300 postelj. Težko ranjenih bolnikov je malo, lahko ranjenih pa mnogo. Večje operacije izvršujemo skupno z nekim ruskim zdravnikom v vojaški bolnišnici. Stanujeva v vojašnici v mali sobici, ki je zelo skromno opremljena. Na hrano se morava šele privaditi: povsod je paprika, čebula in česen. Kot streljnice služijo domačinke: študentke in žene, katerih moške so v vojni. Delo gre od rok. Z bojišča ne izvem prav ničesar. Pred vojašnicami se vežbajo in urijo 18 do 20 let stari novinci. Tudi ti se najbolj pripravljajo, kakor se zdi, za naskoke z bajonetom... Pošiljava iskrene pozdrave vsem znancem in prijateljem!«

— **Za bolgarski »Rdeči križ«** v Sofiji je darovala trdka Camis & Stock 500 steklenic medicinskega konjaka ter poslala to darilo naravnost v Sofijo.

— **Zahtevajte odločno in izrecno pri nakupovanju kavnega pridelka Kolinsko kavno primes z znakom »Sokol«** v korist »Družbe sv. Cirila in Metoda« iz edine jugoslovanske tovarne kavnih primesi v Ljubljani! — Poročil se je danes trgovec in tovarnar gosp. Ivan Jelačin ml. z gospodično Mařenko Beneševico. Čestitamo!

— **Nova cesta.** Kakor predpriprave kažejo, se prične z gradbo deželne ceste za Podkraj preko Belskega brkotneže pri prihodnjem pomlad. V to vrhuje država dovolila znatno državno podporo, ki jo je izposloval državni poslanec gosp. dr. Ignac Žitnik. Z gradbo te ceste bodo vasi, ležeče ob tej cesti, pridobile jako veliko na vrednosti, ker se bodo tako komunikacija kot promet zboljšala, oziroma povečala.

— **Za gradbo železnice Vipava-Postojna,** oziroma zdaljšanje proge Ajdovščina-Vipava-Postojna se je začelo zanimanje zlasti od vojaške strani. Pred kratkom so dobile vse interesovane občine okoliščino, da se izjavijo, da želijo gori imenovano zvezo.

— **Postojnska nova električna centrala,** ki se gradi pri Ribniku, bode v kratkem končana ter bode z novim letom že pričela delovati. Odslej bode namreč mestno oskrbnost dajalo električni tok jamski upravi. Ker so se nabavili »Diesel-motorji«, se bodo režijski stroški znatno zmanjšali.

— **Dela v kesonu na Krki** so že od začetka tega tedna v polnem tiru. Keson so zravljali in mu oskrbeli trdno podlago na dnu Krke, zgoraj

pa so ga izpopolnili z dolgo železno »kapo«, ki služi na eni strani kot vhod v notranjščino, na drugi strani pa za dovažanje, oziroma izčrpanje zrak, ki potom posebnega stroja, ki je postavljen na levem bregu Krke. Prav v notranjščini kesona, na dnu, sredi Krke dela 8—12 delavcev dan in noč. Posamezni oddelki se menjaajo vsakih šest ur.

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za soboto, dne 30. novembra, nedeljo, dne 1. decembra in ponedeljek, dne 2. decembra 1912: 1. Zgornji Kitzigtal. (Krasna potovalna slika.) 2. Najboljši čarovnik. (Komično.) 3. Kitijeva poroka. (Učinkovita reseloigra.) Samo zvečer. — 4. Senzacija! Voja poročila z Balakna. Garant avtentično! 1. V taborišču pri Mustafi Paši. 2. Napad na Odrin. 3. Odpravi se mnogo vojnih poročevalcev, ker razširjajo tendenciozne vesti. 4. Grozovitost vojne. 5. Bombardiranje, požar in ostanki vasi Ekabria. 6. Da se prepreči epidemija, se požge trupla padlih. 5. Zelo originalno! IV. zapoved. (Židovska drama iz Ghetta v dveh delih. Slika židovskega rodbinskega življenja.) — Pri vseh predstavah. 6. Čudni dogodilja Trebušnika in Kljukca. (Velekomično. Zelo zabavno.)

— **V mestni klavnici** so zaklali od 10. novembra do 17. novembra 80 volov, 2 bika, 6 krav, 312 prašičev, 90 telet, 35 kostrunov in 9 kozličev. Vpeljali so 366 kg mesa, 14 zaklanih prašičev, 15 telet, 1 kostruna in 1 kozliča.

— **Izgubil je krojaški mojster** posnahanilnično knjižico. — Neka gospa je izgubila denarnico, v kateri je imela 10 K denarja.

— **Priporočilo.** Že več naših potnikov se je pohvalno izreklo o izvrstni restavraciji in kavarni gosp. Blaža Baliča v Zagrebu, Ilica 222, katerega tem potom priporočamo. — Glej današnji inšerat.

— **Firma Joss & Löwenstein, Praga VII.,** ki ima že 4 velike tvornice za perilo z več tisoč delavci, je v Kolincih v Šumavji otvorila peto veliko tvornico, ki jo je 3. novembra t. l. izročila prometu. To podjetje si je tekom več nego 40letnega obstanka pridobilo svetovni sloves in je sedaj največji zavod te vrste v Evropi. Nova tvornica je kakor vse dosedanje tvornice tega podjetja opremljena z najmodernejšimi stroji, delavce so že več let vadili za izdelovanje finega moškega perila, kristalno čista voda šumavska pa tudi pripomore, da se še bolj razširi sloves »lelje znamke«.

Narodna obramba.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslalo »Pisateljsko podporno društvo v Ljubljani« 15 K mesto venca na krsto svojega dolgoletnega člana in odbornika pokojnega g. profesorja Fr. Orožna. Hvala!

— **Društvo »Branibor«** v Ljubljani naznanja svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom, ki se vrši dne 16. decembra 1912 ob 8. uri zvečer v restavraciji pri »Zlatorogu«.

Društvena naznanila.

— **Sokolski zlet 1. 1913.** Seja stanovalskega odseka vrši se v ponedeljek 2. decembra t. l. ob pol 9. zvečer v zvezi s sobi »Narodnega doma«. Bratje člani se prosijo, da se seje polnoštevilno udeležijo.

— **Sokol I.** bo imel danes teden 7. grudna v »Mestnem domu« svoj »Čajin večer«. Spored je izpolnjen v prvi polovici z umetno - vzgojevalnimi točkami, pozneje z zabavnim delom. Odkar se je društvo preselilo v nove prostore, se njegovi pevski in orkestralni odsek lahko brez ovir razvija. Sokol s kulturnimi težnjami spopolnjuje in pomaga pevskim in godbenim društvom, ker pritegne v svoj izobraževalni krog one sloye, ki bi se brez Sokola nikdar ne približali društvenim namenom. Ker je vstopnina nizka (60 v, nečlani 1 K), je omogočen k plemeniti zimski zabavi pristop vsakemu. Društvo se bo potrudilo, da vstreže vsem željam. Lepaki s sporedom so že nalepljeni, članom se v prihodnjih dneh pošljejo sporedi. Bratje, sestre seznanite ljubljanske kroge z nameravanim večerom, vzbudite v njih zanimanje za naše delo in trud!

— **Miklavževa darila** se bodo delila v četrtki v »Narodnem domu« v dveh oddelkih in sicer najprvo za otroke, potem šele za odrasle. Pri darilih za otroke naj bode poleg natančnega imena in priimka pripisana črka A, pri onih za odrasle pa črka B, darila brez posebne označbe pridejo zadnja na vrsto. Zbiranje daril za Miklavžev večer ljubljanskega Sokola prevzela je letos zopet požrtvovalna gospa Češarkova in je darila oddajati v njeni trafiki v Šelencurški ulici do četrtke popoldne do pete ure, od tedaj dalje pa pri sluginji »Sokola« v »Narodnem do-

mu«. Začetek večera ob polu 8, Miklavž nastopi pa ob 8. uri.

— **»Izobraževalni klub«** v Ljubljani naznanja svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom, ki se vrši dne 4. decembra 1912 ob 8. uri zvečer v Prešernovi sobi restavraciji pri »Novem svetu« na Marije Terezije cesti. Vabljeni so vsi člani in somišljeniki.

— **»Narodno soc. Zveza«** priredi meseca decembra t. l. več predavanj, otvori soc. tečaje za člane, prične tudi s pravovarstvom in posredovalnico za delo oziroma službeiskajoče. — Doslej je priglasenih jako lepo število članov, vendar pa še vedno vse premalo za veliko maso narodnega delavstva. — Zato je dolžnost vsakega neorganiziranega delavca in nižjega uradnika, da se organizira takoj, kakor tudi, da skrbi in deluje na to, da vsak posamezni pridobi čim več članov. — Kako velike koristi bo imelo delavstvo od bolniških in drugih podpor N. S. Z., to je razvidno iz poslovnika. Naši ljudje vse premalo vpoštevajo strokovno organizacijo, — a ravno v tej in poton nje zamoremo pričakovati zboljšanje našega slabega položaja. **Delavstvo v Ljubljani in okolici vstopaj k Nar. soc. Zvezi,** ker tu je tvoje mesto; — vse pomisleke v stran in krepko na delo! Uradne ure so ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure popoldne, ter vsako sredo in soboto od 6.—8. ure zvečer v »Narodnem domu«. — Tu vam je na razpolago tajništvo N. S. Z. za vse težkoče in vam dvomljiva stanovska vprašanja, zato pridite in pripeljte še druge tovariše seboj. — Čitalnica za člane je pristopna vsako nedeljo od 9.—12. ure popoldne.

— **Ustanovitev podružnic N. S. Z.** V kratkem se bode ustanovilo več podružnic »Nar. soc. Zveze«, ter bi bil najprimernejši čas začetkom novega leta. Radi tega je naša želja, da se vzdammo tudi isti kraji, ki doslej niso pokazovali zanimanja po ustanovitvi teh prepotrebni podružnic, ter storijo takoj vse potrebno za pripravo ustanovitve podružnic N. S. Z. — Somišljenike opozarjamo, da zadostuje dopisnici na naslov: »Nar. soc. Zveza« v Ljubljani, katere odbor je za vse slučaje radevoljno na razpolago. — Naša organizacija je bila že zdavnaj nujno potrebna, zato je somišljeniki na delo.

— **Zabavni večer** priredi pevsko društvo »Slavec« v nedeljo, dne 8. decembra v veliki dvorani »Narodnega doma«. Vstopnina prosta. Začetek ob 8. uri zvečer. Spored bode jako zabaven in zanimiv, ter odbor vabi k najobilnejši udeležbi.

— **Društvo absolventov kranjskih kmetijskih šol** bi moralo imeti dne 1. decembra podučno kmetijsko predavanje v Metliki in na Suhorju »o razvoju kmetijstva in o zeli nadoreji«. Ker pa prošnja od sl. c. kr. šolskega sveta za prepušitev šolskih prostorov še ni rešena, dasi je bila vložena že dne 21. novembra, se predavanje ta dan sploh ne bo vršilo, temveč se odgodi na nedoločen čas.

— **Izkaz daril za »Sokolski dom«** v Postojni. Nabiralnik »Zlate Prage« 26 K 37 v; nabiralnik gostilne Arko 26 K. Iskrena hvala! Na zdar! Onim cenj. bratom, kojim še ni znan gmotni uspeh letošnje poletne veselice, naznanjamo, da znaša čisti dohodek, vzlic skrajno slabemu vremenu, ki smo ga imeli obdvalkrat 930 kron. Vsa čast požrtvovalnosti našega cenj. občinstva, zlasti pa našega narodnega ženstva, ki je sodelovalo ob teh prilikah. Živelo! Na zdar!

— **Sokol v Zagorju ob Savi** priredi v četrtki, dne 5. decembra točno ob 7. zvečer Miklavžev večer v dvorani Sokolskega doma. Ker bode večer sam na sebi res zanimiv, vabijo se tem potom ne le samo člani, temveč tudi prijatelji Sokola.

— **Savanski jubilej.** 4.—6. januarja 1913 slavite ljubljanska ferijalna »Sava« in dunajska »Sava« združeno svojo dvalset., oziroma desetletnico v Ljubljani. S to proslavo bo združeno »Savanski ples«, na kar se narodna društva in napredno občinstvo opozarjajo že danes.

Prosveta.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes, v soboto, se (za abonente par) petič v sezoni ob znižanih cenah poje Verdijeva velika italijanska opera »La Traviata«, ki se potem za dalj časa odstavi z repertoarja. Naslovno vlogo poje gdč. Richterjeva, ki si je spričo svojih izrednih pevskih kvalitet že z dosedanjimi nastopi priborila sloves, da je slovensko deželno gledališče imelo malo tako odličnih pevk, kot je ona. Njen zvonki, čisti glas, polen miline in iskrenosti, očara vsakogar in bi se dal poslušati brez prestanka. In ravno v veliki vlogi Traviate se nudi gdč. Richterjevi največ prilike, svojo mladost, toliko obetajočo umetnost pokazati v vsej bleščobi. — V nedeljo popoldan se izven abonementa, za lože nepar priredi druga mladinska predstava. Vprizori se prvič na slovenskem odru izredno zabavna nova pravljica za mladino v štirih slikah »Pogumni krojaček«, nemški napisal H. Drinkler. V njej nastopajo mogočni kralj Praliné, njegova hči Narcisa, dvorni maršal Rožmarinček, dvorni norec Špicabrin, grofica Medica, kapitan Goljat, baron Kozorog, krojaški mojster Trska z ženo Amando, Fridolin, njiju sin, itd., same komične osebe, ki svojpot uganjajo najvselejše burke, da smeja ni ne konca ne kraja. Igra je vestno naštudirana in vprizorjena in se bo naši mladini nedvomno izredno priljubila. Pa tudi odrasel človek se ob teh zdravih šalah izborna zabava. — V nedeljo zvečer (nepar - predstava) se ob znižanih cenah vprizori priljubljena opereta »Boccaccio«, ki se potem za dalj časa umakne novim operetnim vprizoritvam. — V torek (par-predstava) »Baskervilski pes«, v sredo tretja dijaška - kronka predstava »Sodnik zalamejski«.

— **Slovenska opera in opereta.** Kakor smo že poročali, je primadona gdč. Orlova na glasikah tako opasno zbolela, da bo morala s petjem za dalj časa popolnoma prenehati. Zato je intenciona morala iskati drugo primadono in se pogaja z veleodlično pevko - umetnico, ki je pred nekoliko leti na slovenskem odru nastopala z uprav sijajnimi uspehi. Pogajanja bodo končana danes ali jutri, tako da bo intenciona takoj »početkom prihodnjega tedna« mogla naznati njihov sklep. Da dotična dama pride na ljubljanski oder, je že danes gotovo, uravnati je samo še nekaj formalnosti. — Prav tako bo intenciona v položaju že početkom prihodnjega tedna objaviti, da je sklenila nov angažma z rutiniranim odličnim opernim in operetnim tenoristom in z novo pridobitvijo omogočilahitrejši razvoj slovenske opere in operete. Tako bo torej že trihodnji teden definitivno rešeno tenorsko in primadonsko vprašanje.

Književnost.

— **Milan Pugelj: Ura z angeli in druge prigodbe.** Izdala Ign. Kleinmayr & Fed. Bamberg kot II. zvezek »Biblioteke pisateljev sedanjice dobe«. O knjigi priobčimo oceno prihodnje dni.

— **Vojska na Baikanu.** Priredila c. kr. profesorja Anton Sušnik in dr. Vinko Šarabon. Založila »Katoliška Bukvarna«. To delo bo izhajalo v tedenskih sešitkih. Vsak sešitek velja 40 v, celo delo bo stalo 3 do 4 K. Velikanska vojska na Baikanu zanima vsakega Slovenca, saj se bijejo doli krvni bratje za svobodo slovanstva. Pričujoče delo je torej aktualno in bo našlo dovolj bralcev. Pisano je dobro in bogato ilustrirano, ter vredno vsega priporočila.

Izpred sodišča.

— **Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.**

— **Ostro kaznovani vlomilci.**

Dne 30. julija se je z večernim poštanim vlakom pripeljal v Postojno pet svedorcev, med njimi Martin Srebot, 54 let stari delavec iz Trsta, Avguštin Grallon, 24letni delavec iz Trziča (Malfalkone) in 21 let stari Marij Fabiotti iz Ankone, strojnik na Reki. Dvema tovarišema neznanega imena se je posrečilo pri lovu na to družbo pobegniti. Njih namen je bil v Čeferinovo trgovino vlomiti, kar so tudi ob 2. ponoči izvršili. Vsedl sumljivega ropotanja se je prebudit Karol Čeferin, sin trgovke Alojzije Čeferin, stopil je k oknu njegove spalne sobe in videl na vogalu hiše nekoga moškega na straži. Karol Čeferin je s hrupom zbudil svojo mater in sestro, in ko je stopil zopet k oknu, je videl dva svedrova urno bežati. Eden teh dveh je ustrelil na okno, kjer je stal Čeferin, a ga ni zadel. Domači so nato takoj šli v trgovino in med tem opazili, da so odprli zdaj tudi večna vrata, ki so bila prej zaklenjena. Blagajna, v kateri je bilo 4 do 5 sto kron gotovine, nekaj hranilnih knjižic in vrednostnih papirjev, je bila navrtana, na tleh je ležalo vlomilno orodje in je bilo iz pisalne mize vzetih kakih 20 K drobiža. Ob 4. zjutraj je prišlo pet moških k posestniku Francetu Penkotu in so ga pregovorili, da jih je takoj peljal na postajo St. Peter. Vozu nasproti je pa prišel patrolujoči orožnik Anton Spreizer, kateremu je bil vlom v Postojno že znan. Velel je vozniku počasi voziti, on sam pa je korakal tik voza, pričakovalje drugo orožniško patrolo, s katero bi skupno aretoval na vozu sedeče tujce, ki jih je imel na sumu kot storilce. In res je prišla kmalu pričakovana patrola nasproti. Ko so jo pa vlomilci zapazili, razpršili so se s krikom: »via, via« na vse strani. Orožniku

Spreizerju se je posrečilo prijeti Grattona in tega tovariša neznanega imena, ki je pobegnil, ker orožnik ni mogel obeh tatov prevladati. Gratton se je orožniku po robu postavil in ga na roki tudi telesno poškodoval. Popoldne istega dne sta bila aretovana še Martin Srebot in Marij Fabiotti. Ta dva odločno tajita, da bi bila v kaki zvezi s svedrovci. Sodišče je obsodilo Srebota na pet let težke ječe, Grattona in Fabiottija pa vsakega na tri in pol leta težke ječe. Imena onih dveh ubeglih tatov še niso znana.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Včeraj se je vršila obravnava proti fantoma Jerneju Peternelu in Valentinu Kokolju zaradi ponarejanja denarja. — Oba sta bila oproščena. Danes pa se je vršila obravnava proti Francu Burgerju z Vodic zaradi umora brata Janeza. — Franc Burger je bil obsojen zaradi uboja na 7 let težke ječe. — Poročila priobčimo v ponedeljek.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Novo mesto, 29. novembra.

Surova bitka okrog kapelice pri Klevčevu.

Danes se je pričela za naše razmere zelo žalostna razprava. Kranjski fantje imajo še danes mnogo starih in slabih navad; takozvano »voglarenje« pri svatbah spada med najslabše.

Začetkom meseca julija sta se vršili v škocjanski okolici dve svatbi; ena pri Jermanu v Modrušah, druga pri Matkotu (po domače pri Debevcu) v Zburah ozir. Lakengah. Obe svatbi ste privabili iz bližnjih krajev fantevogljarje. Pet fantov iz Skocjana, in sicer: Janez Dule, France Rapsel, France Livdič, Aleksander Lipej in Rudolf Cesar se je dogovorilo, da grede skupno na svatbo v Modrušah. Oborožili so se s palicami, lesenimi in železnimi, ker so že naprej vedeli, da je vsako voglarenje združeno s pretepom, so se med potjo dogovorili, da če se bo treba udariti, drže vsi skupaj, vsi za enega, eden za vse.

Ob istem času so se na svatbo v Zburah podali med drugimi fanti tudi hlapci v graščini Klevčev in sicer so bili: Lojze Pintarič, Jakob Janc, Miha Blažič, Franc Lužar in Anton Serčič. Kot častna izjema drugih fantov so ti klevčevski hlapci šli brez vsakega orožja tja na svatbo in tudi niso nato mislili, da bi tam prišli s kakimi nasprotnimi fanti skupaj.

Tako v Modrušah, kakor v Zburah se je voglarenje vršilo brez posebnih nerednosti. Ko so fantje iz Skocjana med voglarenjem v Modrušah izvedeli, da se tisto noč vrši še druga svatba v Zburah ali Lakengah, so sklenili, da grede še tja pogledat. Pri voglarenju v Modrušah so bili v manjšini in najbrže radi tega tam še ni prišlo do spopada. Spotoma do drugega svatovanja so se jim pridružili še nekateri fantje iz okolice. Proti polnoči so se pomikali navzgor do klanca, kjer je križišče cest na Skočjan-Klevčev-Mokronog-Šmarjeta itd. Tam blizo je Peršetova gostilna in kapelica, nekaj nižje doli pa je potok, preko katerega vodi mal most do Klevčevske graščine.

Voglari iz klevčevske graščine so svoj obisk pri Debečevih svatbi opravili popolnoma v miru in se dobre volje vračali domov. Enemu izmed njih Pintariču pa se je mudilo na stran in to je bilo usodepolno za celo družbo. Med tem, ko se je Pintarič pomudil za dalj časa pri kapelici, so ga njegovi tovariši počakali na mostu ter se mirno razgovarjali med seboj. Kar zaslisi od zgorej od klanca sem bojni klic: hurraa, auf! Takoj nato pa že steče po klanecu nizdol proti kapeli kakih 8 fantov. Bili so to fantje iz Skocjana, in oni, ki so se jim med potjo po voglarenju v Modrušah pridružili. Ko so ti — na čelu jim orjak J. Dule in takoj za njim Rapsel — prišli na klanec, so namreč slišali spodaj ob vodi razgovor klevčevskih fantov čakajočih na svojega tovariša Pintariča. Skočjanski fantje so v tistem hipu začutili v sebi potrebo po boju.

Najprej so napadli Pintariča. Ta je prvi padel. Na njegov obupni klic sta prihitela dva njegova tovariša na pomoč, komaj sta bila tam, sta že tudi onadva padla. Nato so divjaki prodirali dalje proti mostu, kjer so bili še ostali Pintaričevi tovariši. Orjaka med njimi, Antona Serčiča so trije ali štirje podrli na tla in tako zbili, da 2 tedna ni prišel k zavesti. Druga dva, ki sta nekoliko manj dobila, sta še srečno odnesla pete.

Ali pravcato zverinsko početje se je pričelo šele po glavni bitki. Ko so škocjanski divjaki namreč videli, da je vse potlačeno, kar se je dalo pobiti, so se napotili proti domu. Že so se nekoliko oddaljili, kar trem izmed njih šine v glavo, da je eden onih, ki je obležal pri kapelici, še premalo dobil. Kljub svarilu ostalih tovarišev, naj ga

puste pri miru češ, da ima za enkrat že zadosti, so se ti trije vrnili. Dobili so pri kapelici samo še enega ležati, ker se je drugi pobiti tovarš med tem časom že pobral in se zgubil proti domu. Ta edinec je tam ležal in že umiral. In zdaj so se ti trije divjaki spravili nad umirajočega in ga s pravcato zverinško pobesnelostjo s kolmi in železnimi drogi bili po trebuhu, da je za vsakimudarцем brizgala kri v obraz teh treh divjakov. To divjanje se je zastudilo celo onim tovarišem, ki so tega reveža prej pobili na tla. Opominjali so te tri, naj gavarar že puste pri miru, ko že nič več ne more. A eden napadalec je surovo odgovoril, da mora ta na tleh ležati vstati, ker se je le potuhnil. Se le ko so mislili, da res ni več življenja v njem, so ga pustili ležati in odšli.

Značilno je pri tem početju tudi to, da se obe stranki niti poznali niste; še danes pri razpravi takrat ranjeni soglasno potrjujejo, da ne poznajo nikogar izmed škocjanskih fantov. Brez vsakega povoda napadati in pobijati mirne neznane ljudi, to je jako značilno za te ljudi.

Ta bitka okrog kapelice pri Klevevžu je zahtevala 5 žrtev. Izmed teh je eden umrl in sicer tisti, ki so ga še po končanem zločinu še pobijali in zabijali v tla. Eden je zadobil na glavi take težke poškodbe, da še danes ni za delo. Drugi so dobili na več dni trajajoče poškodbe.

Služaj je bil določen že za predzadnje porotno zasedanje, se je pa radi zaslišanja prič moral preložiti. Razprava bo trajala najbrže dva dni, vodi jo dež. sod. svetnik Žmavec.

Razne stvari.

* Pomiloščen črnogorski poslanec. S Cetinja poročajo: Uradni list objavlja pomiloščenje bivšega poslanca Djumovića, ki je bil zaradi znane bombe afere obsojen na do smrtne ječo.

* Dijaški nemiri na Laškem. Iz Rima poročajo: Demonstracije laških dijakov na dunajskem vseučilišču so povzročile v Mesini, Benetkah, Paviji in drugih mestih nemire in ekscese ondotnih dijakov. Policiji se je posrežadati ekscese.

* Delovanje angleških sufragetk. Iz Londona poročajo: Sufragetke so začele posluževati novega sredstva, da se maščujejo zaradi zadnjega poraza njihovega kandidata. Začele so sistematično uničevati z različnimi kemikalijami pisma v poštinih nabiralnikih. Tega pa ne delajo samo v Londonu, temveč tudi v vseh drugih mestih. Navadno izvrše svoje napade zvečer pred šestimi uro, ko oddajajo trgovci svoja pisma. Več pismonoš se je vsled strupenih kemikalij poškodovalo na rokah.

* Nezgoda pri vojaških vajah. Iz Pariza poročajo: Na vojaškem večbališču pri Vincennesu se je predvčerajšnjim dogodila velika nesreča. Infanterijski oddelček je imel strelne vaje. Med patronami je bila ostra patrona. Ko je vojak to patrono izprožil, je krogla priletela med artileriste, ki so ravno pripravili napad. En topničar je bil zadet v grlo in se je mrtel zgrudil na tla, drugi je bil smrtnonevarno ranjen.

* Roparski napadi v železniških vozovih. Iz Szatmarja poročajo: Državnega poslanca Jarmyja so dobili predvčerajšnjim nezavesnega v železniškem vozu na potu iz Budimpešte v Szatmar. Poslanec je bil kloroformiran. Ukradena mu je bila listnina, v kateri je imel 3700 kron. Poslanec se še spominja, da je prišla v kupe neka starejša dama, ki pa je takoj odšla. Enak napad se je zgodil tudi v Szarvasu. Tam sta bila oropana trgovca s prašiči Samuel Liczka in Pavel Elephant. Liczki so ukradli 14.000 kron.

* Odstavljen šef beneške policije. Iz Benetk poročajo: Kakor smo že poročali, so se vršile te demonstracije, da se pokažejo simpatije laškemu dijakom na Dunaju, ki so demonstirali pri odkritju kipa profesorja Musasie na dunajskem vseučilišču. Pri teh demonstracijah so se tudi slišali kliči proti Avstriji. Zdaj so pa suspendirali policijskega šefa v Benetkah, Gervasija. Ministrski predsednik Giolitti je brzojavno sporočil vsem prefektom v kraljevini, da je moral to storiti, ker Gervasi ni tako postal, kakor bi moral. Če bi se podobni slučaj dogodili tudi v drugih krajih, bo minister še strožje postal.

* Memoroidi so kronične semtertja močnejše nastopajoče bolezni, izvirajoče iz zajezovanja krvi vsled slabega telesnega odvajanja. Vlada in zdravstveni svetnik dr. Clemens in Rudolfstadt piše: „Nekako pol vinske kupice Franc Jožefove grenčice zanesljivo odvajajo. Franc Jožefova voda, uživana v manjših količinah večkrat na dan je izborno sredstvo proti zlati žili in bolečinam v križu“. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z rudninskimi vodami. Razpošiljalno ravnanjstvo Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Izhaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik g. dr. Tone Gosak.)

Dne 29. novembra: 61 kron, nabranih pri graških Slovanih (poslal g. dvorni svetnik Lubec); Franciška Doyč, Sneiderje (nabrala 17letna deklica po celi vasi) 23 K 11 vin.; A. Bezenšek (II. blagajnik) izročil 85 K 60 vin., skupaj 169 K 71 vin.; preje nabranih 39.053 K 70 vin.; vsega skupaj 39.223 K 41 vin.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Mirovno vprašanje.

Carigrad, 30. novembra. Včerajšnji turški ministrski svet, ki je v trajni brzojavni zvezi z delegati pri Cataldži, je trajal do 11. ponoči.

Carigrad, 30. novembra. Turški zunanji minister Noradunghian se je izjavil o mirovnih pogajanjih baje sledeče: Nismo še podpisali, toda smo na najboljši poti, da sklenemo mir.

Carigrad, 30. novembra. V oficijoznih turških krogih se govori, da bo pogodba za premirje morda že danes podpisana, ter da je že dosežen temelj za nadaljna pogajanja za mir. Oficijozni turški krogi pravijo, da bo Turčija obdržala Odrin. Mirovno pogodbo naj bi nato odobrila evropska konferenca.

Berolin, 30. novembra. Nemški listi pišejo, da se je bolgarski ministrski predsednik Gešov izrazil o mirovnih pogajanjih, da upa, da bodo pogajanja glede premirja v ponedeljek končana. Glede vsebine pogajanj molče v Sofiji popolnoma. Samo s turške strani se izve, da je baje Bolgarska pripravljena, pustiti Turčiji večji del Odrinskega vilajeta. Tako bi šla meja od Midije ob reki Ergeni in ob Marici do Enosa, tako, da bi imela Turčija še en del Egejskega morja in da bi ji ostal tudi polotok Galipoli.

Carigrad, 30. novembra. »Ikdami« poročajo, da bo mirovni protokol med Turčijo in Balkansko zvezo še danes podpisan. Odrin in Dedeagač z okolico ostaneta Turčiji. Makedonija dobi avtonomijo, glavno mesto bo Solun. »Ikdami« prinaša še mnogo drugih podobnih neverjetnih vesti.

Ujetniki iz bitke pri Bitolju.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno poročilo.) V Bitolju in okolici so Srbi ujeli 20.000 onih turških vojakov, ki so se po bitki pri Bitolju razkropili na vse strani. Med ujetniki je 100 višjih častnikov.

Ostanki turške vojske.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno poročilo.) Razbite turške čete izpred Bitolja odlagajo orožje in se predavajo z oficijirji vred Srbom. Včeraj sta se vdala dva turška bataliona, eden v Resni, drugi pa v Ohridi. Po definitivnih podatkih, so Srbi zaplenili pri Bitolju 66 turških topov, veliko število pušk, mnogo municije in vojnega materijala. V srbske roke je prišlo tudi mnogo vojaških skladišč, napolnjenih z živili in obleko.

Osvojitve Ljume.

Skoplje, 30. novembra. (Izvirno poročilo.) Po ljutem spopadu pri takozvanem Vezirjevem mostu je srbska armada osvojila vso Ljumo. — Ljumljani, ti najljubši Arnavti, so se vdali, izročili orožje in izjavili, da bodo izročili vse tiste agitatorje, ki so jih ščuvali na vstajo. Vsaka vas se je zavezala, da bo dala po enega poroka. S tem je srbski armadi odprta pot do morja.

Srbski prestolonaslednik pri Cataldži.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno poročilo.) »Politika« javlja, da je prestolonaslednik Aleksander preko Seluna odpoval v Cataldžo. Po informacijah na kompetentnem mestu ta vest ne odgovarja resnici.

Zaplenjeni turški topovi.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno poročilo.) Zaplenjeni turški topovi se popravljajo v vojnem arzenalu v Kragujevcu in prireje se tudi za vporabo zaplenjena municija. Poizkusi s topovi in municijo so se povsem posrečili. Topovi streljajo odlično. S turškimi topovi bo srbska artilerija skoraj podvojena.

O Isi begu Boljetincu.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno poročilo.) Z ozirom na vest, da bo Isa beg Boljetinac, ki je bil ujet v gorah, ustreljen, piše današnja »Štampa«, da je ta vest neresnična in da ne odgovarja intencijam niti vlade, niti vojaških poveljnikov. Isa Boljetinac se ni uprl Srbom, ni napravil vojski nobene škode in tudi ni organiziral nobene vstaje. Zato je v interesu države, da Boljetinac, ki je med Arnavti zelo popularen, pridobi zase.

Srbskim listom.

Belgrad 30. nov. Vlada list »Samouprava« apelira na srbsko časopisje, da naj ne škoduje srbskim interesom z izjavljajočim pisavo. List pravi: Balkanske države nimajo pod sedanjimi pogoji nobenega vzroka provzročiti kako komplikacijo obstoječih vprašanj. Interesi balkanskih narodov zahtevajo, da se težnje balkanskih narodov podpirajo s stvarnimi argumenti.

Odrin.

Pariz 30. nov. Francoski konzul v Odrinu poroča zunanjemu ministrstvu z brezičnim brzojavom z dne 26. t. m. da so člani francoske kolonije zdravi.

Prochaska — Edi.

Dunaj 30. nov. Poročilo konzula Edla je sedaj popolno, vendar pa bo trajalo delj časa, da je bodo dešifrirali. Izvlečke iz njegove brzojavke pa bo mogoče že v kratkem priobčiti.

Srbi v Debru.

Belgrad 30. nov. (Izvirno poročilo.) Glasom uradnih vesti iz Skoplja je včeraj srbska vojska, ki je bila že preje prodrla do Debra, zavzela mesto po ljuti bitki. Okrog Debra so se zbrali ostanki turške vojske, ki je po begu izpred Bitolja, Arnavti iz Debrskega okraja in iz Malesije. Turki in Arnavti so bili docela razbiti. Srbska vojska v mestu je bila svečano sprejeta. Musulmansko prebivalstvo mesta in okolice je izjavilo Srbiji svojo pokornost. S padcem Debra je zlomljen zadnji odpor turške vojske.

Princ Gyorje obolel.

Belgrad 30. novembra. Kraljevič Gyorje se je vrnil semkaj, ker je dokaj nevarno obolel.

Romunska mobilizira.

Duka ešta 30. nov. »Turul« poroča, da je bil danes zjutraj mobiliziran četrti armadni zbor.

Kolera.

Sofija, 30. nov. Sem je dospela holandska sanitetna komisija s sredstvi zoper kolero. Odposlali so jo takoj v Cataldžo.

Arabski za turško vojsko.

Pariz, 30. nov. »Echo de Pariz« poroča iz Carigrada, da je prispelo v Ulu Kišo na poslednjo postajo anatolske železnice 60.000 Arabcev, ki so jih nemudoma odposlali v Carigrad.

Situacija.

Petrograd, 30. novembra. Tukajšnji diplomatični krogi govore, da se vrše med Petrogradom in med kabineti trozveze neprestano prijateljski dogovori, ki imajo namen odpraviti vse še obstoječe difference ter jih poravnati prijateljskim potom. Tudi Rusija želi, da se doseže pošten kompromis.

London, 30. novembra. Mornariški minister Churchill je govoril na nekem političnem banketu o mednarodnem položaju ter se je baje izrazil, da je položaj še zelo resen. Med Avstro-Ogrsko in Rusijo obstojajo še velike difference v razpoloženju in v interesah. S potrpežljivostjo in dobro voljo pa bi se dale te difference izravnati.

Pariz, 30. novembra. Tukajšnji kabinet je dobil včeraj popoldne angleški posredovalni predlog, da naj se vrši sedaj še neobvezna poslaniška konferenca v kakem kontinentalnem stolnem mestu. Če bodo soglašali vsi kabineti s tem predlogom, se konferenca sestane morda že prihodnji teden.

Dunaj, 30. novembra. Po londonskih poročilih upajo angleški politični krogi še vedno, da se bo posrečilo doseči sestanek konference veleposlanikov, ki naj definitivno sklepajo o albanskem, pristaniškem in egejskem vprašanju. V angleških krogih so mnenja, da so tudi Nemčija, Francoska in Rusija prijazne temu projektu.

Berolin, 30. novembra. Po informacijah iz dobro poučenih nemških krogov smatra Nemčija idejo konference za prerano in neaktualno.

Albansko vprašanje je sedaj urejeno v smislu avtonomije in nevtrališete, za kar garantirata Avstro-Ogrska in Italija.

Avstro-srbski konflikt ne spada pred konferenco, kakršna bi bila konferenca veleposlanikov.

Vprašanje Egejskih otokov pa je preveliko pomembno, da bi opravilo diplomatsko akcijo, kakršna bi bila taka konferenca.

Dunaj, 30. novembra. »Neues Wiener Abendblatt« prinaša sledeče oficijozno poročilo o situaciji. Konzul Edla se nahaja še v Skoplju in so vesti, da bi ga bilo ministrstvo poklicalo nazaj, neresnične. Poročilo konzula Edla bo objavljeno šele, ko bo materijal popolnoma zbran in ko se konzul vrne na Dunaj. Mirovna pogajanja se nadaljujejo in na obeh straneh obstoja tendenca, jih ugodno končati. Pojavljajo se še nekatere težkoče, toda nekateri krogi so mnenja, da skorajšnji sporazum ni izključen. V dobro podučeni politični

krogih so mnenja, da je presoja situacije nekoliko manj pesimistična. Že iz oficijalnega poročila je spoznati, da se skuša celo zadevo zavleči in na ta način ublažiti. Tudi je došlo iz Belgrada poročilo, da namerava Srbija poklicati čete iz Albanije in jih poslati k Cataldži. Če tudi je ta srbska odredba diktirana od vojne potrebe, ji navzlic temu pripisujejo dunajski krogi politični pomen.

Avstrija in Srbija.

Belgrad, 30. novembra. »Večerne Novosti« pišejo, da med Srbijo in Avstrijo ni pravzaprav nobenega spora. Res pa je, da dela takšen spor gotovo časopisje. Doslej ni bila odklonjena nobena zahteva Avstro-Ogrske monarhije. Tudi ni bil odklonjen noben njen predlog, zlasti pa ne njena zahteva glede albanskega vprašanja. Cilj vojnih operacij ne more biti predmet spora, marveč samo definitivni rezultati, ki pa dosedaj še niso dognani. Ako vobče pride do delitve Albanije, se mora dotičnik, ki misli, da je interesiran pri tem, obrniti na vse države, ki hočejo Albanijo deliti, nikakor pa ne samo na Srbijo. Mir s Turčijo bo delo cele Balkanske zveze, a albansko vprašanje ne more biti samo vprašanje ene velesile, marveč cele Evrope. Ker torej ni predmeta za spor, tudi ne more biti spora. Zato srbska vlada ne odgovarja glede delitve Albanije, ker nima komu kaj odgovarjati.

Posledica afere Prochaska.

Dunaj, 30. novembra. Oficijozno se razglša, da obelodani vlada najbrže jutri v nedeljo poročilo konzula Edla o aferi konzula Prochaska. Poročilo bo dodana zahteva po zadoščenju, ki ga tirja Avstrija od Srbije; ta zahteva bo baje redigovana izredno ostro.

Albanija.

Rim, 30. novembra. »Agenzia Stephani« poroča iz Valone, da so proklamirali tam neodvisnost Albanije in da se je konstituirala provizorična vlada, katere predsednik je kakor smo že poročali musliman Ismail Kemal. Podpredsednik je katoliški duhovnik Nikolaj Cacciaro, tajnik je katoličan Ludvik Garacusi. Na vseh javnih poslopijih vihra albanska zastava. Z ozirom na vest, da so Srbi zasedli Drač in Elbasan, kjer je bila neodvisnost Albanije že proklamirana je Ismail Kemal brzojavno svetoval prebivalstvu, da naj se Srbom ne upira, ker je Albanija nevtralna država.

Dunaj, 30. novembra. Predsednik nove Albanije Ismail Kemal je poslal avstrijskemu zunanjemu ministru Berchtoldu sledečo brzojavko: Danes v mestu Valoni zbrana narodna skupščina sestojeca iz delegatov vseh albanskih pokrajin brez razlike vere, je proklamirala politično neodvisnost Albanije, ter postavila provizorično vlado, ki ima nalogo braniti pravice in eksistenco albanskega ljudstva, kateremu groze srbske armade s poginom; provizorična vlada ima nadalje dolžnost očistiti domovinsko zemljo armad zveznih balkanskih držav, ki so jo preplavile. Dajemo to vaši ekscelenci na vednost ter prosimo vlado c. in kr. Velikanstva, da pripozna te izpremembe v političnem življenju albanskega naroda. Albanci, ki s tem stopajo v rodbino orientalskih narodov Evrope, katere najstarejši član so imajo le en cilj, živeti v miru z vsemi balkanskimi državami ter postati element političnega ravnotežja na Balkanu in so prepričani, da bo c. in kr. vlada, kakor tudi ves civilizirani svet jih dobrohotno sprejel in ščitil pred vsakim napadom na njih narodno eksistenco in proti razkvarjanju njih teritorija. Isto noto je dobil tudi italijanski zunanji minister.

Berolin, 30. novembra. »Vossische Ztg.« si da brzojaviti novi albanski kabinet. Finance prevzame Nasif paša, ki je bil turški častnik in visok uradnik, naučno ministrstvo pisatelj Luigi Garacucci, vojno ministrstvo Isa Boljetinac, notranje ministrstvo ni zasedeno. Brez dvoma dobi nova država vladarja iz knežje rodbine. Interesantno je, da vojni minister za enkrat ne bo mogel nastopiti službe. Isa Boljetinac so namreč Srbi v albanskih gorah zajeli, ter je za enkrat na varnem v srbskem zaporu. Bile so razširjene tudi vesti, da je dal poveljnik srbskih čet kot upornika ustreliti. Ta vest pa ni resnična, marveč namerava Srbija Isa Boljetinca priznati kot albanskega poglavarja. Morda bodo celo Albanci občutili pest svojega vojnega ministra.

Hujskanje nemških listov.

Dunaj, 30. nov. Dobra ilustracija načina kako hujskajo nemški listi proti Srbom je pisava lista »Berliner Deutsche Tageszeitung«, ki piše, da je srbska uprava zadržala večji del brzojav, ki jo je poslal konzul Edla na Dunaj. V Belgradu so izpustili baje vsa Srbiji neprijetna mesta, tako da so na Dunaj dospeli le deli brzojavke. Kako neresnično je to, dokazuje dejstvo, da je

bila brzojavka šifrirana in da je nihče ni mogel razumeti razun kdor je imel ključ, najmanj pa so jo mogli razumeti v Belgradu.

Krščanski socialci.

Dunaj, 30. nov. Poslanca vitez Pantz in Kemeter sta definitivno odklonila vstop v krščansko-socialni državnozbornski klub, ker vidita v načinu, kako se je klub baval z njiju vstopom, akt nelojalnosti, zlasti ker pravi tozadevni komunike, da vstopa brezpogojno, dasiravno so bili njiju pogoji sprejeti. Oba poslanca bosta sedaj skupaj s poslancem Neunteufelom zastopala stališče leta 1911 v Gradcu ustanovljene »Neodvisne kršč. socialne ljudske stranke«.

Italija in Avstro-Ogrska.

Inomost, 30. nov. V Rivi je prišlo predvčerajšnjem do pozornosti vredne manifestacije glede izpremenjenih in sedaj dobrih odnosov med Avstro-Ogrsko in Italijo. Med tem, ko so bile še poleti vse manifestacije za Italijane v Tripolitanijski na južnem Tirolskem prepovedane, se je vršila predvčerajšnjem slavnost za padle italijanske vojake v Tripolitanijski, katere so se udeležili tudi poveljnik trdnjave in častniki, okrajni glavar in prvi uradniki.

Prepoved izvoza konj.

Dunaj, 30. nov. Vlada bo v prihodnjih dneh izdala prepoved izvoza konj.

Dunaj za nemštvo.

Dunaj, 30. nov. Ministrski svet je med drugim dovolil sledeče subvencije: Društvu za podpiranje nemške šole v Opatiji 1000 K, nemškemu dijaškemu domu v Celju 500 K, Sidsmarki v Gradcu 3000 K, mestnemu magistratu v Ptujtu za nemški dijaški dom 500 K in Nemški hiši v Trstu 1000 K.

Ukrajinski dijaki.

Dunaj, 30. novembra. Včeraj so imeli tu ukrajinski dijaki zborovanje, katerega se je udeležilo tudi mnogo poslancev. Sklenjena je bila resolucija, ki protestira proti zavlačevanju rusinskih vseučiliških zahtev ter proti zastavljanju ukrajinskega naroda, ki ima v Avstriji 4 1/2 milijona prebivalstva.

Uporni kmetje.

Dunaj, 30. nov. »Reichspost« poroča iz Szegedina, da so srbski kmetje napadli graščino bivšega ogrskega poljedelskega ministra Tallijana, ter jo začeli obstreljevati. Služabništvo je baje uporne kmete pregnalo.

Budimpešta, 30. nov. Iz Zemuna poročajo, da so v vasi Mokrin danes po noči neznanzi nabili na hišah velike plakate v cirilici, ki pravijo, da pripada vas Mokrin od sedaj naprej Srbiji, in da naj prebivalstvo ne posluša več ogrskih oblasti. Srbski kmetje so baje tem plakatom verjeli in se zoperstavili oblasti. Pregnali so župana in vsakega notarja. Orožništvo je zopet napravilo red.

Upori na Ogrskem.

Budimpešta, 30. nov. Madžarski listi prinašajo neverjetna poročila o upornem gibanju na južnem Ogrskem. Srbske organizacije baje delujejo za Srbijo. Politični agenti hujskajo proti ogrskim oblastim. Zadnje dni je bila baje deputacija 30 srbskih žen pri kralju Petru v avdienci in ga prosila, da naj prevzame srbske pokrajine na Ogrskem pod svoje žezlo. »Az Est« piše, da je kralj Peter to obljubil.

Poveljnik treh armadnih zborov.

Dunaj, 30. novembra. Za poveljnika vojnih čet zagrebškega, temevarskega in budimpeštanskega armadnega zbora je bil imenovan general Liborij Franck.

Ogrski domobranski minister o situaciji.

Budimpešta, 30. nov. Med včerajšnje sejne ogrske zbornice so obiskali poslanci domobranskega ministra barona Hazaja z vprašanji o zunanjem političnem položaju. Minister je izjavil: Od vsega početka sem dal izraza svojemu naziranju, da se bo končno posrečilo ohraniti mir.

Bazelski manifest.

Praga, 30. nov. Vlada je prepovedala socialno-demokratsko zborovanje, ki naj bi se vršila v nedeljo v več čških mestih, da manifestirajo socialni demokrati za bazelski mednarodni kongres.

Aretiran bivši poslanec.

Lvov, 30. novembra. Bivši poslanec in voditelj galških Malorusov Dudykivič je bil včeraj aretiran ter so na njegovem stanovanju izvršili hišno preiskavo ter zasegli tudi arhiv maloruske (rusofilske) stranke, češ, da vlada med Malorusi državi nevarno gibanje.

Hötendörf v Bukarešti.

Bukarešta, 30. novembra. Avdičenja barona Konrada Hötendörfa pri kralju je trajala dve uri. Zvečer se je vršil pri ministrskem predsedniku Majorescu diner, na katerem je prišlo do prijaznega razgovora z vodilnimi državniki, ki so se baje posvetovali o vojaških načrtih Romunske.

Bukarešta, 30. novembra. Včerajšnji pri ministru predsedniku je vršilo pri ministrskem predsedniku posvetovanje, katerega se je razpisal ministrskega predsednika in ardnega inspektorja Konrada pl. Hötendorfa udeležiti tudi še romunega generalnega štaba Averscu in prvi minister Harien. Konferenca je bila do 2. po noči. Danes se je konrad pl. Hötendorf odpeljal nazaj Dunaj.

Bukarešta, 30. nov. „La Politic“ roča, do je avstrijski armadni inektor Hötendorf nenadoma danes potoval. Njegov poset je bil prvotno ločen na 3 dni.

Tajfun.

Washington, 30. nov. Dne 25. t. m. divjal na Filipinih zlasti na Taklo- in Cepizu tajfun, ki je zahteval 1000 do 17.000 žrtev.

Nemški državni zbor.

Berolin, 30. nov. V nemškem avnem zboru je odgovoril tajni svet- Lehmann na tozadevno vprašanje, so nemške vojne ladje v Sredozemskem morju pripravljene vsak hip pluti pred Solun, če bi bilo to tre- za varstvo nemških državljanov. Tajni minister je odgovoril na drugo vprašanje, da je bilo leta 1912 sklenjenih 114 stotnih s strojnimi puškami diviranih s 1. oktobrom 1912.

evolucionarno gibanje v Varšavi.

Lvov, 30. nov. Iz Varšave poro- jo, da so razdelili tam na cesti le- ke, ki pozivljajo k slavljenju oblet- poljske novembarske vstaje. Pro- amacija neodvisnosti skupin poziv- Poljake, da naj nastopajo aktivno ti Rusiji. Od ranega jutra so vse ste polne vojaških in policijskih pa- lji. Predvčerajšnjem je bilo izvršenih še hišnih preiskav pri čemer je bilo še dijakov in delavcev aretiranih.

Ruska дума.

Petrograd, 30. nov. Predsednik eske dume Rodzianko je naglašal v svojem nastopnem govoru, da pričena trta ruska дума svoje delo s čustvi dne in neomajne udanosti do carja, kar volji bo ruski narod vedno sle- ti. Ruski narod pričakuje od svojih astopnikov najintenzivnejšo pozornost e skrb za razvoj in okrepitev ruske jne moči. Imeti moramo vedno pred emi cilj, da smo pripravljeni za do- robit in srečo naše velike domovine, e nje slavo in nedotakljivost in za je ugled žrtvovati vse svoje moči in oje življenje, če oblaki, ki so se po- vili na političnem nebu, ne izginejo.

Kolera na ruskem parniku.

Odesa, 30. nov. Bakteriološka eiskava je dognala, da je neki kur- e, ki je bil zaposlen na angleškem arniku „Bosnian“ in ki so ga pre- eljali v mestno bolnišnico, zbolel za kolero. To je drugi slučaj kolere na em parniku.

Proti rusko-mongolski pogodbi.

Hankov, 30. nov. Tu so ustano- li „Družbo za rešitev Mongolske“, e priporoča, če ostane rusko mongol- a pogodba v veljavi, da naj se boj- tira rusko blago, in da naj se ne prejema ruskih vrednostnih papirjev. egovska zbornica v Hankovu agitira em smislu.

Križarka za kralja Nikola.

London, 30. nov. „Morningpost“ roča iz Odesa: V tukajšnjih mor- anških krogih se govori, da bo po- ani car po končani vojni črnogor- emu kralju križarko „Cherson“ pro- voljne mornarice.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 30. novembra. V anašnji seji državnega zbora je mi- strski predsednik Lukacs govoril o vlaškem vprašanju, ter skušal ute- eljiti uvedbo komisarijata in su- enzancijo ustave na Hrvaškem. Pri- al je, da bo treba skorajšnje reme- re. Ministrski predsednik je moral iznati, da srbsko - hrvaška koali- a ni zahtevala expressis verbis lo- ev Hrvaške od Ogrske in je izja- l, da se nahajajo sporna vprašanja v stadiju ureditve. Vrše se poga- nja, ki bodo ogrski vladi omogoči- predvsem urediti vprašanja že- ničarske pragmatike. (Odobrava- e.)

Budimpešta, 30. novembra. Vla- je predložila tri zakonske pred- e:

1. O službah v vojne namene;
2. o nabiranju konj in vozil v učaju mobilizacije in
3. o izjemnih določbah v sluča- v vojne. — Ta zadnja obsega 19 pa- grafov.

§ 1. določa, da ima ministrstvo v učaju vojne ali vojne nevarnosti ravico, po potrebi ukreniti naslednje eosebne določbe, ki jih ministrstvo ezglasi s posebno odredbo.

§ 4. določa, da dobe posebni vlad- komisariji administrativno nalogo, e da ti vladni komisariji prisujejo v ke ministrskemu predsedniku, ter oje direktno pod ministrstvom. Po- iziti se morajo vseh sredstev, da

ohranijo mir in red. Njih delokrog obsega lahko več komitatov in mest. V svojo podporo se poslužujejo ko- mitatnih, državnih in občinskih orga- nov, orožništva, državne in obmejne policije in finančne straže. Na Hrva- škem leži vse to v rokah bana, oziro- ma komisarija.

§ 5. pooblašča ministra za notra- nje zadeve, da sme vse odloke muni- cipalnih odborov ali občin, ki bi bili škodljivi vojnimi pripravami, ali jav- nemu miru in redu, razveljaviti.

§ 6. določa, da se smejo izgnati vsi, ki niso v kaki občini pristojni.

§ 7. določa, da se sme prepove- dati imetje in vporabo orožja, muni- cije in drugih streliv. Proti draginji se smejo uvesti posebni tarifi. Po- šta, brzovaj in telefon se smejo po- staviti pod kontrolo. Ustanovitve novih društev se sme preprečiti, ob- stoječa društva suspendirati, shodi in javne prireditve prepovedati.

§ 11. govori o preventivni cen- zuri, glasom katere morajo časopisi dolžnostne eksemplarije izročiti dr- žavnemu pravdnstvu najmanj tri ure pred izdajo. Za kazen se lahko prepove listom razpošiljanje. Ino- zemski listi pridejo lahko na meji pod kontrolo in se razpošiljanje teh listov lahko sistira.

§ 12. določa, da se zadeve, ki spadajo pred porotna sodišča, lahko odstopijo sodnim dvorom.

§ 13. Sodno postopanje glede špionaže, v slučaju štrajkov itd. se lahko poostri.

§ 15. Justično ministrstvo lahko odredi, da se sodno postopanje v ta- kem slučaju skrajša.

§ 17. Justično ministrstvo lahko odredi za civilno - pravne spore in za menične obveznosti posebno po- stopanje.

§ 18. pooblašča celokupno mini- strstvo, da lahko v slučaju potrebe razpiše za vojne potrebe posebne davke, tudi take, ki v obstoječih za- konih niso utemeljeni.

Nove znamke v Srbiji.

Belgrad, 30. nov. Vlada je skle- nila izdati nove jubilejne znamke s slikami najzavnejših v stari Srbiji in Makedoniji zasedenih srbskih mest.

Rusija.

Černovice, 30. nov. Potniki iz Rusije poročajo, da Rusija nadaljuje mobilizacijo z mrzlično hitrostjo. Cela meja proti Galiciji je zasedena od ruskih armadnih zborov.

Novomeška porota.

Novomesto, 30. nov. V procesu proti napadalcem na oskrbnišvo Kle- evške graščine so bili obsojeni Janez Dulc, Fran Rapšl in Aleks Lipej vsak na pet in pol leta, Fran Lindič in Rudolf Cesar pa na tri leta težke ječe.

Gospodarstvo.

— Mestna hranilnica v Kamniku je zvišala vsled sklepa hranilničnega odbora obrestno mero hranilnim vlogam na 4 1/2%, hipotečnim posojilom na 5 1/2%, in meničnim posojilom na 6 1/2%.

— Prvi tečaj za lesna dokon- čevalna dela, ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem s sodelovanjem c. kr. oddelka učil za obrtni pouk bo otvorjen v ponedeljek 2. decembra točno ob pol 10. uri do- polodne v novem šolskem poslopiju v St. Vidu nad Ljubljano. Zaradi obilne udeležbe, prišlo se je 17 moštrov poleg več pomočnikov, vršiti se bo moral tečaj najbrže v dveh razpore- nih oddelkih.

Prečitane časopise v šent- jakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno dru- štvo za šentjakobski okraj« v dru- štveni sobi, Vožarski pot 4, da jih po- tem odda ljudem, ki drugače ne pri- dejo do branja, pa radi bero.

Darila.

Upravištvu naših listov so po- slali:

Za „Ciril- Metodovo dru- žbo“ Janko Rahne c. kr. notar na Brdu pri Lukovici 20 K, mesto venca na grob prof. Orožnu in dr. Josip Globevnik, odvetnik v Novem mestu 10 K, iz sodne poravnave v kazenski zadevi Pleško-Vovk U 1150/12 c. kr. okr. sodišča v Novem mestu. Skupaj 30 kron.

Za „Rdeči križ balkanskih držav“ županstva trga Gornji grad 180 kron, (i. t. dar občine 50 K in zbirka občanov 130 K), Olga Drukar in Milena Konečnik 2 K 40 v, na- brale učence III. razreda pri ročnem delu v Gornjem gradu, Berta Rusova na Grosupljem 12 K 30 v., nabral v vasi Selo Janez Rome) nabiralno polo izročili smo odboru „Rdečega križa“.

Janko Golob naduč. na Raki 4 K, (darovali A. Tomažin 2 K, F. Tomažin 1 K in F. Jordan 1 K), Marta Kra- šovec v Celju 69 K 05 v, (i. s. 60 K 5 v. nabrano pri predavanju prof. llesiča v „Nar. domu“ in 9 K je na- brala gđ. Marica Kregarjeva na Po- nikvi ob j. ž. v gost. Ošlaka), Franja Trojanshek v Mengšu 5 K, nabranih v veseli družbi Cehov in Slovencev in Ivan Osana v Razdrtem pri Postojni 47 K 46 v, nabrano v vasi Razdrto pod sivim Nanosom (polo izročili smo odboru „Rdeč. križa“. Skupaj 302 K 21 vin.

Za „III. Slov. Vsesokoski zlet 1. 1913 v Ljubljani“ 20 K, kot darilo brata Dolenca iz Skofjeleke, Živel nabiralci in darovalci!

Odgovor

na pojasnilo g. Josipa Lojka v „Sl. Narodu“ z dne 24. nov. t. l. št. 270:

G. Josip Lojke se na vse kriplje brani ostati pri besedi, kar je dne 18. sep. pri c. kr. sodnji se zavezal, ven- dar pa mu ne bode nič pomagalo.

Neresnično je, kar on trdi, da bi bil podpisanec samo pet poravnal, res pa je da, jih je vseh sedem.

Neresnično je, da bi dobil od me- ne samo K 10—, res pa je, da njegova celoletna plača ne zadošča, ako bi ho- tel pri meni vse prejeto poravnati.

Tudi dve priči, ki jih je pri sod- niji imenoval, da sem jaz neko pogodbo raztrgal, si je g. J. Lojke popolnoma izmislil, ker obe priči o tem nič ne vesta.

Slav. občinstvu in odjemalcem pa naznanjam, da bodem v najkrajšem času začel izdelovati te vrste pohištvo v po- polnem izboljšanju, ter ne pride ta pa- tentna listina za mene več v poštev.

Z odličnim spoštovanjem

Fran Burger,
tovarnar in posestnik Sp. Šiška.

* Za vsebine tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Jezdni odsek tel. društva „Sokol“



Ljubljani

POZIV!

Načelstvo jezdnega odseka po- zivlja brate jezdece, začetnike, da se čim prej zglase pri bratu blaginiku H o d k u (Gričar & Mejač), da jim da natančna pojasnila glede udeležbe jahalnih vaj in to z ozirom na bliža- joči se Vsesokoski zlet.

Načelstvo.

Načelstvo jezdnega odseka na- znanja, da se vrši jahalna vaja ad § 1. b) v nedeljo, dne 1. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v jahalnici. Bratje jezdec, ki se nameravajo udeležiti vaje, naj se najkasneje do sobote opoldne zglase pri bratu Milku K r a p e ž u, Jurčičev trg, da dobijo potrebna navodila in dodeljene konje.

Načelstvo.

Današnji list obsega 20 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.



ta je prijatelj naš pravi,
Ki nas krepji,
Da smo švabi in zdravi!

Želodčni liker „FLORIAN“ ne
slabi in ne omami, ampak
daje moč in veselje do dela!

Varujte se

ponaredbi!

Pristni „FLORIAN“ se dobi
edino od Habsburške desti-
lacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Svarilo pred ponaredbami.

Narodno zdravilo. Tako se sme im- novati bolezni utešujoče, mišice in živce re- čujoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo hransko kremo“ in „sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena ste- klenici K 2—. Po poštnem povzetju razpo- šilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tsch- lauben 8. V zaloga po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepart, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 5 19

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 30. novembra 1912

Blago	Blago
4% majeva renta	83.05
4 1/2% srebrna renta	86.70
4% avstr. krona renta	83.15
4% ogr.	83.10
4% kranjsko deželno posojilo	94.50
4% k. o. češke dež. banke	88.65

Blago	Blago
Srečke iz 1. 1860	441.—
„ „ 1864	617.—
„ „ 1868	274.—
„ „ zemeljske 1. izdaje	289.—
„ „ 2. izdaje	238.50
„ „ ogrske hipotečne	235.—
„ „ dnn. romunalne	474.—
„ „ avstr. kreditne	469.—
„ „ ljubljanske	66.—
„ „ avstr. rdeč. križa	47.—
„ „ ogr.	29.25
„ „ bazilika	26.—
„ „ turške	206.65

Blago	Blago
Ljubljanske kreditne banke	423.—
Avstr. kreditnega zavoda	602.50
Dunajske bančne družbe	492.75
Žužne železnice	99.75
Državne železnice	667.—
Alpine-Montan	456.—
Češke sladkorne družbe	342.—
Zivnostenske banke	262.75

Blago	Blago
Cekini	11.44
Marke	118.50
Franki	96.20
Lire	94.70
Rubli	253.25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 30. novembra 1912.

Termin.

Pšenica za april 1913	za 50 kg 12.03
Rž za april 1913	za 50 kg 10.53
Oves za april 1913	za 50 kg 11.18
Koruza za maj 1913	za 50 kg 7.76

Meteorološko poročilo.

Vilma sed. merjen 300-2 Srednji snežni tlak 736 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
29.	2. pop.	731.3	4.0	sl. jvzh.	oblačno
„	9. zv.	730.8	—1.3	sl. jvzh.	„
30.	7. zv.	732.8	—1.8	sl. jzah.	„

Srednja včerajšnja temperatura 1.3°, norm. 0.7°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.

Za vse obilne dokaze iskrenega so- čutja, povodom prerane smrti iskreno ljubljene soproge, matere in tašče, gospe

Marije Ferjan

za mnogobrojno častno spremstvo na zadnjem potu pokojnice, za darovano cvetje, ter splohi za vso izkano ljubav, kakor tudi za postrežbo med njeno boleznijo, izrekamo tem potom vsem najtoplejšo zahvalo.

Jesenice, Gorenjsko, dne 30. nov. 1912.

Rodbina Ferjan, Gostin in dr. Pretnar.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfi- nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iproslan čevljev. 215



Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naša nad vse ljubljena soproga, predobra mati, stara mati, tašča, sestra in teta, gospa

Antonija Fribar

danez jutraj po dolgi, zelo mučni bolezni v starosti 47 let, previdena s tolažili sv. vere, se mirno proselila v večnost. Pogreb nepozabne blage rajnice bo jutri v nedeljo, dne 1. decembra t. l. popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti, Tržaška cesta št. 49, na pokopališče k Sv. Križu.

Posmrtna maša se bode služila v župni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Trnovem.

Bodi ji blag spomin!

V Ljubljani, 30. novembra 1912.

2497

Fran Fribar, metteur »Slov. Naroda«, soprog.
Tonči Jelšnik, Minka Macarol, Vida, Marija, Vera in Malci, hčere, Boris, sinko. — Marija Jesenko, sestra, Albin Škol, brat. — Ludovik Jelšnik, c. kr. davč. oficijal, Josip Macarol, učitelj, zeta. — Vnučkinji in vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Zahvala.

Povodom nenadomestne izgube, ki nas je zadel s prerano smrtjo iskreno ljubljene soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Fran Orožna

c. kr. profesorja itd.

došlo nam je toliko dokazov iskrenega sočutja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posebej.

Storimo to tem potom in naj sprejmo našo globokočutečo zahvalo predvsem gg. dež. šol. nadzorniki Fr. Levec, Fran Hubad in Alb. Belar, blagorodni gosp. primarij dr. Jenko za požrtovalno pomoč, dalje slavni učiteljski in profesorski zbor, ravnatelj gg. dr. Lovro Požar, Štrifot, Junowicz, Šubic in Črnivec za časteče spremstvo na pokojnikovi zadnji poti.

Prisrčna hvala tudi gosp. županu dr. Iv. Tavčarju, podžupanu dr. Karol Trillerju, vsem gg. magistratnim uradnikom, na čelu jim gosp. magistratni svetnik Šešek, nadalje vsem gospicam gojenkam učiteljica in deklinskega liceja pod predsedstvom g. ravnatelja Maherja, zastopnikom planinskega društva, kakor tudi gosp. pevcev za ganljive žalostinke.

Osobito zahvalo pa smo dolžni vsem darovateljem lepih vencev ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se nas spomnili v teh bridkih urah ter počastili v mnogobrojnem številu spomin nepozabnega pokojnika.

Ljubljana, dne 30. novembra 1912.

Globoke žaluječi ostali.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Krasne novosti zimskih oblek in površnikov
 domačega izdelka.
 Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga
 Brez konkurence. Najnižje cene. Solidna postrežba.

PATENTE

vseh delov izposlujajo inženir
M. GLEHHAUSE, oblastveni avtor in zapisišeni patentni odvetnik
 na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Pri ljubljanskem gradu!



Solidno blago!

Emil Dobrič, Ljubljana

Prešernova ulica št. 9, poleg c. kr. glavne pošte.
 Povodni sv. Miklavža ter božičnih praznikov pri-
 poroča svoje vsostiranske bogate zalozne
trgovino galanterije, igrač,
predmetov za darila, srečelove in spomine!
 Zmerne cene! Zmerne cene!

Trgovski pomočnik

mešane stroke (tudi masofabrikant),
 želi službe. — Nastopi lahko takoj.
 Posudbe pod 4211
 „Vestnik“ na upravnishvo »St. Narod«.

Lokal

na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice
 (sedaj uradishko konsumno društvo)
 se odda v najem s 1. februarjem 1913.

Natančneje se izve 2095
 v pisarni stavbenika g. Roberta
 Smolewskiego, Rimska cesta 2.

Vinko Majdič

vajlični mlin v Kranju

(Kranjsko).

Največja proizvodnja priznana naj,
 boljših pšeničnih mlin in krmnih izdelkov
 ki izvirajo iz najboljših izbranih pšeničnih
 vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode
 v se in dajo kvantitativno nedosegljiv
 pridelek, kar je zlasti za gospode pe-
 kovske mojstre neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge: 34
 v Ljubljani, Celovcu, Trzinu,
 Podgradu, Trstu, Palju, Reki, Za-
 dru, Savelju, Krasnovcu, Metoru,
 Sv. Luciji ob Soči, Brijuni, Celovcu,
 Inostanu, Solanu in Trzinu.
 Brzjav: Vajlični mlin, Kranj.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v te stroke spadajoče
 potrebščine ima v zalogi

fotoindustrija in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncipirana prodaja strojov
 2798 v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Termica na razpolago.

Zunanja naročila z obratno pošto
 Zahtevajte cenike!

Najcenejši nakup

božičnih in novoletnih
daril.

Juvel, zlatnina, sre-
 brnina in razne ure.

Vsakovrstna nova dela in popravila
 izvršujem v lastni delavnici. — Blago
 samo prve vrste. — Najnižje cene.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec z urami ter zapri-
 sešeni sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ceniki zastoj. Ceniki zastoj.

Moderna ročna dela in materijal

M. Drenik

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Volna za športne obleke, čepice itd.
 Zgotovljene, pričete in prediskane
 vezenine v največji izbiri. Prediska-
 rija. Vezanje na roko. Tamburiranje.
 Plisiranje itd. Popolna zaloga telo-
 vadnih oblek. — Zunanja naročila
 :: se izvršujejo točno in vestno. ::

Priporoča se domača najnovejša
 konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri,
 er se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.



Močni salon M. Sedej-Strnad

3320 priporoča cenjenim damam

kloubuke to najfinejše izvršbe.

Satni kloubuki vedno v zalogi.

Prešernova ulica. — Salona mestne hranilnice.



Visoko, moderno podoba, lepota linij, udobnost daje samo
 Warnerja Rust Proof

stezniki

(Originalne amerikan. izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se
 odstranile vloge. Za vsak kos se jemlje.

Edina zaloga v Ljubljani:

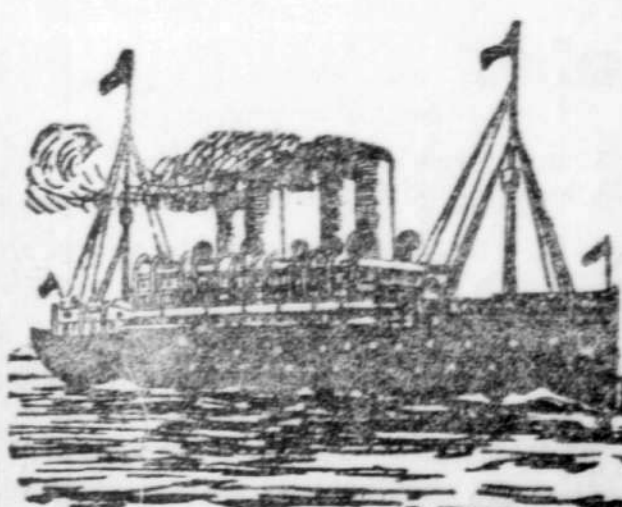
Josipina Podkrajšek,
 Ljubljana, Čevljarska ul. 2.

Priporoča tudi velike zaloge higien. perila
 Jägrovega in Tetra ter vse druge modne
 predmete najkvalitetnejše kakovosti.

Poštne naročila se izvršujejo točno.

Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najkrajša
 vožnja iz **Havre v New York.**



Veljavne vozne liste (Sifkarte) za vse
 razrede dobiš edino pri 3439

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna
 pisarna v

Ljubljani, Dunajski cesta 18

v hiši Kmetijske posejilnice, nasproti
 gostilni pri „Pigocu“.

Vsemo letke iz Amerike in stare
 demovine po najnižji ceni. Izdaja
 vozne liste po vseh železnih
 in priporočajo zabavala in romar-
 skih vlakov. Vsa pojasnila letov
 brezplačno.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejniška glavnica K 8.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 800.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun
 :: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih ::

4 1/2 %

Kupuje in prodaja sročke in vrednostne papirje
 vseh vrst po dnevnem kurzu. ::

Osvobojenje Srbije.

Od svojega prihoda na Balkan do naših dni je imel srbski narod vedno samo eden in isti ideal in eno isto pojmovanje narodnega življenja, vedno je videl v popolni narodni in državni neodvisnosti in v narodnem in državnem edinstvu cilj vseh svojih ciljev. Ne muke, ne sužnjost, ne ogenj, ne železo — nič mu ni moglo iztrgati iz duše te velike ideje in kako se zna zanj boriti in žrtvovati, to kaže sedanja krvava vojna na Balkanu.

V bitki na Kosovem polju je bilo ubito in uničeno staro veliko srbsko cesarstvo in tedaj se je začela doba strašnega zatiranja srbskega naroda. Celih 400 let je trajala ta krvava doba.

Začetkom 19. stoletja so začeli Srbi nov boj za svojo svobodo. Bili so prvi narod na Balkanu, ki se je vzdignil zoper turško tiranost in izvajali so z njim lastno življivost vsaj neodvisnost tiste pokrajine, ki se do danes še imenuje Srbija. Pokojni minister Benjamin Kallay, po rodu in mišljenju Madžar, je spisal zgodovino srbske vstaje proti Turkom ter imenuje to ustajno dogodek, »kateremu ne more svetovna zgodovina nič podobnega pokazati«. Osvobojenje Srbije je v tesni zvezi z imeni Karagjorgja Petrovića in Miloša Obrenovića. Sedaj je vnuk slavnega Karagjorgja, srbski kralj Peter prišel kot osvoboditelj na čelu svoje zmagovite armade v nekdanje prestolno mesto carja Dušana, v Skoplje in otel sužnosti še tisti del srbskega naroda, ki je doslej ječal pod turškim jarmom. Času primerno je torej, da se ozremo nazaj na ono dobo pred sto leti, ko je srbski narod prvič z uspehom prelival kri za svoje osvobojenje. To storimo najlažje po spisu zagrebškega vseučilišnega profesorja dr. Ferda Šišića.

Že sredi XVIII. stoletja je bilo v Turčiji videti, da sta občni nered in korupcija družabnega in političnega življenja glavni vzrok propadanja tega cesarstva. Ta splošna korupcija je napravila iz Janičarjev, nekdanj tako zanesljive armade, tolpo samovoljnikov in izsiljevalcev, ki so iz sebičnih namenov uprizarjali izgrede, ustaje in nasilstva a so bili postali popolnoma nesposobni za obrambo cesarstva. Med tem sta postali Avstrija in Rusija s svojima izvežbanima rednima armadama naravnost nepremagljivi. Posledice tega so se videle po vsaki vojski v stalnem propadanju Turčije in ojačevanju Rusije in Avstrije na njen račun. Še več! Koncem 18. stoletja je vladalo povsod v Evropi prepričanje, da se Turčija ne bo mogla dolgo več vzdržati. Tako se je zgodilo, da se je cesar Jožef II. zbal, da bi Rusija zadobila pretežno moč na Balkanu in se sama okoristi propada Turčije ter se je vsled tega približal Rusiji. Leta 1781. je cesar Jožef II. sklenil z Rusijo dogovor, ki je imel namen, uničiti turško cesarstvo in na njenih razvalinah ustvariti grško cesarstvo, Avstrija naj bi po tem dogovoru dobila Bosno, Srbijo in Hercegovino ter od takratne beneške republike v zameno za Peloponez, Kreta in Ciper — Istro in Dalmacijo.

Pripravljajoč se na vojsko zoper Turčijo, je Avstrija poslala najprej svoje agente v današnjo Srbijo, da naščujajo narod na revolucijo in ga pripravijo na vojsko. Srbski narod je upal, da mu avstrijska vojska proti Turčiji prinese svobodo in zato se je rad odzval pozivom Avstrije. Na avstrijskem teritoriju je bil sestavljen poseben »Freicorps« iz srbskih samih prostovoljcev. Vojska se je začela l. 1788., a se ni dobro končala. Avstrija je pač zavzela Beograd in ves belgrajski pašalik, toda Angleška, Pruska in Nizozemska so podpirale Turčijo ter jo hotela obvarovati propada in vsled tega Avstrija ni mogla prav naprav. Še več ko naprotovanje Angleške, Pruske in Nizozemske je Avstrijo oviral pri tej vojni odpor Madžarov in Hrvatov. Absolutistično in ponemčevalno vladanje cesarja Jožefa II. je izzvalo pri Madžarih in Hrvatih skoro revolucijo. Na Hrvaškem je takrat paševal grof Franjo Balassa, ki cesarju ni hotel dati ne živeža za armado niti rekrutov. Cesar Jožef II. je kmalu na to — 10. februarja 1790. — umrl; njegov brat Leopold II., ki mu je sledil na prestolu, je bil prisiljen, skleniti s Turki mir v Svištovu, ne da bi na teritoriju kaj pridobil.

Srbi so bili zdaj zopet izročeni na milost in nemilost Turkom. Med Avstrijo in Turčijo je bila sicer pogojena amnestija za Srbe, ki so jih avstrijski agentje zapeljali v revolucijo, a Srbi so je predobro vedeli, kaj pomeni pri Turkih taka obljuba in kdaj jo bodo Turki izpolnili. Naravno je torej, da je v Srbiji zavladalo zaradi mira v Svištovu veliko ogorčenje; narod je kar obupaval, kajti vedel je, da bo zopet izpostavljen najkrutejšemu zatiranju in preganjanju.

Turkov. Ogorčenje je bilo toliko večje, ker so bili avstrijski agentje obetali in prisegli narodu da ga Avstrija na noben način in za nobeno ceno ne zapusti. Čim so Turki spoznali, kakšnega mišljenja je narod in da ga zdaj navdaja velika nevolja proti Avstriji, so poskusili to nevoljo zase izkoristiti. Ponudili so sami Srbom amnestijo, hoteč jih tako pomiriti in jim dokazati, da so jim Turki še vedno bolj naklonjeni kakor Avstrija. To je dalo povod, da se je med Srbi rodila misel na neke vrste avtonomijo pod sultanovim pokroviteljstvom. Avstrija se je sicer hudo uprla tej avtonomiji, zakaj rada bi bila Srbijo anektirala, toda Turki tega odpora Avstrije niso hoteli vpoštevati. Sultan Selim III. je s hatiserifom iz leta 1793. dovolil Srbom različne pravice in s tem položil temelj avtonomiji takratnega belgrajskega pašalika, ki je obsegal malo manj ozemlja, kakor sedanja Srbija. Srbi so dobili dovoljenje zgraditi več cerkva in samostanov. Davek turški državi je bil pavšalno določen, spahijam so morali dati samo desetino pridelkov in — kar je bilo najvažnejše — določeno je bilo, da se Janičarji, te razbojniške pijavke, ne smejo več vrniti v belgrajski pašalik.

Nastali so zdaj mirnejši in ugodnejši časi za Srbe. Živeli so zadovoljno pod upravo svojih starešin in so gospodarsko lepo napredovali. Ko so Janičarji navzlic omenjenemu hatiserifu udarli v Srbijo, so v njenem turškega sultana organizirali pravo narodno armado in šli pod poveljstvom svojih starešin v boj proti Janičarjem.

Sultan Selim je skušal v Turčiji uveljaviti različne reforme in uničiti razbojniške Janičarje, a starokopitni Turki niso hoteli nič slišati o tem ter so začeli naposled revolucijo. Na severu Turčije je Osman paša Posvanoglu vrzel meč revolucije v roke in se utaboril v trdnjavi Vidin ob Donavi, na jugu na se je Turčija zapletla v vojsko s Francijo in je Napoleon I. prišel l. 1798 v Egipt ter je Turke porazil.

To je uničilo vse sultaneve prizadevanje za reforme in uničenje Janičarjev in je bil sultan celo prisiljen skleniti mir s pašo Posvanogluom. Glavni pogoj tega miru je bil, da se smejo Janičarji vrniti v belgrajski pašalik. Še tisto leto — 1799. — so divji Janičarji preplavili belgrajski pašalik in v njem obnovili razmere, kakršne so vladale tamkaj pred letom 1793., da, razmere so postale zdaj še slabše. Janičarji so razdelili Srbijo na štiri dahiye (provincije) in se polastili vse javne oblasti. Poglavar vsake teh provinc se je imenoval dahiya. Janičarji so razveljavili vse pravice, ki jih je bil sultan priznal Srbom in so tudi zaukazali splošno razoroženje srbskega prebivalstva. Zdal so Srbi spoznali, da je sultan preslab, da bi jih mogel braniti in odločili so se, da se sami branijo. Janičarji so se tega vstrašili in se dogovorili, da eden in isti dan ubijejo vse vplivne srbske voditelje, a ko bo narod brez vodstva, da ga popolnoma zaslužijo. V mesecu januarju leta 1804. so se Janičarji pripravili, da izvrše svoj satanski naklep. Čim so Srbi zapazili, da jim Turki ubijajo voditelje, so zgrabili orožje. Na velikem taboru v Orošen, med Belgradom in Kragujevcem, so dne 2. februarja 1804. izbrali za svojega vrhovnega poveljnika Karagjorgja Petrovića iz Topole in razglasili revolucijo za celi belgrajski pašalik. Srbi so bili trdno prepričani, da se z revolucijo Janičarjem ne dviga zoper sultana in njegove postave, marveč proti nezvestim sultanovim služabnikom, proti katerim so revoltilirali tudi pravi Turki. Srbska revolucija l. 1804 je imela popolnoma lojalen značaj in v začetku se sultan in Srbiji sosedne paše tudi niso nič vtikali v to borbo, ker so jo smatrali za borbo med Srbi in Janičarji, torej za notranjo za levo belgrajskega pašalika. Začetkom l. 1804. ni noben Srb mislil, da idoč v vojsko zoper dahiye in njih Janičarje polaga temelj samostojni narodni srbski državi.

Karagjorgje se je rodil dne 3. novembra 1752. l. v kmečki hajti v vasi Višnjevac pri Kragujevcu od očeta Petra in od matere Marice. Oče se je s svojo rodbino preselil v vas Zabare; bil je tak siromak, da je moral občina zanj plačevati davek Turkom. Vaščani so se tega seveda kmalu naveličali; vžgali so Petru kolibo in ga pognali po svetu. Petar se je na to preselil v vas Topole pod Rudnik — planino v Šumadiji. Tam se je sin Gjorgje, ki ni bil deležen niti najmanjše izobrazbe oženil. Vzel je neko dekle iz vasi Malošvo; krstno ime ji je bilo Jelena — drugo ime ni znano. Gjorgje se je bavil s čebelarstvom in je turškim veleposelnikom pasel svinje. S tem delom si je pridobil nekaj denarja. Ko je nastala leta 1788. avstrijsko-turška vojska, se je Gjorgje preselil v Slavonijo. Vzel je seboj mater, ženo in otroke — očeta so mu bili Turki že l. 1785. zaklali.

V pravoslavnem samostanu Krušedolu je dobil Gjorgje nekaj zasluzka; postal je gozdni čuvaj, mati in žena pa sta oskrbovali samostansko živino. To ni trajalo dolgo; ko je Avstrija snovala za vojno zoper Turčijo prej omenjeni »Freicorps« samih srbskih prostovoljcev, je vstopil tudi Gjorgje v to četo in šel z njo v Srbijo. V tej vojni je pokazal tako hrabrost in bistroumnost, da je postal narednik (feldwebel), dasi ni znal ne čitati ne pisati. Sele zdaj se je tega naučil. Po svištovskem miru je ostal Gjorgje v Srbiji in sicer v Topolu — tam je bival, ko je nastala revolucija Gjorgje, ki so ga Turki imenovali Karagjorgje (črni Jurij) ker je imel jako temno polt je bil takrat že poznan po celi Srbiji, zlasti pa priljubljen v Šumadiji; vsi so ga poznali, da je hraber, odločen, energičen, strog, a tako pošten in vreden da malokdo in zato so ga z navdušenjem izbrali za poveljnika svoje revolucijske armade.

(Dalje prihodnjič.)

Odvračalno sredstvo pri obolenostih sopil, za obvarovanje resnejših bolezni se dobro obnaša točna, kašelj blažeca ter blagoslovna Thymomel Scillae iz lekarne B. Fragner v Pragi. V zalogi jo imajo skoro vse lekarne in stane steklenica 2 K 20 v. Strogo je treba paziti na ime Thymomel Scillae. VIII b

Ustna voda
KALODON
Zobna krema

SUKNA ZEFIRE
Vse modno blago za gospode in gospice, priprave iz tujih in domačih hiš.
PROMET: SREBROVIT in SIN v Hrnčičevu na Cerknem
Zgodna zabavna branja. Zelo zmerna cena. Na željo da tukaj legeti oblačila za gospo.

MOJA STARA
izkušnja je in ostane, da za preganje peg ter za pridobitev in ohranitev ne ne, mehke polti ni boljšega mila nego svetovnoznano **Ililjsko mlečno milo s konjčkom**, znamka konjček tvrdke Bergmann & Co., Detin n. L. — Komad po 80 vinarjev se dobiva po lekarnah, drogerijah, parfumerijah in vseh enakih trgovinah. — I totako se Bergmannova Ililjska krema „Maneža“ čudovito obnaša za pridobitev nežnih mehkih damskih rok. V puščah po 70 vin. se dobiva povsod

HITRO NAPREDOVANJE LE NA PRISTNEM
PALMA
KAVČUK PODPETNIKOM

Proti 18
zobobol in gnjilobi zob
Izberno delujoče dobro znana antiseptična
Melusine ustna in zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Rošljova cesta št. 1 poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu. V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolnišniških blagajin juž. železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod lekarnar!
Prosim vlijudno, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izberno delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katera je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Z ohranjenjem zob in ovsenjem ust je bon vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte mešta:

A. KUNST
Ljubljana
Zidovska ulica št. 4.
Velika zaloga obuval
Istnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.
Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zadržujejo. Pri zunanji naročilih naj se blagovni vzorce poslati. 40

G. F. JURÁSEK
pri c. kr. dež. sod. zapriseženi strokovnjak in koncesijonirani uglasovalec in trgovec glasovirjev
v Ljubljani, Poljanska c. 13.

Glasovirje, piane in harmonije iz prvovrstnih dvornih in komornih trdnj imam v lastni zalogi, bogato izbrano po solidnih cenah. Jamčim simeeno deset let! Tudi stare glasovirje imam vedno v zalogi. Uglasovanje vseh sistemov glasovirjev in harmonijev ter vsa popravila izvršujem precizno in ceno. Stare glasovirje ugodno zamenjam! — Svarim pred nakupom event. falsifikatov in navidezno cenega pelusa, ter nudim vsakomur ogledati si moje prvovrstno zalogo v Glasbeni Matici uglasuje izključno le G. F. Jurásek.

Svoji k svojim!
Zastoni
dobi vsak 1 ploščo in 200 igel, ako naenkrat naroči 6 plošč. ::

Zastoni
dobi vsakdo 1 album in 200 igel, ako naenkrat naroči 10 plošč.
Gramofoni že od 21 K naprej
Avtomati že od 80 K naprej
tudi na prav primerne mesečne obroke.
Posebno ugodni nakup za gostilničarje. Vsa popravila gramofonov izvršujem v svoji lastni delavnici točno in solidno. — Glavni zastopnik največjih tvornic, kakor znamke Angel Zonophon, Favorite, Odeon, Jumbo idr.
Preprodajalci dobijo popust.
Zahtevajte cenik, pošljem ga zastoni.
Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.

Josip Stupica
Izmenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših **konjskih oprav**
krasno opremljeno
kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo
katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine, že obrabljene vozove in konjske opravke.

Specialna trgovina
finih
ročnih del
TONI JAGER
v Ljubljani,
Zidovska ulica št. 5.
Predtiskarija
Tamburiranje
Montiranje ::
Plisiranje :: ::

Čevljarskega pomočnika
za novo delo sprejme takoj za stalno — plača od kosa ali na teden
Andrej Klavara Bovec, Goriško.
4152

Ženitna ponudba.
Uradnik v dobrih razmerah v Ljubljani, s par tisočaki premoženja, se želi seznaniti s starejšo premožno gospodično ali vdovo, kvečjemu z enim sinom. — Prednost imajo trgovke in posestnice. 3961
Le resne ponudbe pod »Miklavž« na upravn. »Slov. Naroda«.

Maslo, malisno štupo, suhe gobe, vinski kamen
jabolka namizna in hruške za mošt, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučue peške, koruzno slamo, smrekove storže, želod, krompir, sploh vse deželne pridelke, kakor tudi petrolejske in oljate sode, ter močnate solne in otrobne vreče kupi vsako množino veletrgovina **ANTON KOLENC**, Celje, Graška cesta 22. 3095

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31
priporoča
klobuke vseh vrst.
Izvršuje vsa 3613
popravila.
:: **Žalni klobuki** ::
vedno v zalogi.

FRANC KOS
Ljubljana, Sodna ulica št. 3.
Specijalna mehanična pletilna industrija in trgovina
za površne in spodnje jopice, modrice, te- lovnike, nogavice, ro- kavice, posebne oble- ke zoper tiranje ple- tilni material i. t. d. na drobno in debelo
Sivalni stroji od 70 K naprej
pletilni stroji
patent »Wederman« je edina in naj- uglednejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno; ker se ne poslužujem agentur so cene veliko nižje. — Stare nogavice se ceno podpletujejo. 232
:: Podpirajte domačo industrijo. ::

KASLJAJOCIM
otrokom in odraslim
zapisujejo zdravniki z najboljšim uspehom
THYMOMEL SCILLAE
pomoček, ki razkroja in odločuje slez, lajša in pomirjuje dušljivi kašelj, od- pravlja težkoče dušljivosti in zmanjšuje njih število. — Na stotine zdravnikov je že oddalo mnenja o presenetljivo točnem učinku Thymomel Scillae pri oslovskem kašlju in drugih vrstah dušjivega kašlja.
Prosim vprašajte svojega zdravnika.
1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco ako se pošlje naprej 2-90 K. 3 steklenice ako denar naprej 7.— K. 10 steklenic ako denar naprej za 20.— K.
Izdelovanje in glavna zaloga
B. Fragnerja lekarna
c. kr. dvorni dobavitelj
Praga III., št. 203.
Pazite na ime izdelka, izdelovalca in na var- stveno znamko.
V Ljubljani v lekarnah. Jos. Mayr, dr. G. Piccoli in Jos. Čizmar.

Sprejme se 4291 otrok na rejo

od 1. leta naprej pri poštini rodbini.
Vpraša se lahko dr. Galattia.
Marija Kovačič, Hirska ulica, 22. II. nadst.

Sprejme se tako 4294 dečka potnika

pridnega, poštenega in krepkega
v trgovini Z. Krajnc, Kranj.

Trgovski sotrudnik

star 25 let (vojaščine popolnoma prost),
prva moč večje mešane trgovine v ne-
kem trgu želi s 1. januarjem 1913
premeniti službeno mesto in sicer
najraje v mesto ali zopet kot prva moč
v boljšo trgovino na deželi. Eventualno
prevzame vodstvo kake večje podruž-
nice. 4299

Cenj. ponudbe pod šifro „Mer-
kur 80“ na upravn. „Slov. Naroda“.

Antikvarično se kupi: Jurčič:

Zbrani spisi

III., VIII. in XI. zv. — Ponudbe na
„Narodno knjigarno“
v Ljubljani.

Ločeni katoličani

ki bi radi končno veljavno in pravomoč-
no razdružili svoj zakon,
da se lahko vnovič veljavno poročijo,
naj se zaupno obrnejo na „Pannonia“
obl. konc. informacijska pisarna,
Budapešta VI., Szondygasse 98/a
III, 12. — Strogo rečno. — Honorar
po izvršitvi. 4300

Razglednice

umetniške,
in
pokrajinske
se dobe vedno
v veliki izbiri v
„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica 7.

Izboljšajte promet v svoji gostilni
2150 z izvršnim cenim
plzenjskim pivom
iz Češke delniške pivovarne v Českých Budejovicah. ::
Največja čisto slovenska pivovarna.
Zaloga v Ljubljani: V. H. Rohrmann. ::
Zaloge v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru itd.

Poskusite to
pivo v
slovenskem
grandhotelu
„Balkan“ v
Trstu, Via
della Caser-
ma in v
slovenskem
hotelu
„Lacroma“
v Gradežu.

Žehnična pisarna.

Stavbno Valentin Accetto podjetje.

zapriseženi sodni izvedenec 3986
Ljubljana — Kolodvorska ulica šte. 8.
Naprava vseh v stavbno stroko spadajočih načrtov. — Oblastveno konecs.
zasebna posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč. —
Sploh se sprejemajo vsa v to stroko spadajoča naročila.



Ni več beganja kadilcev cigaret „Ottoman“

ker so s sodbo upravnega sodišča na Dunaju od 9. marca 1912 vse imitacije izbrisane.



Spretnega provizijskega potnika

pri trgovcih, pogrebnih zavodih in mi-
zarjih na jugu monarhije dobro uvede-
nega iše tvornica žalebnih pred-
metov. Ponudbe na upr. „Sl. Nar.“
4288

Znana restavracija

pri „Lipi“ v sredini mesta,
se takoj odda v najem.
Resnim reflektantom daje pojasnila
zaloga pivo „Reininghaus“ v Šiški.
4281

Trgovina

z mešanim blagom, zelo dobro vpeljana,
na glavnem trgu v Ajdovščini,
se odda s 1. jan. 1913 v najem.
Isti lokali so tudi pripravljeni za trgo-
vino na debelo. Nadaljna pojasnila daje
Alojzij Sterle v Ajdovščini na Gorškem.
4228

VINO

staro in novo, belo in rdeče
proda 4273
H. Stancer, Krško.

Proda se 4261
bencin-motor
10—12½ HP, prav dobro ohranjen.
Kje, pove upravništvo „Sl. Naroda“.

Samostojen vodja podružnice

ki se ima otvoriti, 4295
se išče za tvornico.

Nudi se: okoli 15.000 letnega dohodka,
seveda ob posebni spretnosti, dalje
popolnoma neodvisna pozicija.
Zahteva se: lasten tekoč kapital 6
do 10.000 K, ki naj služi za po-
kritje enega dela blaga.
Natančne ponudbe s popisom življenja
in navedbo starosti pod „Filialleiter
63422“ na anončno pisarno Henrik
Schalek, Dunaj I., Wellzelle 11.

Dobro ohranjen 4293 pianino

se cené prodá na voglu Sv. Petra
ceste, vhod Radeckega c. 2, I. nad.

Gospodinja

(oskrbnica) 4276

spretna, s finejšim nastopom, dobro vajena vseh
hišnih in gospodinskih poslov, išče mesta
v kako hišo poleg gospe ali k vdovu, čeprav
z otroki, ali k samemu gospodu. Vprašanja pod
„L. B. 27“ Maribor, poste restante.

Pristen dober brinjevec

se dobi pri 95
L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Samoborska gorčica

Poznano sploh kakor najboljša doma-
čega proizvoda, zajamčeno pristna, naj-
boljšega okusa, se dobi na veliko in
malo pri podpisaneu proizvođačju.
Ravno tam se dobi izbernega

VINA

na malo in veliko iz lastnih vinogra-
dov na Dolenjskem. 4279
E. Presečky, Samobor, Krvaško.
Odlikovan na razstavah v Krškem,
Pragi in Zagrebu.

Na prodaj je pod zelo ugodnimi pogoji
gospodarsko poslopje

ležeče tik mesta Metlike, obstoječe iz
1 poda, dalje 2 senici, 1 kozolec, 2
kleti dvorišče 1 roknašico in bi se
dalo tudi lahko premeniti za stanovanje.
Več se poizve pri lastnici: 4286

Prvi Dolenjski posojilnici v Metliki.

Na prodaj je pod zelo ugodnimi pogoji

hiša

v Metliki na glavnem trgu, obsegajoče
dosti sob, prodajalno in delavnico za-
prto dvorišče, hlev, klet in svinjak
in se tik navedene hiše prodá tudi

manjša hiša

z dvema sobama in kletjo. Več se po-
izve pri lastnici: 4287

Prvi Dolenjski posojilnici v Metliki.

ZA MIKLAVŽA

priporoča
**veliko zalogo
igrač**
in
**galanterijskega
blaga**
Anton Skof
Ljubljana
Dunajska cesta v bliž. post. št. 8.

NAZNANILO!

Vljudno naznanjam, da sem v Postojni v hiši gosp. Bajca šte. 225

otvoril podružnico zaloge pohištva

ter se vljudno priporočam slav. obč. Postojne in okolice za mnogobrojni obisk. S spoštovanjem

4215 **Martin Klemenčič**, strojno mizarstvo.
Vrhnikar št. 112. Postojna št. 225.

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci!

galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenc v
Prešernovi ulici pod tvornikiškimi cenami.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
podorne trdnosti daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala 2307
raznih uradov in najslovičnejših tvrdk so na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Slovenci ki imate Zagrebu

imate priliko biti domače postreženi v
restavraciji in kavarni Zagrebske del. pivovarne
Ilica šte. 222. 4284

Natakarji: Slovenci in Hrvatje. Vsako nedeljo vojaški koncert.
Postrežba točna. Cene jako primerne. Vsestranske informacije vsakomur
na razpolago. Priporoča se in vljudno vabi

Blaž Balič
restavratore in kavarnar.

Miklavž

kupi najceneje
**razno sveže domače pecivo,
Miklavže, hudobce, bonbon-
jere, šibe l. t. d.**
pri 4296
Jakobu Zalazniku
slastičarju v Ljubljani.

Opr. št. Nc V 989/12-1 4298
Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri e. kr. okrajnem sodišču v Mariboru sta po prošnji lastnika dr.
Radoslava Pipuša, odvetnika v Mariboru kot oskrbnika zapuščine dne 16. av-
gusta 1910 umrle Marije Drechsler na prodaj po javni dražbi sledeči ne-
premičnini, za kateri se je ustanovila pristavljena izključna cena in sicer: za
parcelo št. 108/1 stavbišče z 2 hišama in gospodarskimi
poslopiji s pritliklino vred 34.000 K, to je h. št. 24 v Ma-
riboru, Mühlgasse, 2. št. 48/3 vrt, mera: 32 a 91 qum
18.000 K.

Pritiklina (Wascherolle) se je cenila na 10 K in je v ceni hiše 34.900 K
zapopadana. Parceli se imata posamezno dražbati.

Dražba se bo vršila
dne 13. decembra 1912

ob 10. uri v Mariboru v pisarni e. kr. notarja dr. Franca Firbas
Viktringhofgasse.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice
brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je razen zneska 4000 K, ki se ima pri sodnji položiti
kot varščina za zapuščinske pristojbine, plačati v roke dr. Rad. Pipuša. Dra-
žbene pogoje je mogoče vpogledati pri e. kr. okrajni sodnji v Mariboru št. 6
in pri e. kr. notarju dr. Fr. Firbas.

C. kr. okrajna sodnja v Mariboru odd. V.
dne 21. novembra 1912.

Ali ste oženjeni?



Potem zahtevajte nove vzorce 3 za 1 K, 6 za 1 K 80 h, 12 za K 3-40. Ilustrovan cenovnik z zdravniškimi nasveti gratis in tranko (zaprt 30 h) — **L. Singer**, higienska manufaktura, Dunaj I., Wiesingerstr. 8 F.

Premog

izborni češki, ki prekaša vse druge vrste premoga tu, v velikih, srednjih ali manjših kosih, se po izredno nizkih cenah odpošilja vsaka množina vagonov. Prodajna pisarna češkega premoga in briketov

J. Paulin,
Ljubljana, Nova ul. šte. 3.

Proda se v Spediji Šiški št. 232 dne 4. decembra 1912 ob 9. uri dopoludne različno 4282

ključavničarsko orodje

nakovala, stroji, vijaki, tehnična, voz, pisalna miza, železniške šine in dr.



Zajamčen uspeh
ali denar nazaj.
Zdravniški izkaz
o izvršnem učinku.

Bujne, lepe prsi
dobite ob rabi med.

dr. A. Rixa kreme za prsi

oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, **zanesljiv uspeh**. Rabi se zunanje. Polizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8. Razpošiljanje strogo diskretno. 4276

Kos dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Bergasse 17/E

Zaloge v Ljubljani: Lekarna pri „Zlatem jelenu“, drogeriji Kanc in „Adrija“.

Baczewski-likér

LVOV

Dobiva se po vseh boljših trgovinah. — Cenovnik zastoj in poštne prosto. — Zastopnik: **Fran Schantel**, Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 12

Bruselj in Buenos Aires 3 grand prix.

R. WOLF

Devin-Buckau.

Podružnica:

Dunaj III, Am Neumarkt 21.

Patentne

vročeparne lokomobile

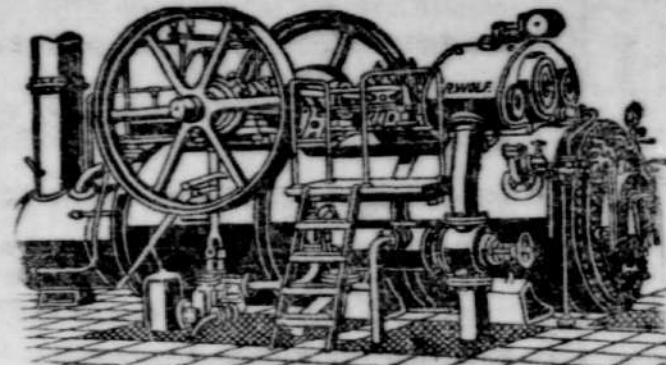
4289

s precizijskim „krmilom“ brez ventila.

Originalni Wolfov gradbeni način 10—8000 PS.

Obratni stroji največje popolnosti in hranljivosti za industrijo in poljedelstvo.

V celem izdelanih nad 750.000 PS.



Za božična darila

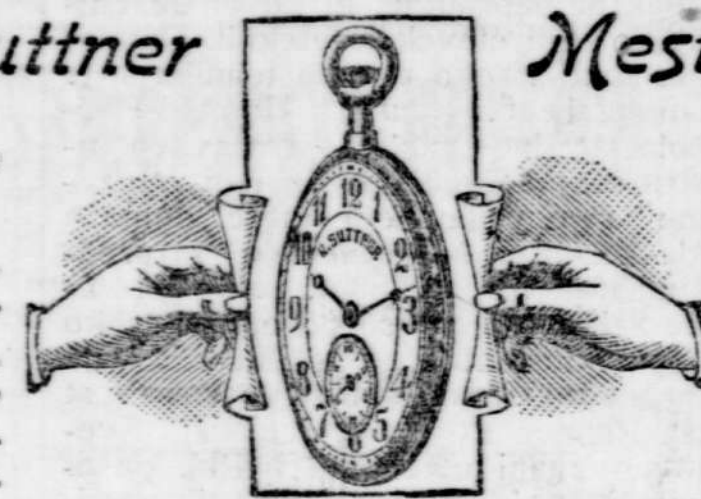
si dovoljuje

turdka **H. Suttner**

Mestni trg št. 25

svoje cenjene odjema ce ooooriti

na svojo najboljše zalogo vseh vrst ur, kakor tudi draguljev, zlatnine, srebrnine in sploh vseh v to stroko spadajočih predmetov, katere je tako uvr-



stila, da bode lahko vsak cen. odjemalec popolnoma postrežen po svojem okusu in se bo vsako naročilo rešilo v popolno zadovoljnost. Za solidno, resno in točno postrežbo jamčim. Za obilen obisk se priporoča z veselespoštovanjem

turdka **H. Suttner** .: Mestni trg šte. 25.

Zaradi gospodarjeve bolezni se prodaja

hiša v Ljubljani

ki se dobro obrestuje, po jako ugodnih pogojih. 4214

V hiši je gostilna

ter velike prostorne kleti (gostilniška koncesija ostane na hiši). Hiša je za vsako podjetje pripravna. Pojasnila daje **Karel Bačand**, Ljubljana, Vodovodna cesta 2.

Stavbne parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se poišče pri lastniku **Jos. Tribuč**, na Glincah 37. 2416

Več ličnih vil

v Ljubljani in na Stajerskem je na razpolago 4253

po jako nizkih cenah.

Prodajo se radi družinskih razmer. — Pogoji ugodni. Več se izve v pisarni **Peter Matelič** Ljubljana, Škofja ulica šte. 10, telefon šte. 155.



Kdor želi kupiti 3881

polhovke in podloge za suknje,

naj se obrne do **Franjo Laha**, trgovec, Lož pri Raketu.

Cene nizke, postrežba točna, blago lepo in solidno, izvrši se najmanjše naročilo.



Narodna knjigarna.

Prešernova ulica šte. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7

zdržena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega, .: komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga .:

na najboljši kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli. Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo

Solski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn. Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Solske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige. Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora v vseh velikostih, za dame in za gospode, za navadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Crnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske. Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na pisalne stroje

vseh sistemov po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznanila, fakture, trgovska pisma itd. itd.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha 8-10 K; kg velefinnega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha, sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfiniši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko. S Benisch, Dešenice št. 767, Češke.

Najboljši češki nakupni vir!**Dobro in ceno posteljno perje**

1 kg novega sivega, puljenega posteljnega perja K 2—, boljše K 2-40, polbelega K 2-80, belega K 4—, boljše K 6, gosposkega K 4—, puh, siv K 6—, 7—, 8—, puh, bel K 10—, prsi puh K 12—, carski puh K 14— od 5 kilogramov naprej franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nankinga, pernica okoli 180 x 120 cm vel. z dvema zglavnicama okoli 80 x 60 cm vel., zadosti novim, sivim, stanovitnim perjem K 16—, napol puh K 20—, puh K 24—, pernica sama K 12—, 14—, 16—, zglavnik sam K 3—, 3-50 in 4—. Pernica okoli 180 x 116 cm vel. K 15—, 18—, 20—, zglavnik okoli 90 x 70 cm vel. K 4-50, 5— in 5-50, spodnja blazina okoli 180 x 116 cm vel. K 13—, 15—, 18—. Otroške postelje, posteljne preobleke, rjuhe, flanelaste odeje, kovrči, modroci itd. najceneje razpošilja po povzetju, zvojnina zastoni, od 10 K— naprej franko 4063

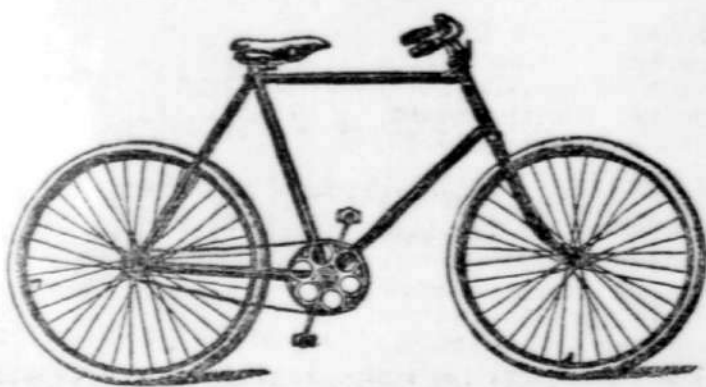
JOSEF BLAHUT, Dešenice št. 38 (Sumava).

Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj. Zahtevajte natančen ilustrirani cenik gratis in franko.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

:: priporoča svojo bogato zalogo ::

voznih koles.**Sivalni stroji**

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

Pletilni stroji

vseh velikosti

Za tiste, ki trpijo na želodcu.

LJON, 5. februarja 1897.

Imela sem pregreto želodec, piše gospa Bompard, trgovka s svinjskim mesom v Lijonu. Potem ko sem použila, me je sililo k bljuvanju in takrat sem čutila vroče stiskanje v prsih. Čutila sem v želodcu delovanje žolča. Umazan jezik, usta sem imela suha, bolela me je glava in tudi teka nisem imela. Poskusila sem magnezij, grenčice, rabarboro, toda nič mi ni pomagalo. Nekega dne mi moj soprog ukaže, vzeti oglje „Belloc“ v prahu, katerega je kupil pri lekarnarju — Vzela sem za dve navadni žlici po vsaki hrani. Takoj po prvem poskusu sem čutila olajšanje bolečin. Dva dni pozneje sem bila dobra. Vzpehavanje in drugi nerodni znaki so se odstranili. V prav kratkem času sem dobila tek ter začela z veseljem jesti. V osmih dneh sem pridobila izgubljeno zdravje in od tistega časa sem popolnoma zdrava. FANNY MARTIN soproga BOMPARD.



Gospa BOMPARD.

ki je posledica slabega prebavljanja, proti gorečici, proti vzpehavanju, kakor tudi proti vsem živčnim boleznim želodca in čreves.

Najpriprostejše sredstvo vživati oglje Belloc v prašku je, da se v kupici na čisti ali poslajeni vodi pomeša in naenkrat ali v presledkih spi.

Oglje Belloc lahko samo koristi, škoditi pa ne more, v kakršnikoli množini ga rabimo. Dobiva se po vseh lekarnah.

Poskušali so oglje Belloc ponarejati, ali so te ponaredbe brez učinka in ne ozdravijo nič, ker so pač slabo pripravljene.

Da se izognete vsaki pomoti, pazite natančno na to, da je na vsaki steklenici ime Belloc in naslov laboratorija: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

Oni, ki se ne morejo privaditi ogljev prašek požirati, naj vzamejo raje pastilje Belloc. 2-3 pastilje po vsaki jedi in kadar nastopijo želodčne bolečine, zavzeti zadostujejo popolnoma, in imajo isti gotov učinek. Pastilje vsebujejo čisto oglje Belloc. Zadostuje v usta jih dati, in s slinami, ki jih raztopi, požreti.

Dobiva se v Ljubljani: Lekarna br. Piccoli, lekarna Sušnik, lekarna U. pl. Trnkoczy A. Bohinc lekarna Ph. Mr. Jos. Čizmar.

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

1989

Naročila za

visitnice

sprejema

Narodna tiskarna

in

Narodna knjigarna

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadne do najfinjše

**žime.****M. Pakič**

v Ljubljani.

Neznanim naročilom se po... ja s povzetjem.

Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožeta cesta 3.

konkurira z največimi trdkami glede finega kroja in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl.

in franc. specialitet blaga.

: Zavod za uniformiranje.

Najboljši kosmetički predmeti

za olepšanje polti in telesa so:

milo po 80 h,

: cream po 1 K;

da : Menthol :

da : ustna voda po 1 K;

zobni prašek po 60h;

za ohranitev in rast las:

da lasna voda po 1 K;

lasna pomada 1 K.

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Ph. Mr. Josip Čizmar

v Ljubljani.

Kupajte zaupno te domače izdelke!

Odlikovana

Prva kranjska**tvornica klavirjev**

Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša

RUDOLF A. WARBINEK

Jamstvo šest let.



Eksport v vse države.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samograalne

za gotov denar, na delna odplačila ali zaplato.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje.

Največja tvornica na avstrijskem jugu

P. n. občinstvu se priporoča

3616

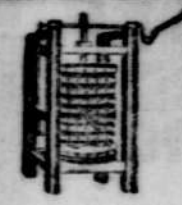
velika zaloga pohištva lastnega izdelka,

iz finega suhega lesa, najmodernejši izdelek za hotele in vile, posebno se priporoča novoporočencem v nabavo popolne hišne opreme. Za vse izdelke jamči

Matej Gogala, mizar na Bledu.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

Proračuni na zahtevo brezplačno.



Za nabavo vsakovrstne železnine se priporoča

veletrgov. z železnino Merkur**Peter Majdič :: Celje****Triumph**

Štedilnike, peči,

trajnoogrevalne vloge

(za uzidat v lončene peči)

vratstvena

znanka

ceniki zastorj!

Do bavnri nastovi se vsakemu naznani jo.

Triumph tovarna

Štedilnikov in peči z z.o.z. Wels

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Gorenje Avstrijsko.

Izdelovalni vozov
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

„BLAUGAS“
je dosedaj najlepša luč na svetu,
gori navzdol kakor električna, ne zamrzne nikoli,
ni potreba nikoli snažiti kakor pri acetilenu (karbid),
nobene eksplozije, nobenega smrada, in je aparat
dober za zmeraj. Pripravno za cerkve, gradove,
vile, hotele, gostilne, šole, trge in mesta.
Pripraven za laboratorije za zobozdravnike in za avtoogeno varjenje.
Generalno zastopstvo Blaugas Celje, Zavodna 49
Proračuni in načrti franco.
Razsvetljavo z Blaugasom ima g. Jos. Jebacin v Ljubljani, Dolenska cesta.

Za izdelovalno ceno
prodajamo večjo kakovost preizkušenega dobrega češkega blaga n. pr.
6 rjuh izvrstne kakovosti 150/200 K 16-
6 rjuh izvrstne kakovosti 150/220 17-80
20 m rumbarške tkanine, močnejša vrsta 11-
20 m Krejcarjeve tkanine, velfina, izvrstna kakovost 18-
20 m šifona, primissima, velfina 16-
20 m krizeta beljenega, močna, dobra vrsta, 120 cm šir. 26-
popolnoma platnena garnitura za 6 oseb 145/145, 65/65 cm 7-50
Tucat batistastih žepnih robcev 2-60
Tucat čisto platnenih finih z robom 6-50
3 pristno na roko vezene damske srajce 10-50
30 m najrazličnejših kolekcijstkih ostankov za perilo, bluze in obleke, vse pristnih barv 18-
30 m velfinih 24-
Neugajajoče brez ugovora sprejmemo nazaj. Vzorci različnih barhentov, flanel,
platnine, damasta, kanafasa, rjuh, itd. ter prek. ilustr. katalog gratis in franco.
Bratje Krejcar, tkalnica za opremno perilo.
Dobruška, Češko.

Ustanovljeno leta 1900.
Odlikovana:
Pariz 1905. London 1905.
Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi
vljudno priporočam največjo zalogo krasnih
nagrobni vencev in trakov
z napisi.
Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno
Cene brez konkurence.
V zalogi je vedno do 500 kosov od 2-60 K
komad, tako da si vsakdo lahko izbere.
FR. IGLIČ Ljubljana,
Mestni trg 11-12.
Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadst.

**ELEKTROTEHNIŠKA
DELNIŠKA DRUŽBA**
PREJE
**KOLBEN IN DR.
PRAGA-VYSOCANY**
Dinamo stroji in električni motorji :
Naprave za električno razsvetljavo in
prevajanje električne sile. : Električni
obrat vseh vrst. : Ventilatorji. : Tur-
bogeneratorji, električne železnice in
lokomotive, žerjavi in dvigala. : Obloč-
nice in žarnice vseh vrst. : Vodne
turbine vseh sestavov (Francis, Pelton).
: Točna, cena in hitra popravila vseh
električnih strojev drugih vrst. : Vse
potrebe za instaliranje. : : : : :
L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solnčnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.



Anton Presker
krojač
Ljubljana, Sv. Petra c. 16
priporoča svojo
veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopice
in plašče za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.
Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

**Pekarija,
slaščičarna
in kavarna**
Jak. Zalaznik
Stari trg šte. 21.
Filiale:
Glavni trg št. 6,
Kolodvorska ulica št. 6.

G. Čadež
v Ljubljani
Mestni trg št. 14
poleg Urbančeve manul. trgovine
priporoča
**klobuke
slamnike**
čepice, razno moško perilo,
kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solnčnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Združeni čevljarji
v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14
priporočajo svojo bogato zalogo obuvaj za poletno sezijo.
Vse vrste moških, damskih in otroških čevljev
lastnega in tujega izdelka.
Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd.
vedno v največji izbiri.
Specialisti za prave gorske in lovske čevlje.
Izdelujejo se po meri v lastni delav-
nici, sprejemajo se tudi popravila.
Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja
naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenike.

Usta-
novljeno
L. 1842.
Tovarna olinatih barv, laka in firneža
Telefon
številka
154.

Brata EBERL
črkošlikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana
nasproti hotela „Union“.
Delavnica: Igriška ulica šte. 6.
Električna sila.

Pozor! Na obroke! Berite!
Največja in najposposobnejša trdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na
jugu Avstrije — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij
ALFONZ BREZNIK
sodno zapriseženi strokovnjak c. kr. dež. sodnije in učitelj Glasbene matice.
»Zvezda« nasproti Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti
: nunske cerkve : : nunske cerkve :
Na obroke od 10—15 K naprej
klavirji, pianini in harmoniji
: pivovrstnih svetovnih trdk :
Bösendorfer Stelzhammer,
(najboljši klavirji sedanosti)
Höls & Heitzmann (neprekos-
ljivi pianini), Laub & Gloss
(koncertni harmoniji) in Hörgel
(amer. harmoniji od 90 K naprej).
Opozorjam, da imam klavirje
gor. omeni, najboljših dvornih
trdk izključno le jaz (nikdo
drugi), edini generalni zastopnik za Kranjsko v velikar ki
izbiri (vedno 30 do 40 klavirjev). 10letna postavnoobve na
garancija. Tudi preigrani klavirji v zalogi. Ugodna zamenjava. Najemnik postane lastnik
klavirja, dočim je dosegel najemnina višino kupnine. Uglaševanje in popravila točno in cenovno.
Velikanska zaloga violin, ceter, tamburic, kitar, strun itd.
Najnižje cene! Najboljše harmonike (zahtevajte cenik). Najnižje cene!

Mihael Kastner
Najcenejši nakup za:
špecerjsko blago, kuhinjsko in živinsko sol. Petrolej,
tudi v originalnih pločevinastih kangljah, obdavčeni in
neobdavčeni bencin (za motorje in avtomobile). Gaso-
lin, ligroin (za razsvetljavo). Kurilno olje za Dieslove
motorje. Vseh vrst strojna olja. Parafin. Vse mineralne
vode in vsi proizvodi izvirkov vedno sveži v zalogi.
Ljubljana, Kongresni trg 10.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“
iz
Bremna
v
New York
s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ
WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.
Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega
parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite
v Ljubljani edino le pri
EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorska ulica šte. 35
nasproti obceznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.
Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa
pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. —
Postrežba poštena, rečna in solidna.
Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor Colorado, Meksiko, Kalifornijo,
Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno
ugodno in izredno ceno čez Balveston. Odhod na tej progi iz Bremna
enkrat mesečno.
se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor
Brazilijo, Kuba, Buenos-Aires, Colombo, Singapore in Avstralijo itd.
Pozor! Berite!

velozanimiv

**slikozor — slikozor**

z mehnično izmenjavo slik. — Samo za gospode. — Zraven 30 velepikantnih fotografskih posnetkov zastoj. Slike se spričo posebno ostrih okularjev vidijo posebno lepe in jako pikantne in to panoramo z mehnično promeno slik zaradi pikantnosti radi kupujejo. Kompletne panorame s 50 fotografijami samo K 3-50. — Edina prodaja po povzetju: 3731

M. Swoboda, Dunaj, III., Hiessegasse 13-23.

Umetni in trgovski vrtnar Ivan Bizovičar

Ljubljana, Kolezijska ulica šte. 16

1542

izvršuje šopke, vence in bukete

za razne prilike. — Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Piramidna in kroglasta lavorjeva drevesa ter dekorativne cvetlice

v veliki množini po zmernih cenah. — Naročila na delo hitro in vestno.

SIJAJNA ZMAGA!

v damskih raglanih. — Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 10 K naprej, ki so stali preje od 40 K do 60 K. — Istotako znižane cene raglanov, zimskih sukenj in oblek za gospode.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Dobro je poznano
„DIANA“ francosko žganje

z mentolom

ker olajšava bolečine, osvežuje in okrepi telo
ter se uporablja z najboljšim uspehom za mokro
drgnenje telesa.

Dobiva se povsod.

Cena: Steklenica št. I. K — 50
 II. K 1-20
 III. K 2-40

4200

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI



Visoka 86 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20



NARODNA KNJIGARNA V LJUBLJANI, PREŠERNOVA UL. ST. 7

Anton Šarc

Perilo. — Opreme za neveste.
Domači izdelek. Platno in platneno blago, švicarske vezanine.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

14. decembar
potnika — inkasanta.

Prosilci s kavicjo imajo prednost.

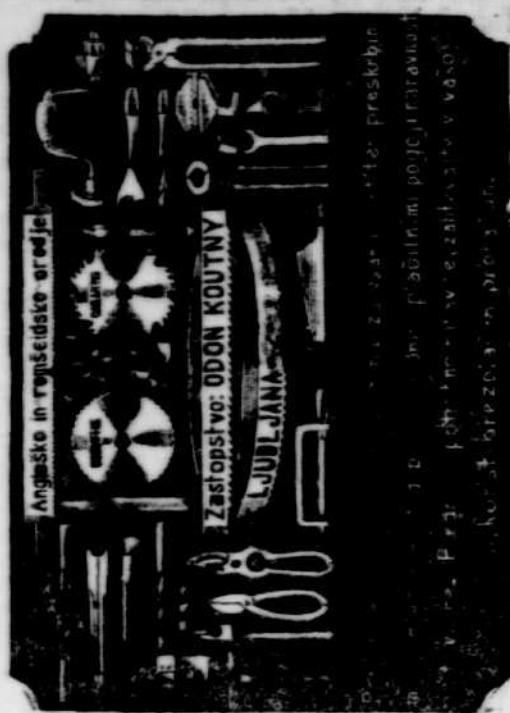
Ponudbe s sliko in zahtevki pod

„Bodočnost 1913“ na upravništvo

»Slov. Naroda«. 4256

HIŠA

s tremi poslopji in velikim vrtom blizu cerkve Jernejeva cesta št. 39. Sp. Šiška se iz proste roke ceno proda. Več se poišče pri lastniku Antonu Wisjani, sedlarju, Celovška cesta št. 67. Spodnja Šiška. 4273



3557

**Ceno težko posteljino perje**

1 kg sivga očistene 2 K, boljše K 2-40, napolbela K 3-60, belo K 4-80, prima mehke K 6—, veleprima K 7-20. Najboljše vrste snežno belo perje K 9-60. — Izdelane postelje iz neprodiniga rdečega, modrega, belega ali rmenega postelnega inleta. Prav dobro napolnjeni Pernice ali blazina, 180 cm dolga, 116 cm široka K 10—, K 12—, K 15—, in K 18—, 2 metra dolga, 140 cm široka K 13—, K 15—, K 18—, K 21—. Zglavniki 80 cm dolgi, 58 cm široki K 3—, K 3-50 in K 4—, 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4-50, K 5-50 in K 6—. Nepovojno se zmenja ali denar nazaj. — Natančni ilustrirani cenik gratis in franko. 2915

Benedikt Sachsel, Labos št. 35, pri Plzinju na Češkem.

Narodna knjigarna
v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7.

priporoča

kanceljski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir

Kasete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zalaoga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, sviznikov, peres, poročnikov, radirk, hamonikov, tablice, gobice, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v uanje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Vsaka obitelj

naj pred zakupom jemanjskih in zimskih potrebščin in sicer: damskih in modrega blaga, barbenih, damskega in modrega perja, kosek, pletenice, robcev, platna, zastorjev, preprog itd. nepogojno zahteva od trdnosti

KASTNER & ÖHLER v Gradcu

bogata ilustrirani cenovnik gratis in franko, da se prepriča o ogromni izbiri in posebno nizki ceni vsega blaga.

3818

Na svetu

že povsod poznajo izborno razkužilo **lysoform** (orig. steklenica 80 vin.) za umivanje rok in instrumentov, za vsakdanje intimno damsko toaletto, dalje za vsake vrste odpravljanje duha, vendar

vlada

še povsod nevednost o tem, da izdelujemo tudi izborno **razkužilo za usta**, ki je znanstveno preizkušeno in učinkuje točno in zanesljivo. — To razkužilo za usta

lysoform s poprovo meto

se prodaja v 100 gramskih steklenicah po K 1-60. **Malo kapljic** v steklenico mlačne vode da izborno ustno vodo, ki takoj odstrani dihanje iz ust in konservira zobe. Silno izdatno, zatorej jako ceno. Ena steklenica zadostuje ob vsakdanji dvakratni rabi za okoli 3 mesece. Za grgranje pri nahu, vrtnem katarju, kašljanju, izborno preizkušeno. Poučno in odličnega zdravnik spisan brošuro o »Zdravju in desinfekciji« Vam pošlje kemik HUBMANN, referent »Lysoformwerke« Dunaj XX., Petraschgasse št. 4, takoj gratis in franko.

Poizkusite enkrat!

C. kr. avstrijske državne železnice.**Izvleček iz voznega reda.**

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.
Odhod.

6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-25 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-00 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Berlin.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Št. 38017.

4184

Razglas.**Radi oddaje izvrševanja dimnikarskih del**

v vseh mestnih in v magistratni oskrbi stoječih poslopjih in dalje zaradi oddaje
snaženja pečij, ognjišč in dimnih cevij

v mestni pehotni in topničarski vojašnici za leta 1913, 1914 in 1915, se bode
vršila pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih mestnega stavbnega urada

14. decembra 1912. ob 10. dop. javna pismena razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbinski pripomočki so razgrnjeni v navadnih
uradnih urah pri navedenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katerih je staviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del v mestnih poslopjih, vstevši mestno pehotno in topničarsko vojašnico ločeno od ponudbe za snaženje pečij, ognjišč in dimnih cevij v navedenih mestnih vojašnicah, v številkah in bosedah izročiti je do določenega časa kolekovane, opremljene z vadijem 200 K in zapečatene dražbeni komisiji.

Glede kolekovanja se vse ponudnike opozarja, da je isto izvršiti v smislu navodil za oddajo državnih dobav in del izdanih izvrševalnih predpisih k odredbi celokupnega ministrstva z dne 3. aprila 1909 d. z. št. 61.

Določila navodila se dobivajo pri mest. magistratu po 4 v za 1 komad. Izrecno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo povsem odgovarjale razpisnim določbam in pogojem ter na ponudbe, katere bi bile pogojno vtipljene, prepozno ali naknadno izročene, ne bode oziralo.

Mestna občina si pridržuje oddati razpisana dela po lastnem preudarku, tudi drugemu nego najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 18. novembra 1912.

Župan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina

na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Vedno krasne novosti, dobro blago

in po iz znane najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, 1^a kako-
vosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših
moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklince itd.
ter velika izbira najmodernejše kožuhovine.

NAJODLIČNEJŠA ZNAMKA

JAS HENNESSY & CO. COGNAC

LE V IZVIRNI POLNITVI.



Najceneje
nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamoreznic

in vse druge

poljedelske stroje

ter

železnino

ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana

Dunajska cesta 16

Ljubljana

Ne zamudite zahtevati cenik!

Ne zamudite zahtevati cenik!



Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Fer-
lach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare sawokresnice, sprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
vibriruje. Vse puške so na c. kr. preskušene
zanimci in od mene preizkušene. — Ilustro-
vani ceniki zašteni.



No torej... To so ja prave

Jakobi antitokotinske

cigaretno strobnice. 1468—II

Na debelo: Adolf & Alexander Jacobi, Dunaj VIII.

Millioni rabijo proti

kašlju

hripavosti, kataru in zasle-
zenju, krčnemu in oslovsko-
mu kašlju, nego slastne

Kaiserjeve
prse karamele
s „trema jolkami“

6050 not. poverjenih
izpričeval od
zdravnikov in
zasebnikov za-
jamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni
in slastni bonboni.

Zavitok 20 in 40 v. št. 4444

60 v. Prodaja jih v Ljubljani:
Ubaldo st. Trnkoczy, lekarna. Rih. Sušnik, le-
karna. Dr. G. Piccoli, lekarna. Deželna le-
karna. Mr. Ph. And. Bohinc, lekarna pri kroni.
Mr. Ph. Jos. Čičmar, lekarna. Ant. Kanc, dro-
gerija. B. Cvančara, drogerija „Adria“
Daniel Pirz, lekarna Idrja. J. Bergmann, le-
karna. Novo mesto. C. Andrijašič, lekarna.
Novo mesto. Jur. Hus, lekarna pri Mar. P. Vi-
pava. Mi. an. Wach, lekarna. Medika. A. Ro-
bič, lekarna. Radovljica. Hinko Brill, le-
karna. Litija. Karel Šavnik, lekarna pri „Sv.
Trojici“. Kranj. Fr. Baccarich, lek. Postojna.
Jos. Močnik, lekarna. Kamnik. E. Burdych,
lekarna v Št. Luki. Mg. Ph. B. Lavicka, lekarna.
Trzin. Ph. Mr. E. Koželj, lekarna. Jesenice.
V. Arko, trgovec, Savažič Jos. Rudolf, drog.
Litija. J. Kandusar, trg Menges. Jos. Ancil, le-
karna v Ribnici. 1965

NEIGE DE FLEURS

(Cvetlični sneg)

nova znanstveno izdelana

krema za roke in obraz

higiensko najboljšo toaletno sredstvo sedanjosti. Dobiva se povsod! Lonček 80 h., škatlja K 1-60,
Zaloga: „Adria“, B. Cvančara v Ljubljani. Zaloga.

Kadar hočete kupiti dobro blago, obrnite se na trvdko

Katinka Widmayer

„pri SOLNCU“ za vodo,

ki ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in
otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih vencev, trakov z
napisi. Bluze, vrhnja in spodnja krila, nogavice, rokavice,
vsakovrstno perilo itd. — Postrežba točna. — Cene najnižje.
Prosim prepričajte se! 3440 Prosim, prepričajte se!

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL SINOVI

LJUBLJANA.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljate
barve

Suhe
barve

Emajlne
barve

Fasadne
barve



Marjln trg št. 1.

Vse vrste:

:: firnežev, ::
:: čopičev, ::
:: lakov, ::

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastoj!

Ceniki zastoj!

Delniški kapital: 150.000.000 kron.

Rezervni zaklad: 95.000.000 kron.



Podružnica c. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50, v lastni hiši.

Sprejema vloge proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne
dviga; rentni davek plačuje zavod sam;
sprejema vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim
listom najugodnejše,
dovoljuje kredite v tekočem računu, nadalje stavbne, hipotekarne, carin-
ske, davčne jamstvene kredite, rembarzne kredite itd.,
eskomptira menice in davize ter prekrbuje njih inkaso,
izdaja nakazila, kreditna in priporočila pisma na vse tržnice tu- in inozemstva,
prodaja in kupuje tu- in inozemske rente, zastavnice, dolnice in srodne ter daje
vestne nasvete pri nalaganju kapitala,
izvršuje vse posle pri založitvi vojaške-žemstvenih havelj, nadalje havelj in vadlj,
potrebni za udeležbo pri razpisanih ofertah,

sprejema vrednostne papirje v svrhu njih shrambe in uprave,
oddaja proti opuzi in vsemu sigurne zamoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim
zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze) v hranitev,
zavaruje srodne in izžrebanju podvržene vrednostne papirje proti kurznoj izgubi
ter oskrbuje brezplačno revizijo izžrebajočih efektov,
vnočuje kupene, izžrebane vrednostne papirje in valute;
dovoljuje prodajne na blago, vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila
za tu- in inozemske borze,
prekrbuje za svoje komitente trgovske informacije na vseh tu- in inozemskih
tržnicah, itd. itd.

Centrala na Dunaju; Podružnice: Bolzano, Bregence, Brno, Celovec, Dunaj VI., Feldkirch, Jahlanice, Gorica, Imenost, Karlovi vari, Ljubljana,
Lvov, Mor. Ostrava, Olomouc, Opava, Palj, Praga, Liberec, Teplice na Ceikem, Trst, Warnsdorf.